

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körut 18.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUNSÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 írt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Nyert csata.

Budapest, április 2.

(v.) Az ultramontán szellem ma hidnak vallotta magát, mely a jelen zavarából élvezet a nemzeti békéhez. Ezt a merész mondatot, amely a logikát és a történelmi tapasztalatokat hívja ki maga ellen, a költségvetési vita végső akkordja gyanánt gróf Zichy János hallatta a néppárt padjairól. A parlament megdöbbenéssel fogadta a klerikális tábor vezérének ezt a bizarr igéjét. Megdöbbenéssel csupán, nem felháborodással. Mert a felekezeti indulatok kigyulasztásától várni az ország nyugalmanak helyreállítását: ez olyan elmeállapotra vall, amely csakis szánakozást gerjeszthet. A néppárt bizonyára hiszi, amit fiatal vezére mondott; ha nem hinné, nem állította volna nemrég éppen gróf Zichy Jánost a maga élére. A pszichikai kórság, amelynek ez a mai kijelentés egyik valóban aggasztó tünete, nem egyéni baja tehát ennek az egy képviselőnek, hanem kollektív betegsége magának a klerikális szellemnek. Éppen ezért volt erősen szükség arra a kiméletlen visszautasításra, amelyben ezt a beszédet, a szabadelpárt tapsviharaitól kísérvé, Széll Kálmán miniszterelnök részesítette.

Hogy a klerikalizmus nem hid, hanem örvény, nem enyhe béke, hanem izzó háborúság, nem a nemzeti egységnek, hanem a politikai és társadalmi visszavonásnak tényezője: ezt bizonyította be elragadó lendülettel Széll Kálmán miniszterelnök. A hazafiúi lelkiismeretnek és a történelmi igazságnak erős és nemes megnyilatkozása volt ez a beszéd. A hazafiúi lelkiismeret nevében tiltakozott a felekezeti szellem gyűlölködő armányainak előnyomulása ellen. És hirdette fenn az a történelmi igazságot, hogy a nemzetnek társadalmi és politikai békéje a vallási indulatok helyes korlátozásában, a felekezetek jogegyenlőségét s a lelkek egyen-

súlyát biztosító törvények érinthetetlen szilárdságában birja egyetlen biztosítékát. Akik túltéve magukat e tekinteteken, mégis az egyházpolitikai törvények revízióját sürgetik, azoktól elvárhatná az ország, hogy legalább ne leplezessék szándékaikat, hanem lépjenek fel nyílt sisakkal s mutassák meg, hogy megvan bennük a maguk kárhozatos meggyőződésének nem irigylendő bátorsága. Értenők a néppártot, ha őszintén azt hirdétné a forumról, hogy neki a társadalom békéjét s a nemzet nyugalalmát kevesebbre kell becsülnie, mint a katolikus egyház revindikációját, hogy tehát követelni fogja tantoríthatatlanul a revíziót, habár ez a törekvése bele is sodraná a magyar nemzetet az elháríthatatlan romlás veszedelmébe. A vallási fanatizmus kárhozthatandó volna ebben az esetben is, de a közvélemény legalább becsülhetné a néppárt bátorságát és őszinteségét. Ám a klerikális tábor nem lép fel féltájon, hanem amit és bujkál. A béke nevében követeli a harcot, a megnyugtató őrve alatt hinti szét a felekezeti indulat üszkeit. Robbantó munkáját a nemzeti egység bitorolt ürügyén végzi, tehát félre akarja vezetni a nemzetet, hogy annál könnyebben dönthesse veszedelmébe. A jezsuiták módszere ez: alattomos és kegyetlen. De megvan az a nagy előnye, hogy nagyon is áttetsző a turpissága.

Szerfölött jellemző e módszerre az a szemfényvesztés, amelyet ma gróf Zichy János a protestánsok felekezeti szellemének idézésével véghezvitt. Az a nyugtalanság, amely protestáns körökben egy idő óta kétségtelenül mutatkozik köztudomás szerint nem egyéb, mint visszahatás a néppárt üzlmei ellen. A magunk álláspontját már volt alkalmunk jelezni e protestáns visszahatással szemben. Megmondtuk, hogy természetesnek találjuk ezt a mozgalmat, mint védekezést a klerikalizmus hódító szándékai ellenében; de kijelöltük egyben azt a határvonalat is,

amelyen túl megszűnik a protestáns védekezés jogosultsága. S mit hirdett ma gróf Zichy János az ámuló parlament színe előtt? Azt, hogy a protestáns mozgalom *ihertestvére* a klerikális izgatásnak. Azt, hogy a protestáns felekezetek is az egyházpolitikai törvények megdöntésétől várják sérelmeik orvoslását s érdekeik kielégítését. Azt, hogy a protestáns nyugtalanság nem egyéb, mint a néppárti indulatnak folytatása. És ezeken a címeken komoly ábrázattal az összes keresztény felekezetek nevében merészelt követelni az egyházpolitikai reformok revízióját. Elismerjük a néppárti vezetőknek jóhiszeműségét; hiszen a rosszhiszeműség dehogyan merné ennyire elvetni a sulyot, — attól tartana, hogy a megtevesztés szándéka kiordit ez okoskodásnak minden szavából s denuncálja a törbejtés szándékát. Gróf Zichy János tehát nem akart tévesztetni, csak tévedett. De ez a vaskos tévedése, amely a maga abszurditásával valósgággal megdöbbeníti az elméket, ijesztő fényt vet arra az elvakulásra, amelyet a felekezeti indulat féktelensége a klerikális táborban okozott.

Széll Kálmán ma diadalmasan verte vissza a klerikalizmusnak támadását. Meggyőző és győzedelmes ékesszólással mutatta ki, hogy az egyházpolitikai alkotások abszolút érintetlensége jóval föltötte áll a többség külön érdekének, fölötté meg a szabadelvűség érdekének is, mert e törvények sérthetetlen épsége szolgál egyedüli biztosítékul a nemzet békés jövőjének, hazánk társadalmi és politikai egyensúlyának. Nem védekezés volt az, amit Széll Kálmán ma tett, hanem kérielhetetlen hadüzenet, sőt ennél is több: megkezdett háború és ebben is az önzéletes, megalkuvást nem ismerő szabadelvűségnek első nyert csatája. A parlamentben a maihoz hasonló tetszészvihar régóta tombolt. A miniszterelnök ma megújította pártvezérei avatását. Ez a lelkesítő hatás kiterjedt az egész többségre. A volt nemzeti párt tagjai is megnyugvással és megelégedéssel

TÁRCA.

Nyomoruság.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Lux Terka.

A kanapén fekvő cigarettázott és huszártörténeteket mesél a nagyobbik meg a kisebbik nényének a kiesapott kadét.

A híres Zithen-huszárokról beszélt és elég értelmesen ez a szép arcu mihaszna, hogy ezek tulajdonképpen nem is porosz, de magyar huszárok voltak, kik a katolikus Károly uralkodása alatt a luteránus királyhoz szöktek át. Nem akartak a vastagnyaku kálvinista vitézek keresztet vetni magukra, hát inkább megszöktek.

Jó humorral egy pár anekdotát is elmondott a hajdani Koháry-huszárokról, de mivel egyik leány sem nevetett rajta, elhallgatott.

Jó ideig csendben ültek hárman a kis alacsony szobában. Az idősebb leány, Dia, vagyis Concordia, aki a keresztanyja, egy olasz származású ezredesné tiszteletere kapta ezt a cifra nevet — a kadétnak egy ingét foldozta, a kisebbik leány, Vera, az meg valami furesza csodát festett akvarelliben: az ördögöt leánynevében.

Nagy vonásokkal, szórakozottan festette a merész fantáziájú, pompás humorral tanuskodó képet ez a kicsi, fekete hajú, gunyos mosolyú leány, míg egyszer csak nagyot ásitva, letette kezéből az ecsetet és oda ült a másik leány mellé.

— Te, Dia — szólit ehhez, előre hajolva a széken és tul okos, ragyogó szemével merően

nézve a nénye szoborszép arcába — mondok neked valamit.

Dia lassan letette kezéből a varrást és mosolyogva nézett Verára.

— Halljuk!

A kis fekete leány egy percre lehunyta a szemét s ujra felnyitva, ennyit mondott:

— Elő akarom teremteni Erieh kaucióját. Dia elvörösödött, majd meg elszápadt meglepetésében s a kadét bámulva ugrott fel. Ez utóbbi felé, Vera dühösen intett kezével, míg megvetőleg végig mérte őt.

— Te — szólit hozzá — ne érdeklődjél a dolog iránt. Legjobb lesz, ha összes gondolataidat abban összpontosítod: hogyan juthatnál be Máhrisch-Weisskirchenbe? Vagy pedig, löved magad föbe, hogy senkinek se légy terhére.

A szép fü elszápadt és szó nélkül kiment a szobából. A két leány egyedül maradt.

— Nos — kezdte újból Vera — mit szólsz a szándékomhoz?

Dia semmit sem szólit, csak mosolygott halványan, mint a délibábra, vagy egy szép színű felhőre ahogy mosolyog az ember, amit meg nem foghat, csak épp, hogy pillanatokig gyönyörködik bennük.

Vera is mosolygott, de az ő mosolyának olyan színe volt, mint ki a gunynak, dacnak, fájdalomnak és kétségbeesésnek fanyar ízű keverékébe köstölt bele.

— Nem tréfálok, — folytatta maga elé nézve s a szék két karját idegesen ütögette tenyerével. — Ha csak várunk, sóhajtozunk, a sült galamb nem fog belé repülni a szánkba. Tenni kell valamit. Tenni, tenni! Két év óta jársz jegyben Eriechelés ha két éven innen nem hal meg

a völégényed tántjja, nem mernék jót állani a főhadnagy további állhatatosságáért. Sőt egy másik évert sem... Sőt —

Dia halkán, fájdalmasan felsikoltott s Vera abbahagyta ennek az érzelmi dolognak feszegetését, de azért — bár mentegetőzve — a tárgynál maradt.

— Én nem ismerem sem Eriechet, sem a férfiakat, csak kissé... ugy hiszem... mert sokat gondolkodom — az életet. Ez pedig azt tanítja, hogy: a hosszúra nyújtott fonál minden tárgyban megakad és végre is elszakad...

— És mégis — sóhajtott Dia — nem tehetünk egyebet, mint hogy várjunk!

A fekete leány tenyerével ráütött a szék karjára.

— Nem várunk! Mire váránk? Hogy elhidegüljön a völégényed? Hogy papa föbe löjje magát a hitelezők zaklatása miatt s hogy ez a hitvány fiu elzúljön?! Nem, nem várunk.

— Istemen, — sóhajtott Dia szomorúan — hát mit akarsz tenni!?

Vera felállt a székéről, egyszer-kétszer végig ment a szobán s azután megállt a másik leány előtt s kissé reszkető, de azért erős hangon mondta:

— Hozzá fogok menni Kelemen ezredeshez. Dia felugrott.

— Az ezredeshez!?

— Igen — himbálta csöndesen a fejét Vera — egy hét előtt, a tiszt Kränzchenen megkérte a kezemet.

— Borzasztó — sottogta Dia összerázkódva. Vera keserűen mosolygott.

— Hát ez elég borzasztó. Az ezredes tul van a hatvanon és ideálja a férfi rutságnak.

fogadták Széll Kálmán beszédét. Amit nem is hangsúlyoznánk különösen, ha a sajtó egy részében nem találkoznánk izetlen megjegyzésekkel, amelyeket kötelességünk a leghatározottabban visszautasítani. A nemzeti párt, felszólalván, a *szabadelvű* pártba lépett be; s tette ezt ama kormányzati program alapján, amelynek egyik sarkitétele az *egyházpolitikai törvények megvédése a klerikális ostrom ellenében*. A volt nemzeti párt tagjai jól tudták, hogy ez a csatlakozásuk minő politikai kötelezettségeket involvál. *S ami kötelezettséget elvállaltak, azt feltétlenül készek teljesíteni*. A beszéd hatása tehát *egységes* volt. A közvélemény megnyugvással fogja tudomásul venni, hogy a klerikális veszedelem elhárításában a Széll kabinet biztosan számíthat az egész szabad-elyűpárt odaadó és lelkes támogatására.

Az appropriáció.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, április 2.

Az ülés elején spontán éljenzés zugott a pénzügyminiszter felé, aki az ő megszokott szürke hangján terjesztette be a *hírlap- és naplárólétegy eltörlesztéséről* szóló törvényjavaslatot.

— Éljen Lukács! hangzott minden oldalról.

S akik még a folyosón akartak egy darabig elszivarozgatni, csodálkozva siettek a tanácssterembe, hogy minek és kinek szól ez a váratlan és korai éljenzés. De akkor már megint csend volt az üvegteret alatt s a pénzügyi bizottság előadója még javában ajánlotta elfogadásra a költségvetési javaslatot.

A völgyben találgatták:

— Nagy vita lesz-e?

— Átnyulik-e a holnapai ülésbe is?

— Hazamegyünk egy órára?

Mert ilyen optimisták is akadtak, akik a legrovidebb vitára is készen voltak. Aminthogy igazuk is volt. A t. Ház hangulata nem mutatott nagy vitára. Az ellenzéki mezőkön nem igen nyomták egymást az emberek s még Komjáthy Béla is hiányzott arról az őrhelyről, melyet az utolsó esztendőben egy pillanatra sem hagyott el. Már ő is megkezdte pihenését. A jobb mezőn is sürő folytonossági hiányok mutatkoztak s talán éppen azért tűnt mindjárt szembe az a jól ismert, mosolygósan fehér fej, a *Josipovich Irmé*. A volt horvát miniszter ma hosszú idő után megjelent a parlamentben s régi mosolyával ült a horvát képviselők közé.

Az alatt az appropriációs vita eszöndesen zakatolt tovább. Minden párt esatába küldte —

É mellett házsártos, mint egy seprón nyargaló boszorkány, de van egy érdeme, az, hogy szemtelenül gazdag.

A másik leány szemét elfutotta a könny s eszöndesen sirdogálva húzódott a kanapé sarkába. Vera az ablakhoz lépett s forró fejét az ablak üvegéhez szorítva, keserű érzéssel nézett ki rajta.

Az apja épp e percben lépett ki a kapu rendes délutáni sétájára indulva, de alig haladt pár lépést, mikor hirtelen lehajolt, valamit felvett a földről s ismét visszament a házába. Egy másik ablakon át, ami az udvarra nyílt, látta a leány, hogy egy kis gödröt furkálva a botjával, szokásos közevis munkáját végzi az apja s aztán a cipője sarkával lenyomkodva a követ, másodszer indult utjára.

Az egykori katonatiszt, a nyugalmazott kapitány feszesen lépkedve köszvényes lábaival, úgy szaladt, mint egy automata s egykori délelegységének most már romjaiban látva őt, kopott polgári öltözetében, eszébe jutott Verának, hogy a szegénység milyen alacsony tett elkövetésére bírta ezt az egykor kényes izlésű gavallért.

A kapitányéknak minden vagyonukat az a kis alacsony házikó képezte, amelyben laktak s ez is olyan siralmas állapotban volt, hogy egyre tatarozni kellett. Mivel pedig a tatarozás pénzbe kerül, a kapitány úgy segített magán, hogy egykori tisztí nadrágjában maga malterozta a hámladozó falakat, malternek való meszet meg homokot onnan szállítva a sötétség leple alatt, ahol több volt, mint ő nála.

Verának láng esapott az arcába, amint erre gondolt s ez a láng tovább futott rajta, amint az utca sarkon megpillantotta Erich főhadnagyot.

jó isten, ezt a szót nem kell egészen tragikusan venni — a maga vezéré. A néppárt gróf Zichy Jánost, a szélsőbal *Kossuth* Ferencet, a másik árnyalat Ugron Gábort, s aztán több szónok talán nem is lett volna. De valahogy mégis akadt kettő: *Molnár* apát, aki valamikor, nem is régen szintén pártvezér volt és *Pichler* Győző, aki még nem volt pártvezér. Ők ketten segítettek a vezéreknek, bár a vitát érdekessé mégis csak maguk a vezérek tették. Gróf Zichy János ugyanis a felekezeti hangulatot, mely most a levegőben van, bevitte ma a parlamentbe s minden képzelt és igazi baj okául azt a radikális egyházpolitikát állította oda, mely a felekezeteken és az egész országon sebet ejtett. Ugron Gábor is valami ilyest emlegetett, bár az orvoslás szempontjából ő nem a reviziót ajánlotta, hanem egyebet. Azt fejtegette ugyanis, hogy a felekezeti surlódásokat nem más okozza, csak az a körülmény, hogy Magyarországon minden felekezet más viszonyban áll az államhoz s az egyik gazdag, a másik és harmadik pedig szegény. Ezen segíteni kell.

— Csak nem ajánlja a szekularizációt? — suttogták a háta mögött.

De nem. Nem ajánlotta. Csak azt hangsúlyozta, hogy az államhoz való viszonyt minden felekezetre nézve egyformán kell szabályozni, s a vagyoni különbséget úgy kell elenyészíteni, hogy a gazdag egyházaknak meghagyják, amijük van, a szegényekét pedig egészítse ki az állam.

Nem igen tapsoltak az ideának. A t. Ház sokkal rokonszenvesebbnek találta a *Kossuth* Ferenc álláspontját, hogy a felekezeti szempontokat kívül kell hagyni a küszöbön, mert a politikában csak egy megengedett szempont van: a magyar. Ezt megtapsolta a szélsőbal és rokonszenvesen hallgatta a többség is. És kijutott az elismerésből *Pichler* Győzőnek is, aki beszéde elején szintén a felekezetiességet ostromozta.

Egyébként pedig a t. Ház meg sem volt lepetve, hogy délre a vitát már be is rekesztették. Attól sem várt a törvényházas valami különösebb szenzációt, hogy *Széll* Kálmán a vita bekezdése után szólásra emelkedett. Ez már így szokás. Elvégre a miniszterelnök csak nem hagyhatja szó nélkül a bizalmi kérdés alapján történt felszólalásokat. Beszél, hogy a vitát forma szerint is bevégezze — gondolta a parlament.

Valahogy mégis szembe ötlött, hogy a miniszterelnök szakít azzal a szokásával, hogy sorra vegye a szónokokat. Nem az első felszólalóval kezdte, hanem az utolsóval. És a reflexióival visszafelé indult a szónokok sorában. Feltűnt ez a t. Háznak s már szándékosságot látott a sorrend illetően megfordításában. Mikor

Mikor a főhadnagy a szobába lépett, a leányok már ismét folytatták előbb elhagyott munkáikat.

Dia varrt, Vera festett s a főhadnagy, ez utóbbi háta mögött állva, úgy látszott, mintha a kép eredeti kompozíciójában esztétikánékné, pedig a leány *érezte*, hogy nem a képet, hanem az ő fekete, selymesen göndörödő haját nézi a tarkóján.

Erre a sóvár, delejos pillantásra reszkető és lassu mozdulattal forgatta esetjét Vera, míg egyszer csak összerázkódva kiejtette kezéből.

— Tegye oda a többihez — mondta a fiatal embernek, amint ez feléje nyújtotta az esetet és valami égő, követelő, megigéző pillantással nézett rá.

Dia nyugodtan varrt a másik ablaknál, klasszikusan szép, de hideg arcán szomorú, méla árnyal s az egész alak nyugodt szépségében olyan magasztos, szinte megszegyenítő volt, hogy Vera elcsapadt és hidegen végigmérte a főhadnagyot.

Azután összerakosgatta az esetjét, vagy tíz percig a festékeivel babralt s ezalatt sok mindent félté összegondolt.

Hogy: milyen nyomorult is ez az Erich és hogy nem jobb volna-e felnyitni a Dia szemét, hád szenvedne inkább most egy kevés ideig, mint majd később egy életen át... Dia vak, de ő lát mindent és ismeri Erich Pált a lelke mélyéig...

Es mégis — nem nyithatja fel a Dia szemét. Neki pedig hozzá kell menni a gazdag, vén ezredeshez. Ebben a megoldásban rejlik mindnyájuk boldogsága. Még a saját magáé is... Ekkor Erich elveszi Diát... és így... igen így... Erich itt marad az ő közelében.

pedig ez az impresszió megszületett, már suttogni is kezdtek:

— Gróf Zichy Jánost hagyja utóljára, aki a felekezeti szempontokat hánytorgatta. Akkor nyilván meg akarja ragadni az alkalmat, hogy az utolsó napok felekezeti manőverébe ő is beleszóljon.

Ettől a perctől fogva valami különös feszültséggel és lázál figyelték a miniszterelnök minden szavát. Okosnak és talpraesettnek találták, ahogy Ugron ellen fordította a saját fegyverét és kimutatta, hogy ami rémet az osztrák-magyar bank állítólagos pénzmanőverében, azonfelül pedig a magyar vállalkozási kedv megesapponásában fölfedezni vél, az éppen az ellenkezőjét bizonyítja annak, amit Ugron vele dokumentálni akart. Ha a bankban felgyűl a pénz, nem azért van, hogy megőljje a vállalkozási kedvet, hanem azért marad ott a pénz, mert hiányzik a vállalkozási kedv, mely hajlandó volna igénybe venni. S ha Ugron azt hiszi, hogy a bajokat mind orvosolná az önálló vámtérület, éppen a bajok bizonyítják az ellenkezőjét. Mert hiszen a bajokat az okozta, hogy a kiegyezési tárgyalásokkal eltöltött idő ránehezedett a kereskedelemre és a bizonytalanság elvette a vállalkozási kedvet.

A fegyvernek ezt a szerencsés visszafordítását lelkesen tapsolta meg a többség. De azalatt is csak a beszéd végét leste. Mert mindig erősebb gyökeret vert a hit, hogy a miniszterelnök azért hagyta utolsóknak gróf Zichy Jánost, mert a *tendenciózus mendemondákkal gyökeresen akar végezni*. Valami bizonyosság szívódott a t. Ház levegőjébe, hogy ebben a mai vitában *Széll Kálmán lesz az, aki igazában fölveti a bizalmi kérdést*. És radikálisabb formában, mint az ellenzék.

Mély eszönd támadt tehát, mikor a miniszterelnök eljutott a gróf Zichy János beszédéhez. — Halljuk! Halljuk! — hangzott a liberálisok táborából.

S ekkor *Széll* Kálmán olyan rajongó liberális vallomást tett, a tendenciózus mendemondákat olyan vehemenciával tépte foszlányokra, az egyházi és felekezeti kérdésekben olyan félre nem érthető szabadelvűséggel nyilatkozott, hogy a néppárt egyszerre éktelen indulattal szisszent fel. De már akkor éljenzene és tapsolva lelkesedett az egész többség, de még a szélsőbal liberális árnyalata is. A parlamenti méhkasban ekkora zsongást, ekkora zugást s ekkora örömet régen látott emberfia. Minden szó úgy hangzott már, mintha harang kondulna, hogy új meg új örömről szólítsa a híveket. S az öröme szinte belehangzott a karzat eleven zsongása, mely szintén a lelkesedést jelezte, aminthogy hamisítatlanul tükrözött az arcokon.

— Éljen Széll Kálmán!

— Most tessék azt mondani, hogy nem liberális!

Az emberek így kiáltoztak egymás felé, mialatt tapsok közt végződött a hatalmas beszéd. S a lelkesedés kiáradt a folyosókra is, ahol csak a miniszterelnök jelentőségeltjes nyilatkozatairól folyt a szó.

Ott mondogatták a szabadelvűek:

— Széll Kálmán maga vetette fel legszerencsésebben a bizalmi kérdést s diadalmasabb appropriációs esatája még nem volt ennek a parlamentnek.

S a folyosón és az üvegteret alatt még nem szűnt a lelkesedés, mialatt a pénzügyminiszter is végzett a vitában neki szólott témákkal s a parlament már le is tárgyalta az egész költségvetési javaslatot. Holnapra már csak a harmadik olvasás maradt. De ha a t. Ház holnapra eszöndes is lesz újra, az az öröm, mely ma a parlamentben támadt, ki fog áradni az országba és derűt viszen azokba a kedélyekbe, melyeket a tendenciózus mendemondák talán már kelletlenül is felizgattak...

A képviselőház ülése április 2-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dező.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László pénzügyminiszter, Pócs Sándor igazságügyi miniszter, Darányi Ignác fölküvelésügyi miniszter, báró *Férfőváry* Géza honvédelmi miniszter, *Cseh* Ervin horvát miniszter.

Elnök: Megnyitja az ülést s bemutatja a feliratokat.

(A hirdetésbélyeg eltörlése.)

Lukács László pénzügyminiszter: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Van szerencsém egy törvényjavaslatot benyújtani, indokolásával együtt, a hirdetésbélyeg hírlapi beiktatása, a külföldi hírlapok és az időszaki lapok bélyegkötelezettségének megszüntetéséről. (Általános élénk éljenés.) Kérem a t. Házat, méltóztassék a törvényjavaslatot kinyomatni, szétosztatni és előzetes tárgyalás végett a pénzügyi bizottsághoz utasítani.

(Jelentések.)

Beltitka Béni előadó benyújtja az igazoló-bizottság jelentését.

Kovács Pál előadó: Bemutatja a közlekedési bizottság jelentését a kereskedelmi miniszternek a szigetvár-kaposvári és a szatmár-erdődi helyiérdekű vasút engedélyezésének megtörténtéről, továbbá a közlekedési bizottság jelentését a nagy-kikötő-nagybecskerekéi és a szeged-karlovai helyi érdekű vasutak engedélyokiratainak egyesítéséről szóló törvényjavaslat tárgyában.

A költségvetési törvényjavaslat.

Gróf Zichy János: A költségvetés tárgyalásának moderná éleken visszatérőket az a kedély-állapot és lelki hangulat, amelyben a politikában szereplő politikai egyéniségek vannak. Az obstrukció idők emlékeztető bőbeszédűség nyilvánult különösen a fölművelési tárgyalásnál, holott éppen a földmívelés terén haladtunk legtovább. Nem akarja a miniszter földmívelési politikáját dicsérni, nehogy még ma este találkozzék egy lép, amely azt mondja, hogy a miniszter a klerikális irányú alatt görnyed. (Derültség.) Felfogása szerint nem is az a lényeges, hogy ki minő jelszavak alatt harcol, hanem az, hogy ki mily mértékben szolgálja a hazát. (Helyeslés.) Védi a néppártot a felekezeti vádia ellen. A néppárt azért keletkezett, hogy a radikális egyházpolitika által a kereszténység testén ejtett sebetk orvosolja, még pedig az által, hogy szembeállva a felekezeti irányú iránnyal, megalkossák a keresztény ujjaszülést itt e hazában. (Helyeslés balfelől.) A protestáns társadalomból is hangzanak nagy panaszok a felekezetek gyengülése miatt. (Igaz! Ugy van! balfelől.) Zelenka Pál és Barikó György ágostai evangélikus püspökök a konstatált lelkesítésben nagy veszedelmét látnak felekezeti szempontból. Zsilinszky Mihály államtitár azt írta márc. 12-én, hogy a református egyház veszedelme van. A protestáns papság a magyarságnak a terjesztője, a hazafiságnak apóloja, a hazaszeretnek gondozója, és felvirágoztatója volt, úgy, hogy ma méltán mondhatja Zelenka Pál püspök azt, hogy a papság számának csökkenésével nemcsak nagy felekezeti, de egy nagy nemzeti veszedelem is rejlik. (Ugy van! a baloldalon.) Tiszteletre valik protestáns polgártársainknak, hogy e nagy bajt észrevették, okait kutatták és most már gyógyítására az orvoszerekről gondoskodni akarnak.

Politikai szempontból is nagyfontosságuknak tartja ezeket a kérdéseket. Koncepdja, hogy a néppárt létrejövését a katolikus társadalom nagy részének impulzív törekvése adta meg. Az egyházpolitika által végig sértett katolicizmus kezébe vette a fegyvert a kereszténység megvédésére. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) De a néppárt szervezkedésekor rántsem jelentette a testvérharc megkezdését. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) Összinté volt és leplezetlenül kimondta jelszavát: a revíziót, vagyis visszahódítani a kereszténység számára mindazt, amit a radikális egyházpolitika a kereszténységtől elfoglalt. (Tetszés a baloldalon.) Az egyházpolitika előtt nem volt semmiféle felekezeti villongás vagy elégedetlenség. (Ellentmondások a jobboldalon és a középben.) A protestáns egyházak gyengülésének oka tehát sem az ultramontanizmusban, sem a reakcióban keresendő, hanem azon körülményben leli magyarázatát, hogy a protestantizmus, a liberális jelszavaktól bizonyos mértékben félrevezetve, megszavazta a radikális egyházpolitikát. Első sorban az egyházpolitika legsérlembesebbje, a felekezeti különbség eltörését kívánja. Ez talán békét teremtené a felekezetek között. Nem találja elég érelyesnek a kormányt és azért nem fogadja el a törvényjavaslatot. (Helyeslés balfelől.)

Kossuth Ferenc: Nem követi gróf Zichy Jánost arra a tételre, amelyen beszéde körében mozgott. Szomorúan konstatálja ő is, hogy a felekezeti villongás tűze a magyar társadalomba az utóbbi időben belekapott. Nem szabad a hazaszeretett felekezetek szerint klasszifikálni. (Általános helyeslés.)

Átvéve a törvényjavaslatra, kijelenti pártja nevében, hogy azt nem fogadja el. Bizalmatlansággal van a jelen kormány ellen is, mert az a közösséget Ausztriával nem hogy lazítani igyekezne, hanem ellenkezőleg engedékenységgel azt még jobban összehúzza. Még az esetben, ha 67-es alapon állna, sem lehetne bizalommal a jelen kormány iránt, mert az nem halad azon az uton, amelyet Deák Ferenc kijelölt. Deák erre az alapra a független Magyarországot akarta elhelyezni, de a múlt kormányok letértek ezen alapról. A jelen kormány a Hentzi-ügyben, a kvóta felemelésénél csak gyengésgének adta tanujelét s ezért nincs bizalommal iránta. A következő határozati javaslatot nyújtja be:

Tekintve, hogy a kormány nem igyekszik az ország jogait érvényesíteni oly irányban, hogy függetlenségét visszanyerje és tekintve, hogy a helyett, hogy a feladott jogokat visszazerezni igyekeznék, a megívókat nem védi meg kellő erejével, — mondja ki a képviselőház, hogy az appropriációt nem szavazza meg. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.)

Molnár János: A néppártot nem felelőzi a többségnek fogalma a parlamentárizmusról, hanem kötelességét teljesíti, amelyet a választóinak megígért. Míg gróf Zichy János erkölcsi előlékért küzd, addig ő anyagi sikereket óhajt elérni. Követeli, hogy az egyenes addó szabályoztassék, illetve leszállítottassék, ezért a következő határozati javaslatot nyújtja be:

Utastítatik a t. kormány oly törvényjavaslatnak mielőbb való benyújtására, mely bizonyos létezőmódot állapít meg és azt, származzék akár a földbírtokból, akár egyéb jövedelmi forrásból, minden és így az egyenes adóktól is mentesíti. (Helyeslés balfelől.)

Ajánlja ezt a Ház figyelmébe elfogadás végett és míg ez meg nem történik, nagyon természetes, nem szavazhatja meg a tárgyalás alatt levő törvényjavaslatot. (Helyeslés balfelől.)

Ugron Gábor kijelenti, hogy nem viselték bizalommal a kormány iránt, mert az nem elég erős ahhoz, hogy a külső és belső akadályokat legyőzze. A közösség Ausztriával teljesen elvesztette törvényes alapját. Szerződéseket kötött vele, amelyeket ott senki sem fogad. Az osztrák miniszterek csak kirendeltet a császári hatalomnak és nem a nép bizalmával ülnek helyeiken. Az 1867. évi XII. törvények nyíltan kimondja, hogy a kiegyezés alapja az alkotmányosság mind a két országban. A bizonytalanság kihat Magyarországra anyagi helyzetére is. Míg egész gazdasági életünk Ausztriának kötöttük le, Ausztria pedig Németországnak s most, midőn Németországban közgazdasági válság állott be, Magyarország is bűnhődik ártatlanul. Új vállalkozások nem keletkeznek, a régié pedig tendódnak csak. Kétszáz millió forint bankjeggyel kevesebb van most forgalomban, mint ezélt pár hónappal forgalomban volt, a kormány pedig maga sem tehet semmit. Az egész országban nyomoruló panaszoknak a fizetési eszközök hiánya miatt. Az Osztrák-Magyar Bank még sem bocsátja ki adómentes bankjegyeit, amelyek elzárva vannak. A képviselőházban is viták folynak a felett, hogy vajon agrárius vagy merkantilis legyen a kormányzat, a helyett, hogy a közgazdasági bajokon együttes erővel segítenek. Itt parallel munkásságra van szükség és összhang; haladjan mind a két irány párhuzamosan. Epp oly kárhözatos a felekezeti népek a politikába való bevetés. Ez csak a nemzetiségnek málmára hajtja a vizet. Az oka a felekezeti viszonyoknak az, hogy az egyes felekezetek különböző viszonyban vannak az állambizalommal. Ezt meg kell szüntetni, mert míg ez meg nem történik, egyes felekezetek lankadatlanul fognak küzdeni a korlátok ledöntéséért. Hangsúlyozza, hogy minden felekezet tarisza meg a maga vagyont s amelynek nincs, azt segítse a kormány, hogy feladatait teljesíthesse. A kormánynak nincs bátorsága a jövődó ajtaját megnyitni, a multat teljesen eltemetni. Ezért nem viseltetik bizalommal iránta. (Helyeslés.)

Pichler Győző: Tiltakozik az ellen, hogy a felekezeti kérdéseket bevigyük a politikába. Aki ezt teszi, az bazaralást követ el.

Buzáth Ferenc: Akkor lépjen ki az Egyetértésből!

Pichler Győző: A nemzetnek megvetéssel kell sújtania azokat.

Buzáth Ferenc: Magyar Szó! Egyetértés!

Pichler Győző: Ráter magára a törvényjavaslatra, s aggodalmát fejezi ki Magyarországra kétes pénzügyi helyzete felett. A valutaszabályozás befojzeve nem lett s ez az oka, hogy a külföld előtt hitelünk nincs. Miért nincs bátorsága a pénzügyminiszternek, hogy a valutaszabályozás megfeneklést nyíltan bevallja. Szól arról az eljárásról, amelyet az új kvóta-bizottság megválasztásánál elkövettek. A miniszterelnök felfogása e tekintetben nem felel meg a törvényes állapothoz, mert a szerint Ausztriában is választani kellett volna új kvóta-küldöttségét.

Végül felhozza azokat a nemzetünk ellen elkövetett üzemeket, amelyeket ellenünk Ausztriában színtanak. Erélyes fellépést követel e téren. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Elnök a vitát bezárja.

(A miniszterelnök beszéde.)

Szólt Kálmán miniszterelnök: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) A mi képviselőházunknak, hossz-as évek tradíciói folytán, az a felfogása és eljárása, hogy az appropriáció kérdésénél vagy annál a kérdésnél, hogy a megszavazott költségvetés, törvénybe foglalva, valamely kormánynak kezelésére bízassék-e vagy ne, a bizalmi kérdést szokta felvetni. (Halljuk!) Ezt egészen természetesnek és jogosultnak tartja és érti, ha minden párt és mindenki, aki bizalmatlansággal viseltetik a kormány iránt, ezt a bizalmatlanságot meg is okolja.

Azt is természetesnek tartja, hogy most ily rövid vitával intézkédjék el a pártok a bizalmi kérdés felvetését. Új szempontok nem merültek fel, azért röviden válaszol a felhozottakra. Molnár Jánosnak, aki azt kérdezi, hogy ő tulajdonképpen nem is tudja, mire való a képviselői hivatás és mi dolga van itt a képviselőnek, mert ha interpellációt intéz, akkor azt feleli a miniszterelnök: nem tartozik ide, adminisztratív kérdés, ha határozati javaslatot nyújt be, akkor feláll egy másik miniszter és azt mondja, hogy ez nem parlamentáris dolog; ha más észrevételeket tesznek, ha indítványokat vagy költségemléseket proponálnak, nem fogadják el, azt feleli, hogy ez a kérdés nem egészen szerencsős, mert azt kérdezőnk közel három hónapig tartó költségvetési vita után, hogy mi hivatása van hát a képviselőnek? már még sem egészen ebbe a körébe illő dolog.

Hanem ha talán úgy érti azt a hivatást, hogy azt, amit ő proponál, hogy amit arról az oldalról proponálnak, azt kellessek elfogadni, akkor aztán ez parlamentáris lenne. (Derültség és helyeslés jobboldalon.) Na hát ebből nem kér, mert ez megfordított

parlamentárizmus volna. (Nagy derültség és helyeslés a jobboldalon.) Pichler visszatért egy kérdésre, amelyre nézve most is kifejezheti azt a nézetét, amelyet már annak idején is megmondott, hogy itt is lármát ütnék semmiért. Pichler tiltakozik valami ellen, ami itt akarna történni; valami törvénytelen, valamely attentum ellen; az 1867. XII. törvényeket érti. Ennek a tiltakozásnak abszolúte semmi oka nincs és erre semmi szükség sincs. Mert azt mondja, hogy tiltakozik az ellen, hogy Ausztria részéről a régi kvóta-deputációk állítsassék szembe a mi új kvóta-deputációkkal. Hát halljuk mi ezt a dolgot, amely nem reánk tartozik. (Ugy van! Ugy van! jobb- és balfelől.) az osztrákoknak. Annak meghatározása, hogy az osztrák kvóta-deputáció, amely novemberben választott meg, mandátummal bír-e vagy nem, annak a meghatározása nem minket illet. A törvény azt mondja, hogy kvóta-deputációkat kell választani. E szerint jár el, mert így fogta fel. Ez a képviselőház a mi szempontunkból ezt az eljárást tartotta helyesnek. Mi választottunk; az osztrák Reichsrath dolga; vagy elismerni a régi deputációt a maga mandátáriusának, vagy újat választani.

Mi mindkét esetben törvényes mandátummal ellátott deputációval fogunk szemben állani. Azt mondja Ugron Gábor, hogy ez a kormány általában letért a törvényes alapról, mert Ausztriával egyáltalával semmi alkotmányos és törvényes érintkezés nem történt. Ugy tudja és be tudja bizonyítani és mindenki, aki figyelemmel kíserte azon érintkezéseket, melyek a mult évben, akár a gazdasági, akár a politikai kérdések elintézésénél az 1867. XII. törvények értelmében köztünk és Ausztria közt folytak, hogy mi egy alkotmányos Ausztriával a törvény által előírt módon érintkeztünk. Nem tudja-e Ugron, hogy a kvóta deputáció, mely a mult esztendőben illesztett, t. i. az általuk kiküldött kvóta deputáció a miennkel tárgyalat, az érintkezés megtörtént a törvény által előírt módon; nem tudja-e, hogy a delegációk funkcionáltak teljesen, törvényesen, törvény által előírt módon, a maguk törvényes hatáskörükben; nem tudja-e, hogy most is készülünk arra, amiről éppen az előbb beszéltünk: a törvény által előírt delegációs illesztésre, a jövő költségvetés tárgyalása céljából a reichsrath miris megválasztotta a maga delegációját; nem tudja-e, hogy az a reichsrath fungál, szét nem osztlatott, el nem napolatott hosszú időre, hanem elhalasztott csak arra az időre, amely szükséges a tartományi gyűlések tartására, mert a reichsrathnak minden tagja egyszersmind tagja a tartománygyűléseknek. Nem tudja-e Ugron, hogy ott benyújtott a vámszövetségi törvényjavaslat, épp úgy, mint benyújtott nálunk is, csak mert az ottani belbajok, az ottani belviszályok folytán tárgyalás alá nem került, választottuk mi az 1867. XII. t. c. értelmében a viszonyosság alapján való önálló rendelkezés utját. Vajjon ezek nem teljesen a törvény keretében való érintkezések és az ügyeknek nem teljesen a törvény keretében való elintézési.

Azt mondja, hogy a mi gazdasági és pénzügyi bajaink egyébiránt nemcsak ebből, hanem az Osztrák-Magyar Banknak a politikájából is származnak s abból, mert mi Németország iránt deferenciával és lekötöttséggel vagyunk és mert a német gazdasági és pénzügyi helyzet ideje elő e állapotokat itten. Ebben is csalódik. Hogy mi nem rendeztettük állandóan viszonyainkat Ausztriával, annak egy bizonyos következtése a mi gazdasági és pénzügyi helyzetünkre van, elismeri; de csak argumentum mellettünk, hogy mi nem mentünk arra az utra, amelyre invitálni akar bennünket, nem mentünk a szabítás útjára, mert akkor még nagyobb bajok származtak volna. (Ugy van! Ugy van! jobboldalon. Moggás a szélsőbaloldalon.)

Teljesen elvesztett és deplazirozott felfogás ez, valamint hogy komolyan nem lehet vitálni azt, hogy onnan támad a pénzszükség Magyarországon, mert az Osztrák-Magyar Bank felhalmozta a tőkét. Nem tudja Ugron, hogy ott van az Osztrák-Magyar Bank adómentes rezerve? Azt az Osztrák-Magyar Bank nem szándékosan tartja vissza; nagyon szívesen forgalomba hozná, mert hisz minden egyes millió után jelentékeny vesztesége van, ha nem hozhatja forgalomba. Hiszen a piramist egészen a feje csúcsára méltóztatik állítani.

Molnár Jenő: Ott is van!

Szólt Kálmán miniszterelnök: Ott van az okoskodásban. (Tetszés a jobboldalon.) Mert azért nagy ott a töké-felhalmozottság, azért nagyok a rezervek, mert üzlet nincsen, nem pedig azért csinálnak nagy rezervek, hogy üzlet ne legyen. (Ugy van! Ugy van! jobboldalon.) Ezzük ágában sincs ilyesmi. Hisz az Osztrák-Magyar Bank nemcsak kötelességszerűleg, de az önön saját érdeke szempontjából rendezi be a politikáját. (Igaz! Ugy van a jobb- és baloldalon.) Hallott-e valaki olyan bankról, mely abban keresi a politikáját, hogy minél több tőkét tartson kasszájában?

Amit ez a kormány tett egy a gazdasági kérdések rendezésének terén, valamint más kérdések rendezése körül, rövid egy esztendő alatt, talán elég erre az időre. Nem tért el egy percig sem attól az iránytól, amelyet kitűzött, öntudatosan követett és izemis nem egy, hanem számos és nagy kérdés megoldásába fogott; némelyet megoldott, többet előkészített.

Kossuth Ferenc azt mondja, hogy a kormány már maga sem áll azon alapon, amelyre helyezkedett, mert maga előtörte lába alól az 1867. XII. törvényeket, mert hiszen, szorint, már illuzóris mindaz, amit csinál az Ausztriával való viszonyt illetőleg.

Barta Ödön: Ez kétségtelen! (Folkiaítások: Ezt nem lehet megfogalni!)

Szólt Kálmán miniszterelnök: Azt az apodiktikus nem lehet és kétségtelen szót igen sokszor hallom és hallottam már életemben, de megtanultam, hogy az mindig relatív és hogy szubjektív mértékkel mérendő. Hat a t. képviselő ur úgy tartja, hogy kétségtelen, hogy ezt nem lehet megfogalni, én pedig nem így tartom és megpróbálom megfogalni.

Justh Gyula: *Mindjárt gondoltam!*

Széll Kálmán miniszterelnök: Kossuth azzal motíválta meg, hogy a törvényt az írja elő, hogy az alkotmányos Ausztriával kell érintkezni, és mert mi nem ezzel állunk érintkezésben, nézete szerint elhagytuk azt az alapot, amelyen állunk. Azelőtt kifejtette és most csak még egy pár más szempontra akar rámutatni, hogy a nézetet nem osztja és ennek jogosultságát el nem fogadja. A törvényt azt mondja, hogy az Ausztriával való viszonyunk rendezésénél az előfeltétel az, hogy ott legyen alkotmányosság. Ezt mondja első passzusában. A másodikban, az 1867. évi XII-ik t.-e. 35-ik §-ában, azt mondja, hogy az alkotmányos képviselőkkel állunk érintkezésbe. Itt áll 12—13 hónap óta és Ausztriával, az osztrák kormányval érintkezésben volt többet, mint a mennyiszer kívánta volna (Derültség) és több tárgyalásban állandón, folytonosan. Nem hiszi, hogy valaki rábizonyíthatja, hogy nem egy alkotmányos minisztériummal állt szóba. Lehet, hogy az nem olyan parlamentáris minisztérium, mint a hogy mi feltejtük, sőt nem is az, maga-magát sem mondja annak. De az alkotmányos állapot Ausztriában sem megcsorbitva, sem megcsontítva, sem feljegesztve nincs, ezt állítja. (Helyeslés a jobboldalon.)

Azt mondja Kossuth, hogy engedünk mindenben az egész vonalon. Amit mi idehozunk, a vámszövetség helyébe és az azelőtt kontemplált megoldás helyébe, az nem engedményeket tartalmaz Ausztriával szemben, hanem a kölcsönös érdekek kiegyenlítése alapján reánk nézve oly jelentékeny jogi és érdek-vimányokat, amelyeknek részletezésébe most nem megy bele. (Igaz! Ugy van! a jobb- és baloldalon.) Emlékeztet a határidők összeesésének kérdésére, a felmondási jog kérdésére és annak szabályozására és az autonóm vámtarifa kérdésére. (Igaz! Ugy van! a jobb- és baloldalon.) Ezek oly dolgok, melyek nem az engedékenység szignatúráját viselik magukon, mert akkor nem azon nagy, erős, hónapokig tartó harcnak és kitartó küzdelemnek eredményeképpen jöttek volna ide, hanem már előre, mint odadobott dolgok szerepeltek volna a mi előterjesztéseinkben. (Élénk helyeslés a jobb- és baloldalon.)

Valaszolet végül gróf Zichy Jánosnak, aki azon kezdte, hogy ez a költségvetési vita olyan rapszodikus benyomást tett rá és olyan sajátos volt, mert míg egyes kérdésekkel ez a ház tulsóka, addig más kérdésekkel nem foglalkozott és bevezített ebbe az államköltségvetési vitába olyanokat, amelyek tulajdonképpen oda nem tartoznak. Ami a vitának rapszodikus karakterét illeti, lehet, hogy talán más körülmények is forogtak fenn; lehet, de alig hiszem. En igen egyszerű magyarázatát adom annak a tümeménynek, hogy némely tárcának a tárgyalása hosszasan tartott, másoké rövid volt. Egyszerűen azt a magyarázatát adom ennek, hogy azok a tárcák, amelyeknek kérdése az életben, az előkészített reformokban és általában a közéletben is ma felszínre jutó eszmék és eszméknek harca folytán leginkább érintve vannak, azok itt a legbővebb megvitatásra találtak.

Igy volt a belügyi tárcá is, mert azt dominálta az az erős, hogy az ország belbiztonságát reformálni kell. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon és a közepén.) Már most, hogy egy pár tárcának a tárgyalása olyan röviden ment és kevés szónok jelenkezett, ezen a bajon maguk a képviselő urak segíthettek volna: hát miért nem beszéltek? (Derültség jobbról.)

Olay Lajos: *Mert lefűtték!* (Mozgás a szélsőbaloldalon!)

Széll Kálmán miniszterelnök: Ami a három óráig tartó üléseket illeti, annak a hatása ide is szóló, oda is szóló.

De gróf Zichy ezt csak melleleg, bevezetésül hozta fel, beszédének sulypontja nem ebben, hanem abban rejlett, mikor felkiált, hogy a kedélyek megnyugtatósan hidakat építsünk és sebeket orvosoljunk, mert — ugymond — ezt követeli az ország érdeke. Bocsnatot kérek, én azt látom, hogy mást prédikál és mást cselekszik. (Igaz! Ugy van! jobboldal. Zaj a baloldalon.) mert az a párt, — egész tisztelettel legyen mondva (Halljuk! Halljuk!) — amelynek programja a maga főrészében és igazi lényegében, amit ma a t. képviselő ur maga is beismerste s így ezt megértséte, a revízióból áll, az a párt, amelynek programja többi része csak adalék ehhez, (Élénk helyeslés a jobboldalon. Nagy zaj és ellenmondások balról.) vagy oly természetű dolog. (Polytonos zaj. Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.) amely vagy azonos más partoknak a nézetével és törekvéseivel, vagy pedig olyan, amit önmaguk is elismerni kénytelenek, hogy oda van állítva mellékesen (Nagy zaj balról. Igaz! Ugy van! a jobboldalon. Halljuk! Halljuk!) mert a földolgozó a revízió (Felkiáltások balról: Senki sem mondta!), hisz ezt ma mondta gróf Zichy János képviselő ur (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.), ne mondja azt, hogy hidat akar építeni és sebeket akar orvosolni. (Helyeslés és tetszés a jobboldalon.)

Mert aki az egyházpolitikai küzdelemben és annak lezajlása után szerencsésen helyről állott egyelőrt (Ellentmondások balról.) és békét a vallásfelekezetek között megbontani akarja azzal, hogy azt a küzdelmet újból akarja kezdeni (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.), aki annak a küzdelemnek fűszékét akarja az országba és annak érzelmeibe dobni, az beszélhet a maga szempontjából arról, — hogy holgosan vagy nem holgosan cselekszik-e? az az ő dolga — én nem helyesletem soha és nem helyesletem — de arról ne beszéljen, hogy hidat akar csinálni és sebeket akar orvosolni. (Hosszantartó élénk tetszés és helyeslés a jobboldalon. Nagy zaj balról.) Mert a revízió, sőt már maga annak napirenden tartása: csak felszakitana a begyógyult sebeket és nem hidat emel, de irt és pedig tatogó, veszélyes irt és őrvenyt nyitna meg. (Élénk helyeslés.)

En azt tartom, hogy ezek az alkotásokhoz — ami azt egy évvel ezelőtől kijelentettem, nyulni nem

szabad és nem kell, (Élénk helyeslés a jobboldalon.) és mi ehhez nyulni nem fogunk és azokat érinteni nem engedjük. (Zajos helyeslés a jobboldalon.) En azt tartom, hogy még azoknak is, akik akkor elleneztek amaz alkotásokat, nem kellene és nem volna szabad az ország nyugalmanak kockázatátál színtelen és színtelen ezekre a kérdésekre visszatérni és ezeket a kérdéseket megfogalmazni akarni. (Helyeslés jobboldalon.) Mi, akik itt állunk, és kivételtem ebből én is a magam részét, mert első perctől fogva támogattam azokat, sőt mondatom, konok percekben küzdöttem értük — azokat az alkotásokat, a jogegyenlőség, a lelkiismereti szabadság, az ország vallásfelekezetek között levő egyenlő és igazságos viszony szempontjából, a modern jog, állam és a magyar egységnek nemzeti állam fejlesztése szempontjából szükségeseknek, helyeseknek, az ország érdekében fekvőknek tartottuk. (Élénk helyeslés a jobb- és szélső baloldalon.) Mi boldgasuk meg és mi emeljük feljézt azokra a vívmányokra, amelyeket mint a haladásnak s a mi liberális politikáknak vívmányait tekintünk, bocsnatot kérek, ezt nekünk imputálni nem lehet. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Hiszem mit tetünk mi t. képviselőház? Azt, amit Európában majdnem minden állam régebben megcsinált és amit Európában nem látta kárát egy egyház sem, és egy vallás sem, éppogy nem valja kárát nálunk egy egyház sem, egy vallás sem. A lelkiismereti szabadságot, az emberi lélek, az ősgógot biztosítottuk, a vallásfelekezetek jogegyenlőségét biztosítottuk, a házasság intézményét helyeztük be az állami határolm jökörtébe. — (Élénk helyeslés a jobboldalon.) És én azt tartom, hogy nincs igaza Zichy János képviselő urnak, ha azt állítja, hogy ez nyugtalanítja a protestánsokat és hogy ez a protestánsokat felszólásra készíti. En azt tartom, hogy nincs igaza. (Ugy van! jobboldal.) En általában azt tartom — és azt hiszem, hogy igazam van — hogy egyetlen egy vallásfelekezetnek sincs a legkisebb oka az országban a nyugtalanságra; nem is hiszem, hogy ezt erőze bármelyik is, oka legkisebb sincs erre. Egyformán, igazságosan és objektíve járunk el minden egyház, minden vallás és minden vallásfelekezet iránt a jogegyenlőség teljes átérésével és a jogegyenlőség elveinek alkalmazásával és igazságainak érvényreemelésével. (Tetszés jobboldal.) mert azt akarjuk, hogy teljesen egyformán nyugodtan, higgadtan, elfogulatlanul járjunk el valamennyivel szemben. Nekünk tehát sem a kath. egyház, se a protestáns egyház, se a keleti egyház, se a zsidó egyház nem vetet szemünk semmit, ne is tartson semmitől egyik se: a törvényes és egyenlő elbánásról biztosítjuk. (Helyeslés a jobb- és szélsőbaloldalon.)

En a vallásosságra és erkölcsiségre nagy sulyt helyeztek; államfenntartó erélylél bir a vallásos és erkölcsi érzés, állam és társadalom fenn nem állhatnak nélküle, de nem kategorizálók vallásfelekezetek szerint, hanem azt mondom, hogy mindenki legyen boldog a maga hito, meggyőződése és vallása szerint. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Mi nem akarjuk ezt a nemzetet szétagolni. Egyformán védni akarunk mindenkit. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) hanem meg akarjuk erősíteni a jogegyenlőségnek és a szabadságnak és a lelkiismereti szabadságnak örve, feltétele és védelme alatt (Tetszés jobboldal.) amit nem repudálhat senki, amitől nem fázhatik senki, aki általában a kérdések megítélésénél elfogulatlan álláspontot helyezkedik és ennek az országnak és minden országnak, mert ezek őrök igazságok, nyugalmát és érdekét szívén hordja. (Élénk helyeslés a jobb- és szélsőbaloldalon.) Ne csináljanak akkor a t. képviselő urak olyan politikát, amely — bocsnatot kérek — egyet tartalmaz, amit nem szabad tartalmaznia magyar politikának, (Tetszés jobboldal) tartalmazza ugyanis — ámbár felekezetek élnek ez országban a törvény ortalma alatt és ámbár a törvény és mi is a mi liberális felfogásunkban is ismerünk felekezeteket: de amit mi nem ismerünk s ismerni nem akarunk, az a felekezetség, amelyet a liberális felfogás egyenesen kizár. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) És ez vilálik bele az önk programjába, de nemcsak bele-villanik, bele is van téve és benne gondosan őrzetik, nem is tagadhatják, mert hiszen ma is kifejezést adott ennek Zichy János t. képviselő ur, a midőn azt mondotta, hogy, mert azt látja, hogy a liberalizmus aránya paroxizmusában tartja fenn az eszthetik alkotásokat, a kormány ezen utat követi, azért bizalmatlansággal van iránta.

Hát nem paroxizmus ez! Mi ezzel őrt állunk a liberális irány és politikának, a haladásnak vívmányai és az ország nyugalma felett és ott fogunk állani védő kézzel önk ellen. Maradjon az önk álláspontja, ezen az állásponton mi egymást megérti nem fogjuk. Nincs nagyobb áldás mint a vallásfelekezetek közötti békés nyugalom, nem érhetné az országot nagyobb baj, bárhonnt jöjjön, mint e nyugalom megrontása.

Ezeket tartottam szükségesnek elmondani t. képviselőház és körön, hogy a törvényjavaslatot elfogadni méltóztassanak. (Hosszantartó élénk helyeslés és szűni nem akaró éljenzés és taps a jobb- és szélsőbaloldalon. A szónokot számosan üdvözik.)

Elnök az ülést 6 percre felfüggeszi.

(Szünet után.)

Lukács László pénzügyminiszter: Molnár János határozati javaslatát nem fogadja el, nem azért, mintha a létminimum alapelvével nem értené egyet, hanem azért, mert ezt az utasítást ilyen formában egy részről pénzügyi szempontból veszélyesnek, magát az utasítást pedig fölöslegesnek tartja. (Helyeslés jobboldal.)

Pénzügyi szempontból veszélyes ez az utasítás azért, (Halljuk! Halljuk!) mert hogy az egyenes adó-reform, amelyet kontemplál, úgy van tervezve, hogy

abból az ország háztartásának egyensúlyára semmiféle hátrány ne származzék, mert ez olyan veszély volna, amelynek bekövetzése esetén célszerűbb volna az egész adóreformot elodázni. Ha azonban egy oly határozati javaslatot fogadna el a t. törvényhozáss, melyben a kormány arra utasítaná, hogy minden adóra nézve, bármiféle jövedelem után vettek is ki, létminimum állapotátik meg, amely teljesen adómentes, ennek hatását ma még ki sem lehetne számitani és azért az a határozati javaslat pénzügyi szempontból veszélyeket foglal magában. Feltételezések is tartja, hogy a kormány ily irányban utasítsa, mert aki figyelemmel kísérte expozitát, az igen jól tudja, hogy a létminimumnak eszméjét nemcsak általánosságban teszi magáéva, nemcsak egy adóra nézve kívánja azt kiterjeszteni, hanem több olyan intézkedést kontemplál, amely hatásában, végeredményében a létminimummal teljesen azonos. (Helyeslés a jobb- és balról.) A dolog úgy áll, hogy a létminimumot helyes adóteória alapján csak oly adónál lehet engedélyezni, amely az adó-zónák összes jövedelmét érinti, mert hiszen a létminimum szabadsághagyásának értése az, hogyha valamely adóznak összes jövedelmét kivétel nélkül megadóztatjuk, gondoskodjunk kell egy oly összegről, a mely létminimumra szükséges. A szoros értelemben vett létminimum jogosultságra tehát csak oly adónál áll fenn, amely az egyének összes jövedelmét érinti és miután a tervezett új jövedelmi adó ilyen természetű, egész indokolt és szükséges, hogy ezzel kapcsolatosan a valóságos kitevő létminimum adómentessége is kimondassék, azonban az előadók szerint más adómentekből is tervezett olyan könnyítéseket, amelyek hatásában a létminimummal körülbelül azonosak. Nevezetesen tervezte azt, hogy az első osztályú jövedelmi adók körébe tartozó azon adózók, akik nem foglalkoznak iparüzéssel és akik évi jövedelme a 300 forint nem éri el, mentesítenessék az adó alól. (Helyeslés jobboldal.) Ez is tehát a létminimum bizonyos neme. Tervezte továbbá azt, hogy a másodosztályú keresetadónál azok, akik más címen 60 frtnál kevesebb adót fizetnek, mentesítenessék a másod osztályú kereseti adó alól. Ez is a létminimum egy másik formája. Továbbá azt, hogy a családtagok adója, mely az összes kereseti adókon végig vonul, teljesen eltöröltessék. Ezek mind olyan rendkívüli nagy kedvezmények, amelyek éppen a legszegényebb osztályok számára vannak kontemplálva és összességükben a valóságos létminimummal együtt, mely az új jövedelmi adónál tervezetik, hatásában körülbelül ugyanazt eredményezik, amit Molnár akar elérni, de a nélkül, hogy bizonytalanságokkal és veszélyekkel volna a dolog összekötve. Ha még tekintetbe vesszük azt is, hogy a jelenlegi általános jövedelmi pótdadó eltörlése igen nagy teherköltségű, okoz egy a földirtokosok, mint a házbirtokosokra nézve, akkor a képviselőház előtt állnak mindazok a könnyítések és kedvezmények, a melyeket az adóreform tervez és amelyekben elmentünk a legvérsőbb határig, ameddig egyáltalában az államháztartás egyensúlyának veszélyeztetése nélkül egyáltalában elmenni lehet.

Elnök a vitát lezárja. Fölteszi a kérdést.

A ház megszavazza a törvényjavaslatot a Molnár határozati javaslatot mellőzi.

Holnap napirenden lesz a költségvetési törvény harmadik olvasása, a gazdasági bizottságok a képviselőház idej költségvetéséről szóló jelentése és végül a kereskedelmi miniszter válasza három, hozzáintézt interpellációra.

Az ülés délután 1 órakor végződik.

BELFÖLD.

A hirdetési és naptárbélyeg eltörlése.

Budapest, április 2.

Lukács László pénzügyminiszter a képviselőház mai ülésén benyújtotta a naptárbélyeg és a hirdetési bélyeg eltörléséről szóló törvényjavaslatot, amelynek beterjesztését a költségvetési vitában megígérte. Ez a három paragrafos, rövid törvényjavaslat, mely az államkincstár nézve néhány száz ezer korona évi bevétel elvesztését jelent, ennek a veszteségnek sokszorosát adja vissza abban a föllendülésben, amely a hirdetések bélyegkötelezettségének megszüntése nyomán föltétlenül be fog következni az iparban és kereskedelemben. Egy illiberális és igazságtalan jövedelemforrástól esik el az államkincstár, s cserébe ezért új erőforráshoz jut az állam gazdasága. A törvényjavaslat tehát, a mellett, hogy az új rendszer liberális szelleme szólal meg benne, közgazdasági életünkön nézve is haladást jelent. Elismerés illeti érte a kormányt, amely melleleg tanúságot szolgáltatja ígéretei föltétlen megbízhatóságának.

A javaslat címe: *Törvényjavaslat a naptárak, hirdetmények, hírlapi beiktatások, külföldi hírlapok és időszaki lapok bélyegkötelezettségének megszüntetéséről.* Szövege pedig a következő:

1. §. A naptárak bélyegkötelezettsége 1900. évi december hónap 31-ikén, a hirdetmények, hírlapi beiktatások, külföldi hírlapok és külföldi időszaki lapok bélyegkötelezettsége ellenben 1900. évi június hónap 30-ikán megszűnik; az ezen időpontokig bezárólag esedékessé váló ilyen bélyegkötelezettség azonban szabályszerűen lerovandó s el nem engedhető.

2. §. Az 1900. évre szóló, el nem költ bélyegzett naptárak után lerótt bélyegilleték, amennyiben a naptárak a kiadó az illetékes pénzügyi hivatalhoz 1900. évi december hó 1-éig beszolgáltatja s amenny-

nyiban azokon a használatnak semmi nyoma nem látható, készpénzben visszatérítendő. Más jogcímen az 1900. évre szóló naplárak után lerótt bélyegilleték sem részben, sem egészben vissza nem téríthető.

Az 1901. évre szóló naplárak már az 1900. év folyamán alatt bélyegtelenül kiadhatók és áruba bocsátathatók.

3. §. Jelen törvény végrehajtásával a pénzügy-miniszter bízatik meg.

Budapest, 1900. évi március hónap.

Lukács László s. k.
m. kir. pénzügyminiszter.

A javaslat megokolára elmondja, hogy a változott viszonyok nem tükrik már meg ezeket az ille-
teket, melyeknek fenntartása a nyomdai termékek forgalmára, az iparra és a kereskedelemre káros. Bizonyítja ezt az is, hogy a hasonló megadózlatas ma már minden műveltebb államban megszűnt. Az 1850. évi szeptember 6-án kelt császári rendelettel elhelyezett naplárbélyeg megszüntetését különösen az teszi ajánlatossá, hogy ez illeltek a legszegényebb néposztályra nebezedik, melynek a naplár egyedüli olvasmánya.

A hirdetésbélyeg illeltek súlyos teher az iparosokon és kereskedőkön, mert ez a szolgáltatás jóval többet tesz ki, mint magának a hirdetés előállításának költsége. A hírlapi kiállítás után járó illeltek megnehezíti a hirdetés közléstét, amelynek kereső hatása van az ipar és a kereskedelem emelésére. A külföldi hírlapok és külföldi időszaki lapok bélyegilletékének megszüntetését megokolja az a körülmény, hogy az e címen várható bevétel nem jelentékeny.

A megokolás kimutatja azt is, hogy az e címen várható bevétel nem akkora, hogy okvetlenül szükséges lenne a mai rend fenntartása. Egyedül a hírlapi beiktató illeltek tetemes, ez évre 460.000 korona van előirányozva, de ennek az illelteknek az elejtésével a hazai kereskedelem és ipar akkora javulása várható, hogy bőven kárpótolni fog az itt elveszett jövedelemért.

A szabadelvű pártkörből.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, április 2.

Régen nem volt olyan népes a szabadelvű-párt klubja, mint ma este. A szabadelvűség ünnepnapjává a mai napot Széll Kálmán főnapp beszéde. A szabadelvűség ünnepét megünnepelni szeglelt ma össze a szabadelvűpárt. Megünne-
pelte szép, meleg ovációval, amelyet nem rendezett senki, amely magától lett és magával ragadott mindenkit az ő közvetlenségének hatalmas erejével.

A klub nagyszerűen olyan zsúfolt volt, amilyen csak rendkívüli alkalmakkor szokott lenni. A pártnak Budapesten időző minden tagja ott volt. És természetesen a nap nagy eseményéről, a miniszterelnök parlamenti diadaláról folyt a beszéd, és az öröm és diadal jóleső izgatottsága uralkodott a lelkeken.

Az ugynevezett árnyalatoknak, töredékeknek, csoportoknak nyoma sem volt. Egy örvendő, triumfáló, lelkesedő tábor volt ott együtt, egyetlen érzésben egyesülve, egyaránt ittasan annak a győzelemnek a mámorától, amelyet mindnyájuk vezére mindnyájuknak kivívott.

A párt régi tagjai együtt örvendeztek a volt nemzeti pártiakkal, a kiknek semmi okuk sem volt arra, hogy a párt vezérének nagy szónoki sikeréhez ne gratuláljanak. A házban szemet szurt, hogy a pártnak ez a része nem vett részt abban a zajos ovációban, amely a miniszterelnöknek az egyházpolitikáról mondott szavait kísérte. Ennek pedig egészen természetes a magyarázata, amint ezt ma este a klubban több volt nemzeti párti képviselő ki is fejtette, még pedig általános megnyugvás és helyeslés közben. Mindenekelőtt konstátálták, hogy a volt nemzeti párt egy része igenis élénken helyeselte a miniszterelnök kijelentéseit, sőt többen, így Hódossy Imre, Gulner Gyula, Horváthy Nándor odasiettek Széll Kálmánhoz gratulálni. Hogy a volt nemzeti pártnak az a része, amely annak idején ellenezte az egyházpolitikai reformokat, most nem tüntetett e reformok mellett, az természetes. De viszont az egész volt nemzeti párt a Széll-kormány programja alapján lépett be a szabadelvű pártba és ebben a programban benne van a szabadelvű egyházpolitika vívmányainak sértetlen fenntartása és

eltökélt megvédése is. És a volt nemzeti párt, amely politikai megbízhatóságát bebizonyította a többséghez való csatlakozása előtt is, azóta is, hűségesen kitart az általa elfogadott egész program mellett. Amiből következik az is, hogy az egyházpolitikai alkotások védői maguk mellett, támadói pedig magukkal szemben fogják találni a szabadelvűpártiak azokat a tagjait is, akik azelőtt a nemzeti párt kötelékében voltak.

Meggyőződhetett erről mindenki, aki tanuja volt a párt ma esti egyeségesen lelkes hangulatának, amely akkor érte el a tetőpontját, mikor Széll Kálmán megjelent a pártkörben. Kissé későn jött, mert ebéd volt ma nála. Mikor nyolc óra tájban a terembe lépett, hatalmas éljenzés harsant fel a terem minden oldalán. A mellékterekben abbahagyták a játékokat, letették a hírlapokat, mindenki besietett, hogy résztvegyen a vezér spon-tán ünneplésében. Percekig zúgott a lelkesedés nagy, őszinte kitörése. Széll Kálmán meglepetten és meghatóva szorított kezét a fejeje siető hívekkel. Sűrű csoportok képződtek körülötte és azután is meg-megújult a lelkes ováció, amelyhez hasonlólt régen látott ez a szép, nagy, márványos terem.

A klub képe a késő esti órákban is mozgalmas volt. Néhány ismerőse társaságában feljött a klubba Brandes György is, s ő is tanuja volt a kormányelnök ünneplésének. Hamarosan megismerkedett Széll Kálmánnal, s a miniszterelnök és a dán író hosszasan, nagyon szíves hangon társalogtak. Csatlakoztak hozzájuk Hegedűs Sándor, Pulszky Ágost, Berzeviczy Albert és még sokan a párt kitűnőségei közül. Az illusztris vendég sokáig időzött a klubban és láthatólag jól érezte magát a magyar közélet notabilitásai között.

Protestáns ultramontanizmus.

Budapest, április 2.

Bessenyei Ferenc országgyűlési képviselő a következő sorok közlésére kéri fel lapunkat:

Kedves Barátom!

Nem tudom azért-e, mert ma április elseje van és hogy néhány barátom talán éppen azért áprilist akari velem járni; tény azonban, hogy a mai nap folyamán számos barátom és ismerősöm figyelmeztetett arra, hogy olyan hírt terjesztenek rólam, mintha a Magyar Szó című lapban megjelent felekezeti irányu cikkeket én írnám.

Hát a mulkor, amikor a szeszkontingens ügyében a képviselőház ülésén felszólaltam s amikor a nyilvánosság organumainak egy része antisemitizmussal megvádolt, Te voltál az, aki becses lapodban teljes értékelésére szállítottad le az ellenem méltatlanul emelt ama neveltség vádat, mely ellen én őszintén megvallva azért nem is védekeztem, mert eszembe jutott Kenedy Géza barátomnak, a Pesti Hírlap szerkesztőjének az esete, aki midőn lapjában egy Szerencsen- vagy Dob-utcai ház legéese alkalmából azt is fölémlítette, hogy a házzal együtt 400.000 poloska is legett, másnap egy hozzáírt levélben azt a kemény szemrehányást kapta:

— Szerkesztő ur! Ön már megint antisemitizál?

Hát a Kenedyéhez hasonlóan tekintetem én az ellenem emelt antisemitizálást vádját szintén.

Amde most, jóllehet április 1-én kolportáltatik is felőlem a fenti hír, kénytelen vagyok felszólalni e galád híresztelés ellen s Hozzá fordulok, hogy becses lapodban felszólalásomnak tért engedni kegyeskedjél annyival is inkább, nohogy április 1-én a t. közönség hiszékenyebb s impresszióknak könnyen engedő azon része, mely engem nem ismerve, még felteheti rólam azt, hogy az emberi érzés legvadabb és leggyalazatosabb eltulajlásának: a vallási fanatizmusnak magamat avagy tollamat csak egy percig is atengedhettem.

Eltekintve attól, hogy én a Magyar Szó című lappal semminemű viszonyban nem állok és hogy abba a lapba sohasem írtam, kielentem, hogy én nemcsak politikai irány, de sőt még vallásfelelősség tekintetében is Deák Ferenc elveit vallom és követem; akinak 1840-ben elmondott beszéde képezi az én vallási katekizmusomat s akinek említett beszédét valahányszor elolvasom, annyiszor gondolok arra, hogy Magyarország vallási- és közoktatásügyi minisztere miért nem nyomtatja ki azt a beszédet anyai példányban, hogy az egyetemelő le az utolsó talusi iskoláig minden tanterem számára jusson abból egy példány s mely beszédet most, amikor a politikai szenvedélyesség a vallási- és felekezeti kérdésnek a

politikai életbe való okatlan bevonásától sem riad vissza, szíves engedéllyel ide igtatok:

Az isteni vallás emberi védelemre nem szorult. A tiszta vallásoságot kell emelni és terjeszteni, mert ez a nép erkölcsiiségének s ez által a nemzet boldogságának legerősebb támasza. A vallást tekintve, két súlyos csapás súthatja a polgári társaságot: egyik a fanatizmus, a másik a vallástalanság. A fanatizmus borzasztóan hibás felfogása a vallás szelid lélekének és tiszta tanításának, mert hogy a hitet terjeszse, a szeretetet gyilkolja meg. Jaj azon nemzetnek, melynek a nép tömegét vagy a hatalmasok kebelét fanatizmus foglalta el; dulva van ott a nemzet boldogsága, gyűlölség a jelszó s az üldözőknek léptein vérnyomok támadnak. A népnek vallástalansága pedig lassan, de halálosan maró fereg, mely a polgári társaság erkölcsi életének gyökerén ragódik, földülja mindazon erős, de szelid köteleket, melyekkel a vallás az erkölcsi-séghez kapcsolja a népet; megfosztja a polgári társaságot a törvények szentségének titkos, de legbiztosabb őrtől: a tiszta és nem egyedül formákban mutatkozó, hanem a szívben gyökerezett vallásnak és lelkiismeretnek intó szavától. De szívünkbe öntötte a Mindenható legszebb áldását, a szelid szeretetnek meleg érzését s ez azon vezéresszállag, mely a két örvény között biztosan vezet a jó embert. Aki az emberek kebelében a szelid szeretetnek szent érzését elnyomni vagy gyengíteni akarja, átkot szór az emberiségre s atok kiséri emlékezetét. Krisztus isteni vallásának legszebb alapja a szeretet s akinek kebelében Isten és emberek iránt lángoló forró szeretet nem lakik, az Krisztusnak isteni vallását csak külső formákban gyakorolja, de szíve vallást nem ismer! A vallás tiszteletet parancsol a polgári törvények iránt s aki ezen tiszteletet példájával és oktatásával sérti vagy gyöngíti, az nem az isteni vallás szelid értelmében cselekszik!

Hatvan év előtt mondotta el e szavakat apostoli ihlettséggel, józan bölcseséggel s a szeretet bensőségletteljességével Deák Ferenc; aki 1841-ben, tehát 59 év előtt hazafini aggodalomtól eitelve emelte föl szavát a vegyes házasságok kérdése fölött elfajult vallási viszályok közben:

Áldás gyanánt adta Isten a vallást az emberiségnek s ezen legszentebb áldást is indult és vakbuzgóság oly gyakran tevők már súlyos atkoknak forrásává! Számos évek hosszú során keresztül nyögött, szenvedett, és vértett a magyar haza is a vallásbeli viszálykodások izsonyu csapásai alatt s annyi ezer élet, mely a rabigába görbéd hazájának megmentésére s a földüli szabadság visszaállítására lett volna fordítandó, annyi erő és tehetség, mik a nemzetet nagygya és boldoggá teheték vala, vallási elvi villongásokban egymast rontva és emészteve lettek elpazarolva!

Vajna megszívlelnék Deák Ferenc bölcs és hazafias szavait a vallásfelekezeti és politikai pártok, s fölhangyva az áldatlan felekezeti viszályval, a haza javára és boldogságára tömörítenék összes törekvéseiket, befolyásukat és erejüket. Mert csak az kell még, hogy sok ellenségeinknek örömet mi magunk tegyük teljessé; csak az kell még ennek a sokat hányatott, testvér nélkül magában álló és ellenségtől körülvelt szerencsétlen nemzetnek, hogy a gyűlölködés táboraira tagolja szét magát, és hogy a hazaszeretetet, mint a nemzeti egység és együttérzésnek fenntartó erejét tönkretrege a vallási féltékenykedés és felekezeti kicsinyeskedés!

A középkor sötét képeit idézzük-e fel a vallási szenvedélyeknek fölkelésével? És a 20-dik században állítsuk ki bizonyítványt arról, hogy ezer év alatt a barbarizmusból még annyit sem tudunk levélközni magunkról, amennyi szükséges abhoz, hogy türellemmel, tisztelettel és becsüléssel viseltessünk egymás vallási és lelkiismereti meggyőződéséiránt.

A legrosszabb, sőt a legatkosabb szolgálatot teszik azok, akik a felekezeti viszályt a vallás, erkölcsi és hazafiság szentháromságának nevében szítják s valóban, munkájuk eszembe jutattja Heine szavait: „Sonderbar! Und immer ist es die Religion, und immer die Moral, und immer der Patriotismus, womit alle schlechten Subjecte ihre Angriffe beschünigen!”

Híved

Bessenyei Ferenc,
képviselő.

Magyar miniszterek Bécsben. Széll Kálmán miniszterelnök és Lukács László pénzügy-miniszter szerdán Bécsbe utaznak, ahol esütőrtő-kön közös miniszteri tanácskozás lesz az 1901. évi közös költségvetés tárgyában.

Az országgyűlés szabadelvű párt elnöksége felkéri a párt tagjait, hogy a költségvetési törvényjavaslat harmadszor való olvasására a képviselőház keddi ülésének már a legelején megjelenjenek.

A radnai mandátum. A képviselőház állandó igazoló bizottsága Kúding József elnökségevel a mai ülésében vizsgálat alá vette Fancsó Gyula. Arad

vármegye radnai kerületében megválasztott képviselő megbízó levelét. Minthogy a megbízó levélül szolgáló választási jegyzőkönyv egy tartalmára, mint kiállítására megfelel a törvények és házszabályoknak, a bizottság Vancsó Gyulát a szokásos harminc nap fenntartásával igazolt képviselőnek jelentette ki s ennek a Házban való bejelentésével jegyzőjét, Psík Lajost bízta meg.

KÜLFÖLD.

Cseh néppárt. Multkor megirtuk, hogy mozgalom indult meg Ausztriában egy új politikai párt teremtésére. Nos, az új párt megszületett. A reális irány híveinek két napig tartó kongresszusa befejeztével megalakult a *cseh néppárt*. A mozgalom vezetője *Massaryk* tanár. Az új párt a németekkel való megegyezésre törekszik az egyenjogúság alapján, továbbá a kerületeknek nyelv szerint való elhatárolását kívánja, amiben nem látja az ország földarabolását. Azt kívánja továbbá, hogy a cseh középiszkolákban kötelező legyen a német nyelv tanítása. A történelmi államjogot sem veti el az új párt, de az elérésére nézve tett ígéreteket teljesíthetetleneknek tartja.

A háború.

Budapest, április 2.

(C.) Sokkal kedvezőbbek a haretérről érkezett legújabb hírek a boerokra nézve, semmint remélni lehetett volna. Nem éppen arról a hálóba került angol dandártól szólnunk, mely körülbelül 3000 emberrel és 6 ágyúval a boerok fogságába került, majdnem a nélkül, hogy lövést tehettek volna. Igaz, hogy ezen váratlan esemény egyszerűen provokálja az összehasonlítást a szerencsétlenséggel, amely egy hónappal ezelőtt *Cronjé*t érte. A veszteség itt is, ott is, majdnem egyaránt nagy, csak hogy *Cronje* kis csapatával 14 napon át hősiességgel védelmezte magát a tulerős ellen-séggel szemben, míg *Broadwood* ezredes dandára egy legfeljebb ugyanazon erővel bíró ellenfél előtt néhány perc múlva kénytelen lett fegyvereit átadni. Mi annak idején *Cronje* megadását nem tekintettük végző katasztrófának és most a szóban levő angol kudarcban sem látunk mást, mint egy kellemetlen incidenst, mert ilyenek egy-egy hadjárat folyamán úgy az egyik, mint a másik félén előfordulhatnak, a nélkül, hogy a hadműveletekre döntő befolyásuk volna.

Broadwood ezredes szerencsétlensége csak azért kiválóan fontos, mert kapcsolatba hozva a haretérről érkezett többi hírekkel, azt bizonyítja, hogy a boer sereg tényleg már megkezdte sztratégiai támadását és hogy az a támadás az angol hadsereget teljesen meglepte.

Érdekes, hogy a boerok a hadjárat jelenlegi új fázisát épp úgy kezdik, mint annak idején a natáli hadjáratot, tudniillik, hogy sztratégiai szempontból ők a támadók. Tudvalevőleg mikor mult évben a dél-afrikai ügyek a háborúra vezettek, a boerok voltak azok, kik felhasználva ellenfelük készültségét, az angol pozíciókat Natálban megtámadták és eme helyes elhatározásuk következtében hónapokon át éltek azzal az előnnyel, hogy képesek voltak saját hazájuktól a háboru borzalmait távol tartani, sőt támadásuknak az az eredménye is volt, hogy Angliát hibetelen esodálatos erőfeszítésre kényszerítették. Most a hadjárat harmadik fázisában megint a boerok azok, akik a még teljesen el nem készült ellenségét támadásukkal meglepik. És most is valószínűleg az lesz az eredménye, hogy eleinte néhányszor sikert fognak aratni. A kérdés csak az, hogy vajjon a hadjárat folyamán megtanulták-e, hogy a sztratégiai támadás igen szép dolog ugyan, de nem ér semmit, ha nincs összekapcsolva a taktikai támadással is.

A jelenlegi szituációnak egy további érdekesebb mozzanata az is, hogy a boerok, kik az angolok által megszállt *Oranje* államban sem vasuttal, sem távirati összeköttetésekkel nem rendelkeznek, mégis módot találnak főhadsergük és a messzire szétszórt, az angolok jobb- és balszárnyán és hátában álló kisebb csapatjuk között pontosan működő hírszolgálatot berendezni. Ez arra mutat, hogy híradók nemesak nagyon furfangosak és bátrak, hanem hogy *Oranje* állam egész lakossága, úgy mint előbb, most is rendületlenül áll a boerok mellett. Az angoloknak ellenben foglal-

muk nincs arról, hogy idegen országban hogyan kell a felderítő szolgálatot végezni, és ha fogalmuk volna is róla, eszközük nincs hozzá. Mert a felderítő szolgálat nemesak itélőképességet és ernyeni éles szemet, hanem ezert és ezernyi jó lovat is megkövetel. Lovuk pedig az angoloknak jóformán nincs.

A legközelebbi napokon várható esztendőszokásokban *Buller* tábornoknak is komoly szerep fog jutni. Ez a tábornok jelenleg egy sztratégiai szárnyállást foglal el a boer főhadserggel szemben. Ha ki tudja használni ezzel a pozícióval járó előnyeit, talán az ő fellépése döntő lesz a közeli események lefolyására.

Mai tudósításaink a következők:

Egy angol sereg katasztrófája.

London, április 2.

Meglepi hír érkezik Dél-Afrikából. A hír részleteit még nem ismerjük egész valóságukban, mert eddig csak az jutott belőlük nyilvánosságra, amit az angol hadügyi hivatal a közlésre alkalmasnak vélt, de ez a kevés is elég arra, hogy *rémület keltsen* s hogy elozzlassa azt a reményt, hogy a háború hamarosan véget fog érni. Az angol lapok régi panasza, hogy tudósítók táviratait nem bocsátják át, ma újra megkezdődött s az újságoknak a legújabb haretéri eseményhez fűzött kommentárjából azt lehet kiolvasni, hogy az az esemény, amelyre *Roberts* tábornagy szűkszavú táviratában inkább csak rációz, *katasztrófa számba is emlígye*. Ez az esemény, amelynek sztratégiai és morális következményei még most be sem láthatók, a következő:

Egy jelentékeny angol csapat, amely *Broadwood* ezredes vezetése alatt állott, kénytelen volt egy boer csapat elöl visszavonulni. *Roberts* azt mondja jelentésében, hogy *Broadwood* tábornok azért volt kénytelen visszavonulni, mert a boerok sokkal nagyobb számmal támadták meg őket. Sokkal valószínűbb azonban, hogy *Broadwood* oly rossz hadállást foglalt el, hogy serege ki volt téve a boerok gyilkos ágyútűzeinek. Az angol csapatok, amelyek a tízes százárokból, a household lovas ezredből, két zászlósi gyalogságból, a *Filcher* ezredes alatt levő lovasított gyalogságból és két ütög lovas tüzérségből állott, visszavonultak egészen *Thabu-Nehui*g, de ott sem volt maradásuk, mert a boerok utánuk nyomultak s ágyuzni kezdték az angolok hadállását, amely itt is tarthatatlannak bizonyult. Az angolok egy ideig igyekeztek a boerok heves támadásának ellenállani, de mihelyt sötétedni kezdett, ezt a hadállásukat is elhagyták s a sötétség oltalma alatt eljutottak egészen a *Bloemfontein* vízvezetékig, amelynek *Modderivert*ől délre eső részén átütöttek fel táborukat. Az angolok azt hitték, hogy itt biztonságban vannak s mihelyt a hajnal hasadozni kezdett, hozzáláttak meglehetősen erősnek ígérkező hadállásukat megerősíteni.

Egyszerre úgy öt óra tájban *nagy riadalom támadt az angol táborban*. Olyan oldalról támadták meg őket a boerok, ahonnan éppen senki nem várták. Az angolok északról dél felé vonultak vissza s most egyszerre dél felől jött a boerok támadása. Szinte elképzelhetetlen volt, hogy honnan kerültek elő a boerok ezen a tájon. Az angolok észak felé védekeztek ellenük s most dél felé kellett védekezniük, ahol *semminemű védelmi intézkedést nem tettek*. Amint az első boer ágyugolyók az angol táborba hullottak, *Broadwood* azonnal megrette az intézkedéseket, hogy seregétől a katasztrófát elhárítsa. Seregének zömét és az összes ágyukat előreküldte, s maga pedig a sereg másik részével visszamaradt, hogy a menekülő csapat visszavonulását fedezze.

Az előre küldött csapatok körülbelül négy óra hosszúság masírozhattak, amikor egyszerre *nagy boer csapat előtt állottak, akik rejtett helyekből rohamtalán elő s a villám gyorsaságával körülkerítették az angol sereget*, amely jóformán ostoba módon hálóba került. Az angolok egy pillanattal arra gondoltak, hogy keresztültörnek a boer harcraonon s puskatűzet indítottak a boerok ellen. De már az első lövések után meg kellett győződniük, hogy minden igyekezetük hiábavaló s *csakhamar kilűzték a fehér zászlót*. A támas mindössze néhány percig tartott s a vége az lett, hogy az egész angol sereg a *lét ágyúutegyel együtt megadta magát a boeroknak*.

Roberts tábornagy még kora délelőtt megtudta, hogy milyen katasztrófa érte *Broadwood* seregét. A hír nagy rémületet keltett az

angol főhadiszálláson s eleintén *el sem akarták hinni, hogy ilyesmi lehetséges*. A tábornokok rövid hadi tanácsot tartottak, amely után *Coleville* tábornok parancsnoksága alatt igen jelentékeny haderő indult el *Bloemfontein*-ből. *Coleville* hadserege még tegnap délután találkozott a boerokkal (úgy látszik, azokkal, akik a *Bloemfontein* vízvezetéknel visszamaradtak) s a két sereg közt azonnal megkezdődött az ágyupárbaj. Nem tartják lehetetlennek, hogy ennek a most folyó ágyúzásnak nagy esata lesz a következése.

Itt *Londonban* még nem tudják, hogy *Coleville* támadása, hogy végződött. A mértékadó katonai körök *nem mernék jót remélni*, mert ha az angolok győztek volna, akkor azt, ismerve *Roberts*nek gyors és pontos tudósait, már megtelegrafálták volna.

De az angolok nagy rémületének okát tulajdonképpen nem is ebben kell keresnünk. *Broadwood* szerencsétlensége megdöbbentő ugyan, de azért még nem dönti el a háborúsorsát, valamint a *paardebergi* esemény sem döntötte el. *Ennél sokkal fontosabb az a másik, szintén Roberts* főhadiszállásáról érkező hír, hogy a boerok nagy tömegekben jelentkeztek *Faardebergnél*, ugyanott, ahol *Cronje* hadserege megadása előtt meghuzódott. *Roberts* azt hiszi, hogy ezek a *paardebergi* boerok *Lubbes* boer parancsnok seregéből valók s ugyan azok, akik az utóbbi hetekben a *Jakobsdaal* mellett levő angol csapatokat nyugtalanították, aztán visszavonultak *Bultfonteinba*, *Brandfort*tól negyven mértföldnyire nyugat-északra. Az ellenség összes mozdulataiból azt kell következtetni, hogy a boerok az egész vonalon támadni készülnek, sőt hogy *Roberts* seregét megkerülni igyekezzenek. Ezt az igyekezetüket már némi siker is koronázta, mert nyugaton *Roberts* balszárnyát már meg is kerítették. Mihelyt *Roberts* a boerok veszedelmes mozdulatát látta, azonnal táviratozott *Methuen* lordnak *Kimberleybe*, hogy esékely helyőrség hátrahagyásával egész seregével azonnal térjen vissza *Bloemfonteinba*.

A boerok nagyszabásu tervek megvalósításán dolgoznak s legelő sorban azon fáradoznak, hogy az angoloknak *Kimberley* és *Bloemfontein* mögött levő összeköttetéseit elvágják. Ha ez sikerül nekik, *úgy nagy katasztrófát zúdítanak az angolokra*. *Londonban* feszült kíváncsisággal várják a legújabb haretéri eseményeket.

London, április 2.

Lord *Roberts* *Broadwood* kíséretének elfogásáról a következőket táviratozza:

Broadwood hét ágyut veszített egész podgyával egyetemben. Veszteségét körülbelül 350 emberre becsülik, akik közül 200 eltűnt.

London, április 2.

A *Daily Chronicle* rendkívüli kiadásban a következő *Bloemfontein*i táviratot közli mai kelettel:

Az angolok visszavették a *Broadwood* ezredestől elvett ágyukat. A *Bloemfontein*i vízvezeték elvágták.

Washington, április 2.

Amint jelentik, *Webster Davis*, a belügyi hivatal segédtitkára, aki Dél-Afrikából tért haza, lemondott állásáról. Színházát bérelt ki és ott előadásokat szándékozik tartani, melyekben *Anglia* ellen fordul, a boerok dicsőségét hirdeti és az Egyesült-Államok közbenjárása mellett fog agitálni.

London, április 2.

A hadügyminisztérium még nem kapott jelentést arról, hogy az elcsesztett ágyukat visszahódították. A legutóbbi esatateri híreket *Londonban* a legnagyobb nyugalommal fogadták. A reggeli lapok a katasztrófáról érkezett táviratot csak már mint a lap zárta után érkezettet vehették be a lapba. Az estilapok is csak muló epizódnak tekintik a kudarcot, mint amilyen a háboruban még több is bekövetkezhetik.

London, április 2.

Az angoloknak legutóbbi komoly kudarcát itt nagy lehangoltságot szült és attól tartanak, hogy kedvezőtlen hatással lesz az *oranje* boerokra. Az elfogottak közt van a királyi testőrlövősságnak egy szakasza is.

Brüsszel, április 2.

Prétóriában a legutóbbi siker nagy lelkesedést szült. Az angolok több ágyut, 18 élelmi szerkezet és 250 foglyot veszettek. *Brandfort* mellett 20.000 boer áll *Devett* és *Delarey* tábornokok vezérlete alatt. 5000 ember rendszeres guerilla harcra

nyugtalanítja Roberts tábornok oldalszárnyát. *Botha* tábornok a fővezérlet átvételé alkalmából lelkes próklamációt bocsátott ki.

(Vegyes hírek.)

London, április 2.

Egyre több jel mutat arra, hogy a boerok nemcsak támadni készülnek, hanem *Roberts* seregét meg is akarják kerülni. Ugy látszik, hogy nagy körülövel élje nyomultak baloldali szárnyának és *Methuennék* Kimberleyből való hirtelen elhívása szintén összefüggésben áll a boeroknak olyan helyeken való váratlan feltűnésével, ahol legkevésbé sem számítottak rájuk, így a Paardeberg környékén is. Az a veszély fenyegeti az angol hadsereget, hogy a boerok esetleg keresztül tudják vinni azt a szándékukat, hogy Kimberleytől és Bloemfonteintől minden elvezető utat elvágjanak az ellenfelük elől.

London, április 2.

Portugália a delagoai kárterítést különböző vasuti bonokban fogja megfizetni. Az angolok a portugálokkal egyezséget kötöttek, mely szerint portugál területen keresztül angol csapatok és hadiszerek szállíthatók. Az első szállítás 14 nappal ezelőtt történt.

London, április 2.

A Paardebergnél elfogott boer csapatokat azért nem szállítják el az angolok Szent Ilonaszigetére, mert a boerok azzal fenyegetőznek, hogy ha ez megtörténne, ők az angol tisztakat a válllázáról hirhelt Kumati-Portba küldik.

London, április 2.

Egy délafrikai városnak távirati kérésére, hogy *Roberts* ne feledkezze meg Mafeking felmentéséről, a tábornagy következőleg felejt a városi tanácsnak, amely a saját városabeli önkénteseknek életét félti, akik Mafekinget védik a boerok ellen:

Biztosíthatom önöket róla, hogy Mafeking felszabadítása engem komolyan foglalkoztat. Egy fokvárosi távirat szerint *Kekevisch* ezredes fog Mafeking felmentésére előrenyomulni.

London, április 2.

A Renter-ügynökség arról értesül, hogy még nem határoztak végleg arról, hogy mely uton vonuljanak fel a Carrington ezredes vezetése alatt Rhodésziába küldött csapatok. Arra az esetre azonban, ha a Beesuanaföld vasutja még nem nyílnék meg a forgalomnak, valószínű, hogy a csapatokat Beirából a Beira-Umtali-Salisburg vasuti vonalon fogják odaszállítani. A Renter-ügynökség ehhez megjegyzi, hogy a Portugáliával fennálló szerződés megengedi, hogy Carrington csapatait Beirából szállítsák Rhodésziába.

London, április 2.

Roberts tábornagy Krüger elnökhöz a következő táviratot intézte:

Éppen most értesülök *Joubert* tábornok haláláról és sietek úgy önnel, mint a dél-afrikai köztársaságok polgárainak részvételét kifejezni. Kérem egyuttal, közöljék *Joubert* családjával, hogy nemcsak én, hanem ő fel-sége összes csapatai fájáljál a kiváló tábornok halálát, aki egész életét hazájá szolgálatába állította és akinek vitéségét még csak humánus magavisolete multa felül.

Bécs, április 2.

A *N. W. Tagblatt* jelenti, hogy azokkal az egyes lapokban megjelent szemrehányásokkal szemben, hogy az angolok Dél-Afrikában robbanó puskagolyókat használnak, az angol nagykövet a külügyminisztériumhoz március 22-ikén intézett jegyzékben a leghatározottabban kijelenti, hogy a királyi brit csapatok kizárólag kompakt golyókat használtak. A jegyzék kiemeli, hogy a „Dum-dum” fohírat a muni-ciónak szekerényen csak a golyók előállításai helyét jelzi, mely Calcutha közelében van.

Köln, április 2.

A *Rheinisch-Westfälische Zeitung* levelezője, aki ússzekötöttésben van a transvaali követéssel, azt táviratozta lapjának, hogy *Joubert* elhunytából a boerokra nézve levont kedvezőtlen következtetések nagyon tulzoltak. *Joubert* betegsége és gondolkodás-módja nem kedvezett a gyors előnyomulásnak, amit jogosan vagy jogtalanul károsnak tartottak. Most valószínűleg frissebb szellem fogja a boerok hadviselését átvenni. A boerok bizalommal tekintenek a jövőbe. *Oliviernek* Winburgba érkezte mutatja, hogy a boerok közt nem kapott bátortalanság lábra. A legközelebbi napok komoly eseményeket fognak hozni. Ha *Roberts* nem nyomul előre nagy erővel, akkor nem sokára a defenzívára lesz kárhoztva.

HIREK.

Budapest, április 2.

— BUDAPESTI NAPLO. Március 31-én új előfizető és nyit a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejárt, méltóztatásuk a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi tud. Gróf *Kluen-Héderváry* Károly horvát bán ma Budapestről visszautazott Zágrábba.

— Kihallgatás a királynál. Bécsi tudósítónk írja: A király ma az általános kihallgatás során többek között dr. *Lueger* polgármestert és *Lichtenstein* Alajos herceget fogadta.

— Erzsébet főhercegnő Bécsben. *Griesből* táviratozzák: Erzsébet főhercegnő udvartartásával Bécsbe utazott. A főhercegnő a husvéti ünnepeket a császárvárosban fogja tölteni.

— Egyházi kinevezések. A király a szatmári káptalanban dr. *Keszler* Ferenc olvasó-kanonoknak a nagyprepostságra, *Szaló* Norbert ó-kanonoknak az olvasó-kanonokságra, dr. *Kádár* Ambrus székesegyházi főesperesnek az éneklő-kanonokságra és *Hámon* József mesterkanonoknak az órkanonokságra való fokozatos előléptetését jóváhagyván, az ekként üresedésbe jövő utolsóelőtti mesterkanonokságra és székesegyházi főesperesé *Hehelein* Károly címzetes prépost ungi főesperes és ugvári plébánosát nevezte ki.

— Ehdé a miniszterelnöknel. Széll Kálmán miniszterelnök ma délután 6 órakor ebédet adott, amelyre hivatalosak voltak: gróf *Andrássy* Géza és báró *Eötvös* Loránt főrendiházi tagok, *Licov* Vladimir herceg orosz főkonul, továbbá *Baresay* Domokos, gróf *Bathányi* Tivadar, *Belitska* Béni, *Bessenyei* Ferenc, gróf *Bethlen* Bálint, *Blaskovich* Sándor, *Boda* Vilmos, *Erdély* Sándor, *Fabiny* Teofil, *Gyórfy* Gyula, *Kolozsváry-Kies* István, *Konkoly-Thege* Miklós, *Magyar-Kóssa* Géza, báró *Nopcsa* Elek, *Nyegre* László, *Pap* Géza, *Schmidt* Gyula, gróf *Serényi* Béla, *Sztréber* Alfréd, báró *Szentkereszty* György, *Szulyovszky* Gusztáv, gróf *Teleki* Géza és *Urbanovszky* Ernő országgyűlési képviselők.

— Gyászmlse báró *Atzel* Béláért. A szombaton örök nyugalomra helyezett báró *Atzel* Béla lekiüdvéért ma délelőtti tíz órakor tartották meg a gyászmlst a belvárosi főplébánia-templomban. A templom erre az alkalomra gyászompát öltött. A falakat fekete drapériával fűdték be, éppen úgy, mint a padlókat. A főházi közepén délszaki növények és lobogó kandelaberek közt állott a emerekekékesített ravatal, amely körül az Entrepriše háztisztái sorakoztak. A szentély padjaiban ültek a gyászoló család tagjai, köztük gróf *Hucanony* Béla főispán, továbbá gróf *Esterházy* Kálmán, gróf *Szilgy-Ferraris* Manó, gróf *Károlyi* György, *Wekerle* Sándor, *Beitly* Ákos, báró *Splényi* Ödön, a Nemzeti és az Országos Kaszinó több tagja. A Park-klub egyesület részéről *Nyárák* Lajos tükár jelent meg. A gyászintenzitelen *Lelök* Lénárd lipótvárosi apátplébános celebrált segédletével. Mise alatt a templomi ének- és zenekar *Szaudner* Zsigmond karnagy vezetésével Engesszer rekviemét adta elő. A családhoz, amelynek összes ügyeit gróf *Hucanony* főispán igazai rokoni öntelalldózással intézi, meg mindig tömörked részvénylalkozat érkeztek. A nehé báró öröms népszerűségének jele, hogy e nyilatkozatok száma meghaladja eddig a másfélezeret. *Milan* szerb király, aki nagyon szerette a vele női ágon rokonságban lévő barát, ezt a táviratot küldte:

Madame la baronne Bela Atzel Budapest. Je vous prie de croire a la très vive et sincère part que je prends a votre deuil. Milan. (Atzel Béláné baróné Budapest. Kérem, higgye el, hogy élelken és őszintén részt veszek az ön fájdalomban. Milan.)

— Beteg plébános. *Kirner* Károly belvárosi apátplébános betegen fekszik váci-utcai lakásán. A beteg plébános a napokban múltén esett át, mely jól sikerült, úgy, hogy a beteg már tul van minden veszélyen.

— A nagyheti ajtatosságek. A nagyheti ajtatosságek egyik érdekese és nagyromnyos emléke az a szerlars, amelyet minden évben nagy-esütörtökön az utolsó vacsora emlékére tartanak. Bécsben a király, Budapestben *Vaszary* Kólos bíboros hercegrímás végzi a nagyestörtörtöki lábmóssát, amelynel a főváros legöregebb polgárai szerepelnek. Az idei lábmóssá délelőtti 9 órakor lesz a Mátyás-templomban, amikor a kiválasztott 12 öreg teljesen új ruházattal is kap a nap emlékére a hercegrímás bőkezűségéből. A templomat, *Frey* Alajos biz. tag már összeállította azoknak a szegény öregeknek a névsorat, akik a lábmóssá elő járulnak. Ezek pe lig: *Kihán* Mics 81 éves, *Pelko* Simon 79 éves, *Kihán* Weiger 80 éves, *Schulez* Alajos 74 éves, *Nidosy* Janos 77 éves, *Heinisch* Janos 76 éves, *Oczelka* Janos 66 éves, *Lilling* Ferenc 76 éves, *Doleschall* Ferenc 83 éves, *Fuszek* György 66 éves, *Welk* Matyas 76 éves és *Raucheker* József 87 éves szegény budai polgárak. Megemlíttük itt, hogy nagybeteken 9 órakor a szent-beszéddet dr. *Walter* Gyula primási irodájazagató tartja. A nagyszombaton tartandó föltámadást dr. *Nemes* Antal apat vezeti 6 órakor, előzőleg 5 órakor a helyörségi templomban lesz a föltámadás ünnepe,

amelyet *Ványa* Ferenc katonai prépostplébános vezet. Erre a szép egyházi ünneplésségre a hadtestparancsnokság a 69. és 38. gyalogezredet vezényelte ki. Husvét első napján délelőtti 10 órakor az ünnepi nagymisén *Vaszary* Kólos bíboros hercegrímás pontifikál udvari papjai segédletével, amely alkalommal *Schubert* G-dur miséjét adja elő a templomi ének- és zenekar.

— Zálogház a kiállításon. A párisi világkiállításban kis mintázalozóház is lesz. A híres Mont-de-Piété mutatták be — kisiesben. A zálogház működni is fog. Ha valakinek tulságosan hamar fogy el a pénze, nem is kell távoznia a kiállítás területéről, hogy az óráját — reparációba adja...

— Hazatért sark-utazók. Londonból táviratozzák, hogy az a *delsarki expedició*, mely 1899. augusztus 22-én indult el Londonból, eredmény-nyel fejezte be küldetését. A *South Cross* hajó tegnap Bluffba, egy újzealandi sziget déli partján levő kikötőbe érkezett. Az expedició szánkókon elérte a 78-ik fok 50-ik percét, és megállapította a jelenlegi déli magnetikus sarkot. Tajzai közül csak *Hansen* zólogus halt meg, a többi egészséges. Az expedíciót egy hirlapkiadó szerelte volt fel egy millió forint költséggel.

— Két író. A két író közül, akik tegnapelőtt egymás jelenlétében öngyilkosságot követtek el, az egyik legott meghalt, a másik pedig még most is a halálal vívdók. Öngyilkosság részleteiről ma a következőket jelentik: *Asst* *Leonhard* és *Lennermeyer* *Frigyes* hosszú idő óta bizalmas, jó barátságban éltek egymással. *Borus*, komor világnézeti vezetete öket össze s ez volt, ami együtt tartotta a két írót. *Leonhard* már több ízben követelt el öngyilkossági kísérletet és legutóbb a Schottenringben támasztott nagy esődülettel avval, hogy nyílt utcán zsebkésével akarta fölvágni ereit. Amit akkor a közönség közbelépése megakadályozott, azt most mégis elvégezte *Leonhard*. *Lennermeyer* két levelet hagyott hátra. Egy nyílt levélben, melyen ez a cím állott: *kedveseimhez!* — mindössze ennyi állott:

— Legyőzhetetlen buskomorság kerget a halálba. Szívesen és a magam elhatározását követve menekülök az életből. Csak azt akarom még, hogy sirom felett senki ne tartson gyászbeszédet.

Asst prágai születésű s több szépirodalmi lapnál dolgozott. *Lennermeyer* a Wiener Illustrierte Frauenzeitung szerkesztője volt s mindenütt ügyes újságíró-nak ismerték.

— *Gambetta* — és egy gyilkos. A párisi orvosi akadémiában *Laborde* tanár a minap előadást tartott egy *Vacher* nevű lefejezett gyilkos koponyájáról. A koponyán természetesen megtalálta mindazokat a nyomokat, amelyek egy gyilkos koponyáját ékithetik. *Vacher* degenerált ember volt, félbolond és sokat foglalkozott öngyilkossági és gyilkossági gondolatokkal. De ez még nem minden. A vizsgálat azt is kiderítette, hogy a gyilkos homlokának hajlása nagyon hasonlít *Gambetta* homlokának hajlásához. Ezt a professzor érdekesen magyarázta azzal, hogy a gyilkos pörénke tárgyalások nagy szónoki tehetséggel védte magát s energiájával egy éjjelen a legnehezebb vállalkozásokat vitte keresztül. Paradox formában ezt úgy lehetne kifejezni, hogy: „ha ez a *Vacher* más körülmények közé kerül, nagy szónok és államférfi lehetett volna belőle; ha pedig *Gambetta* született volna más milieuban, talán gonosztevő lett volna.” — Persze, *Laborde* tanár ezt csak mint paradoxont mondta...

— Merénylet egy nagybirtokos ellen. *Luogos* ról táviratozzák: *Palikusevni* Arthur bolduri nagybirtokos ellen vakmerő merényletet kísérelt meg eddig ismeretlen tettes. *Palikusevni* szombaton postán egy csomagot kapott, amely löporral, robbanószerekkel telt két üveggel, gyutaocsal és ólommal töltött, asóból készült pokolgépet tartalmazott. A szállítólevélben feladóként a földbirtokos budapesti jogtárnácsosa, *Totis* Vilmos volt feltüntetve. A gépben egy cédula volt, amelyre németül ez volt írva:

— *Kutya*, ha *Flóra* enyém nem lehet, a tied sem lesz! *Flóra* a keresztnéve *Palikusevni* fiatal nejeinek, aki a mult hóban a házassága első napján férjét elhagyta és egy vasuti fölkében megöltötte. A merényletet csak különös szoracosés véletlen hártotta el. A kocsis ugyanis, ki a küldeményt a postára vitte, a patakon hajtott keresztül és a kocsiha jutott vízben a csomag megázott. Ma az ügyészség-nél megvizsgálták a veszedelmes csomagot. Az ügyész a budapesti rendőrséget értesítette, mely most kutatja a csomag feladóját.

— Házasság. *Kertész* Miksa kereskedő Budapestben eljegyezte *Sonnenschein* Regina kisasszonyt, *Sonnenschein* Kálmán nagysalói magánzó leányát.

— A viszálykodás halottja. *Rottenstein* Sámuelné született *Braun* Kornélia, hordár felesége ma éjjel a Szelesényi-utca 63-ik szám alatt lévő lakásán felakasztotta magát s mire észrevették, meghalt. A szerencsétlen asszonyt családi perpatvar kergette az öngyilkosságba.

— **Anya a fia ellen.** A cukor fia az alkohol, akit haragos erjedéssel hoz a világra. Talán azért, mert tudja, hogy az emberiségnek sok keserves, kínos napot szerez ez a rossz fiu. A kép sajátosságosan találó és egy kis drámát rejt magában. Ugyan az a dolog, hogy most meg azt fejezték fel, hogy az anya feltámad a rossz fia ellen s örökre ártalmatlanná teszi, vagy hogy a képletes beszédmondóknak véget vessünk, kikutatták, hogy az iszákosság legjobb és legbiztosabb ellenszere a cukor. Igaz, hogy már vagy kétszáz évvel ezelőtt is ismerték az emberek a cukornak ezt a kijózanító tulajdonságát, de azért egy cseppet sem árt, hogy a német újságok ma újból felelevenítik ezt a felfedezést. Most csak ágálni kell nálunk a mellett, hogy a cukorfogyasztási adóból csipjünk le valamit, hogy kevesebb legyen a részeg emberünk. A helyzet egyébiránt mátlól fogva az lesz, hogy a Pistika ezt fogja mondani a papájának:

— Apuskám! Miért olyan piros az orrod? Itt van egy krajcár, négy rajta bontott.

— **Aki a Rothschildokra utazik.** Párisból telegrafalják: A gróf Lubersac és a fiatal báró Rothschild Róbert közt fölmerült lovagias átférből egész sereg párhajz van készülében. Gróf Lubersac provokálta báró Rothschild Eduárdot is, báró Rothschild Alfonz fiát, irván hozzá a következő levelet.

Uram! Báró Rothschild Robert egy levélben igen súlyosan inzultált engem. Addig nem vonhatom ezért felelősségre, amíg életének 21-edik évét be nem töltötte. De miután nem akarom eltérni egy Rothschild sértését, önt, mint a család fejének ítésem a dolozózt felelőssé. Ezenel megvetésem kifejezését küldöm önnek, s értesítem, hogy ha valahol találkozunk, keztyűmet az arcába fogom vágni.

Gróf Lubersac.

A ma érkezett Figaro közli azt a sértő levelet, amelylyel a krakéler gróf Lubersac a főntebb említett husz éves Rothschild Róbertet megtámadta, s amelyből az egész ügy fejlődött. A levél így hangzik:

Uram!

Ön bizonyára emlékszik arra, hogy néhány évvel ezelőtt egy-két oly igazságot mondtam önnek, amely nem nyerte meg tetszését.

Mánap eljött hozzám, hogy kérjek bocsánatot. En ezt nem tettem. Ezt az álláspontot ma is főntartom.

Abban az időben még nem voltunk nagykorúak, tehát annyira maradt a dolog. Szeretném tudni, hogy most már elérte-e azt a kort, amelyben az ember tetteit személyesen is felelős.

Hálás lennék érte, ha tudtomra adná, mert hiába kerestem keresztlevelet Páris minden plébanáján.

Egyébként, remélem, tudja, hogy mennyire utálok önt és családját. Mindezek ellenére megírtam önt azzal, hogy rendelkezésére állók.

Ha nagyon is méltatlannak találja magát arra, hogy velem kiálljon, kötelezem önt, hogy tegyen le 100.000 frankot a hazafias liga céljaira. Biztosítom, hogy hűsorsosa, Ephrussi ur meg lesz önnel elégedve.

Fogadja uram, azt a tiszteletet, amit megérdemel.

Gróf Lubersac.

Erre a levélre a husz éves Rothschild Róbert igen erőlyesen válaszolt s a következő szavakkal végezte feleletét:

— Ha valakit az ember elég időnek tart arra, hogy megsértse, nem szokta fiatalnak találni arra, hogy elégtételt adjon neki.

Ephrussi Minály, akiről gróf Lubersac báró Rothschild Róberthez intézett levele en sértően nyilatkozott, elküldte segédeit gróf Lubersachoz. Saint-Alary pedig kihívta gróf Diont egy levél miatt, amelyet gróf Lubersachoz intézett a Lubersac-Rothschild Róbert-ügy alkalmából.

— **Sorsolás.** Az Otthon írók és hírlapírók köre 40.000 koronás kötvény kölcsönének kiorsolása ma délután ment végbe az Otthon kör helyiségében. A kiorsolást végző bizottság elsőke lovag Falk Zsigmond volt, tagjai dr. Gonda Dezső ügyész, Lendvay Sándor ellenőr, dr. Guthi Soma és Salamon Odön választmányi tagok. A kiorsolással dr. Kis József királyi közjegyző volt jelen. Kiorsolatott a 6-ik számú 1000 koronás kötvény. A sorsolás megkezdése után az urnát lepestelelték hivatalosan s a benne lévő 40 számmal elhelyezték a jövő évi sorsolásig az Otthon helyiségében.

— **Hőfűzások.** Nagyszébenből jelentik, hogy ott az éjszeka óta szakadatlanul esik a hó. — **Liptó-Szent-Miklós vidékén** két nap óta állott be az igazi tél. Valóságos hóvihár dühöng. Tegnap és ma rengeteg sok hó esett, miért is a kassa-oderbergi vasutnak Csorba vidékén hőkötlet kellett használatba venni. Különbösen erős hűség is van. Jég borítja a vizeket. Az ifjúárasnak emberáldozata is lett: Potternyá mellett a Vág jegében betagya tegnap egy ember hulláját találták meg, amelyben Jesny János szent-iváni lakost ismerték, aki két nap óta eltűnt.

— **Dunába ugrott.** Hirschfeld János 19 éves ócskaruhakereskedő, aki a Dob-utca 20. számú házból lakott, ma délután 2 óra táiban az Eskü-téren a

Dunába ugrott. Idejekorán kimentették és a mentők a Rókus-kórházba vitték. Végzetes tettenek okát nem tudják.

— **Tilos a magyar sör!** A magyar-óvári Moson-vármege című lapban olvassuk, hogy a magyar sört egy magyarországi helységről bojkottálták. A tilalomról a nevezett lap ezt írja:

Mosonvármege egy határszéli községében el volt tiltva magyar gyártmányú sört árusítani. De ez még nem elég. A rendelet akként hangzik, hogy ugyanott csak a „schwechati”, tehát Ausztriában gyártott sört szabad és kell fogyasztani.

A rendelet a Bruckujfalu község határában fekvő ugynevezett brucki katonai tábor összes koresmárosainak szól; kiadta pedig Ther Ottó cs. és kir. ezredes és brucki ténparancsnok.

*

Érthetetlen dolog. Nyilván magasabb stratégiáról van szó.

— **Megszűnt forgalmi akadály.** Az Osztrák-Magyar Államvasut Társaság közlésezi, hogy a bécs—marhegyi és bécs—laiza—brucki vonalon ismét egész terjedelemben megkezdődött a személy- és gyorsvonatok közlekedése.

— **Halálozás.** Dr. Horváth István budapesti köz- és váltóüggyvédet, kit Nyuly Mihály agyonlőtt, ma délután 3 órakor temették a németválygyi temető hullaházából nagyszámu közönség jelenlétében. Beszentelés után a holttestet a farkasréti temetőbe vitték. Az engesztelő mise áldozat április 14-én délelőtt 9 órakor lesz a Mátyás-templomban.

Singer Bernát Aradon 74 éves korában meghalt. Az elhunyt, aki a szabadságharcban honvéd volt, jótékonyága miatt közltszetelemek örvendett. Tegnap volt a temetése nagy részvét mellett.

Laender József párisi nagykereskedő, az osztrák-magyar kereskedelmi kamara alelnöke, a Ferenc József-rend lovagja 64 éves korában hirtelen meghalt Párisban. — Brachfeld Sandorné az elhunytban nagybátyját gyászolja.

— **Öngyilkos tözsdeügynök.** Tegnap délután egy órakor a városligeti iparcarnok mögött egy uriasan öltözött férfi holttestére akadtak. Jobb halántékán lösebb tátongot, amelyből még szivárgott a vér, kezében pedig revolver volt. Semmiféle iratot nem találtak nála és így személyazonosságát nem tudták megállapítani. A holttestet bevitték a törvényszéki orvostani intézetbe, ahol ma délelőtt felismerték.

Andauer Lajos 35 éves, miskolci születésű tözsdeügynök, aki a Nador-utca 45. számú ház IV. emeletén lakott, az öngyilkos. Szép, két szobás utcai lakásban élt ot nejevel, született Holländer Ellával és négy hónapos leánygyermekével. Mult évi május havában költöztek oda. Andauer szép, magas férfi volt, neje pedig alacsony, filigrán terméű csinos asszony. A házaspár boldogan élt és boldogságukat csak az utóbbi időben homályosították el a férj tözsdeudóságai. Ma nagyobb kötelezettségei voltak esedékesek, de nem tudott neki eleget tenni. Tegnap délelőtt előkerestette legrosszabb ruháit, fölvetve régi, kopott télikabóját és úgy indult el hazulról.

— **Miért megy ma, vasárnap, ilyen rossz ruhákban?** — kérdezte tőle a felesége.

— **Az idő is rossz.** — felelte Andauer, — meg aztán olyan utan van, hogy jobb kopott ruhákban odamenni.

Ezzel megosókotta nejét és gyermekét és távozott. Azóta nem látták többé. Ebédre nem nagyon várták, mert megmondotta, hogy lehet, hogy nem jön haza. Azonban este ment tért lakására. Késő éjjel várta felesége, amikor végre annyira nyugtalan lett, hogy édes anyját értesítette férje szokatlan kimaradásáról. Anya csakhamar hozzáietette és átktatták férje irásait. Minden írományát, pénztárcáját, aranyóráját és lanóat megtalálták a fiókban. Rossz sejtelméktől gyötörve a család többi tagját is odahívták és elmondották nekik fölfedezésüket. Andauer fivére rögtön a rendőrségre sietett, ahol azonban csak annyit tudtak mondani, hogy vasárnap délután egy óra tájban a városligeti iparcarnok mögött találtak egy férfi holttestét, fején lösebbel, amelyre ráállik az adott személyleírás. Ma délelőtt aztán a rokonok felismerték a törvényszéki orvostani intézetben a holttestet. A tözsdeán ma délelőtt föltűnt, hogy Andauer nem jelent meg és minthogy leonyolítandó ügyletei voltak, a lakására küldték érte. Itt tudták meg a szomorú valóságot.

— **Szédelgő koldus.** Hajdu Balázs 79 éves koldus az utóbbi időkben a házasságszédelgésre adta magát. Megismerkedett öreg asszonyokkal s házasságot ígérve nekik, eltartatta magát velük, sőt — ahol lehetett — még pénzt is esult ki a hiszékeny asszonyoktól. Egész sereg öreg asszonyt csapott így be, ma azután Csermák Józsefné — akinek kétszáz forintja banja az öreg koldus ismeretségét — feljelentést tett ellene a rendőrségnél csaisi miatt. Hajdu Balazst a rendőrség ki akarta halgaltani, de sehol sem találták; eltűnt a lóvárosból. Az öreg koldus úgy csapta be a hiszékeny asszonyokat, hogy közjegyző előtt okiratot vétetett föl, hogy a birtokát rájuk iratja. A rendőrség körözi.

— **Elkobzott választói jogok.** A következő panaszos levelet kaptuk Zólyom-Lipcséről:

Mi a Gízela kincstári munkás árvaház fanítófi, kik ezen helyen öt-nyolc éve állandóan működünk, március 31-én községi választói jogunkat akartuk gyakorolni, de a nagyközség jegyzője kijelentette, hogy szavazó joggal nem bírnak. Az előbbi községi képviselőválasztásnál szavaztunk és most a jegyző értésünkre adta, hogy választók nem lehetünk, a B⁴ tabella alapján. Ezt a dolgot nem tudjuk megérteni, annál kevésbbé, mert exponált nemzetiségi vidéken vagyunk.

A névsorbeli való kihagyás szándékosnak látszik, mert a képviselők köréből egy erősen igazolt pánszláv tagot ki akartunk buktatni. Kérjük a tekintetes szerkesztőséget, szíveskedjék a rövid közleményünknek helyt adni, mert, mert, hogy tudomására jut azoknak, kiknek hatalmában áll, hogy az ilyen esetek előfordulását megelőthassák.

Maradtunk hazafias tisztelettel

Zólyom-Lipcsén, 1900. március 31-én.

Tömör M. Vilmos,

Bukovszky Lajos,

Lőrincz Károly.

— **Templomrablás.** A szebenmegyei Nagy-Disznód községben tegnapelőtt eddig ismeretlen tettesek betörték az evangélikus templomba, hogy a templomnak híres kincseit elrabolják. Minthogy azonban a műkincsek legnagyobb részét elküldték a párisi vitágkiallításra, a többi pedig a lelkeskedő pénzszekrényébe van zárva, a rablók kénytelenek voltak a templom perselyeinek tartalmával megelégedni.

— **Gyanus szappan.** A napokban a Dohány- és a Rottenbiller-utcaiban egy ember sorra járta a fűszereseket s egy nagy bördöndben 140 darab Hutter-féle szappant kintl megvételre. Az egyik rendőr igazolásra szólította fel a házalót, aki azonban nem tudott kielégítő választ adni. Ezért bekísérte a rendőrségre, ahol a gyanus alak előbb Sajgó Istvánnak mondotta magát, de később bevallotta, hogy Ladós Istvánnak hívják, nagykartali születésű 28 éves kocsis és lopás miatt már három ízben megbüntették. Találtak nála még egy arany koreszt és egy ezüst fűzgőt. Állítása szerint, talalta ezeket a tárgyakat. A rendőrség azt hiszi, hogy a tárgyakat lopta.

— **Öngyilkos főkönyvelő.** A Tata- és Tóvárosi Takarékpénztár főkönyvelője Hannel Gyula agyonlötöte magát. Néhány száz forintot szikkasztott s miután a hiányt nem tudta pótolni, öngyilkossá lett. A pénzüntézet igazgatója Konkoly-Thege Imre az esetről így nyilatkozik:

A Tata- és Tóvárosi Takarékpénztár igazgató választmányja április második napján tartott rendkívüli ülésének határozatából kifolyólag az intézet több mint 30 évi fennállása alatt szerzett 16 hírnevnek megővése céljából szükségesnek tartja az intézettel összekötöttesben álló t. közönséggel, az összes részvényesekkel és ügyfeleivel közölni, miszerint a Tata- és Tóvárosi Takarékpénztár főkönyvelője: Hannel Gyula 1. évi március hó utolsó napjaiban oly mérvű szabálytalanságot követett el, mely alig rug néhány száz frtra; mire az igazgatóság nyomban reájött és a szerencsétlen főkönyvelő, megfélemezve önmagáról, családjáról és a 30 évnél több szolgálati idejéről: a kérdésrevonás után magát agyonlötöte.

— **Kripta a malomban.** A Lipót-köruton lévő Haggenmacher-féle malom bontása közben érdekes leletre bukkantak ma. Ugyanis egy teljesen ép állapotban lévő sirlótot találtak, amelyben egy nő csontváz volt, kezében feszülettel. A csontváz mellett ott volt a hosszú női hajfonat, egészen ép állapotban. Az érdekes leletet az antropologiai múzeumnak adják.

— **Gyanus halál.** Özvegy Barlay Istvánné, született Lippi Anna 74 éves napszámosnő ma Ujpesten a Tél-utca 24-ik szám alatt lévő lakásán gyanus körülmények között halva találtak. A szerencsétlen asszonynak egyik bordája el van törve és ezenkívül is több sérülés látható rajta. Nagyon valószínű, hogy nem természetes halállal halt meg s a rendőrség ebben az irányban folytatja a vizsgálatot.

— **Holttest a hegyszakadékokban.** Griesből táviratozzák: Az egysébergyi vízgyűjtőintézet közelében egy hegyszakadékokban egy negyven éves nő holttestére bukkantak, amely össze-vissza volt szurva. A holttesten egy olvasó volt.

— **Ostályorsorsjáték.** Az ostályorsorsjáték mai húszán tízezer koronát nyert 81466, tízezer koronát 13993 79529 67548, kétezer koronát 14400 5790 32437 18464 90665 72994 47118 98143 95393 64525 41319 87961 92197 21451, ezer koronát 35272 20082 47963 65099 6977 93524 82988 91205 6166 7531 45940 44938 98103 75361 25518 42170 45346 81795 31537 73292 98375 23654 48538 46331 15070 15869 12742 39169 98971 35596 66672 46366 51642 39401 78877, ötszáz koronát 76326 67301 6992 77688 60231 10226 46265 96134 48341 1146 73174 26088 52254 69053 11383 75248 24942 26351 51539 897 90672 429 12455 42237 78908 63537 5652 86916 93572 56208 29839 68454 49391 47827 8004 96366 37158 3267 68554 85213 4927.

Vásároljon ostályorsorsjegyet Lukács Vilmos bankházában, Budapest, V., Fűrdő-utca 10.

— **Jó orvosság.** Főfőleges külföldi szereket használni. A Santal Egger kipróbált magyar készítmény kitűnőnek bizonyult még a legmakacsabb bántalmaknál is. Bővebbet lásd a hirdetésben.

(x) A Zoltán-féle csukamájlaj táporeje, könnyű ömészthetősége és teljes szag- és íznelkülisége miatt örvend nagy kelendőségnek. Üvege 2 korona. Zoltán B. gyógyszerárban Nagy-Korona- és Hold-utca sarkán.

(x) Linhart Vilmos festő műtermében készülnek: Arcképek, szentképek, gobelin-dekorációk, aquarell s. b. festmények művészi kivitelben. Festett fényképészeti hátterek és színpadok kölcsönbe kaphatók.

(x) Husvétii tojások és fecskendők Kertész T.-nál.

Külföldi taneszközök nálunk.

Budapest, április 2.

A magyar ipar pártolása most már komolyan foglalkoztatja a magyar társadalmat. Holévn való tehát tekinteni az iskolába is. Az iskola bizony szomorú példáját mutatja a hazai ipar pártolásának. Kerülő utakon a legfráfnálabb eszközökkel csempészik be a magyar iskolába a külföldön gyártott silány taneszközöket. A mit sem gyanító tanítók lépnek mennek és elfeledik, hogy a tanításhoz szükséges segédeszközöket Magyarországon a legkitűnőbb minőségben állítják elő.

Huszonöt esztendővel ezelőtt, mikor még magyar tanszergyáraink nem voltak, egész széleskörűenket külföldről kellett fedeznünk s 1868 óta milliók vándoroltak ki taneszközökért Ausztriába és Németországba és legtöbbször kétes értékű taneszközöket kaptunk, az ottani termelés hulladékait. 1868-tól 1889-ig a közoktatásügyi minisztérium egyedül mintegy négy millió korona áru képet, térképet és földgömböt vásárolt Gothában és Stuttgartban, ezenkívül tömérdek természeti eszköz és a könyvtárak utján beszerzett és így ellen nem őrizhető taneszköz került a külföldről hozzánk. Ezeknek az értéke a fenti összeg háromszorosát is meghaladja.

Már Trefort miniszter belátta, hogy a külföldnek való adózás mennyire megalázó s megkísérelte a magyar tanszertipar létesítését, de siker nélkül, mert az ilyenmű vállalatok részint csekély üzemetkével indultak meg, de főleg azért, mert a külföldi gyárosok és kiadók nem akarták a magyar piacot kezeik közül kiengedni s itteni bizománysaikk és ügynökeik utján minden követ megmozdítottak a magyar gyártmányok elnyomására. Ilyenformán a helyzet uraivá váltak és Magyarországon olyan térképeket erőszakoltak az iskolákra, amelyek telve voltak hibákkal, így például, Főegyháza kőszér is fel volt tüntetve. Kézi atlaszokat, melyekben még Bánát és Erdély szerepeltek, Magyarország az osztrák örökös tartományokkal egyazon színezésű volt, rajtuk következtesen Pressburg és Kronstadt volt. Afrika térképéről a Kongó még hiányzott. Gróf Csáky és államtikára, Berzeviczy erőlesen hozzáfogtak a baj orvoslásához, és támogatásuk mellett egyebek között 1890-ben külön magyar földrajzi intézet is létesült, mely azóta céltudatos és eredményes munkával egy egész sorozat falitérképet, — harmincöt különféle — készítette a földrajz, a hazai és a világtörténelmet tanításához, azonkívül kézi atlaszokat minden tárgyhoz, szemléltető képeket és tudományos kézikönyveket adott ki s 5 1/2 év óta földgömböket és domborműterképeket is gyárt. E hazai termékek még a legszigorubb kritikával szemben is megállhatják helyüket s belső értékük, szolid kiállításuk, valamint olcsó áruk révén a szakemberek osztatlan elismerésével találkoztak, mindazáltal a nyílt és leplezett külföldi verseny következtében elterjedést nem nyerhetnek. Ebbe az intézetbe eddig 800.000 korona magántőkét fektettek be s a közoktatásügyi minisztérium támogatja is olyanformán, hogy az előreláthatólag rossz kelendőségű cikkekből, például a történelmi falitérképekből közvetlenül vásárol s a szegény iskolák szükségletét is innen szerzi be. Ennek folytán azonban az intézet szerződésileg van kötelezve a teljes gyűjteményt képező falitérképek és kézi atlaszok kiadására, mindent belsőidőn kell készítenie, köteles magyar kartografusokat kiképezni s az árak engedélyezését is fenntartotta magának a miniszter, hogy így a szegény iskolák és tanulók is megvehessék a szükségeseket.

Egy ilyen hazai vállalat intézvé működése száka a külföldi kiadók szemében, kik eddig ugyszólván monopoliumnak tekintették e teret s mindenképp fogással és eszközzel igyekeznek e veszélyeztetett pozíciót megtartani. Különösen egy cég nagyon találékony e tekintetben s ez Lübenburg-Wolfenbüttelben székel, míg itten nagyon mozgékony ügynökkel képviselteti érdekeit. Ennek a cégnek egy kis atlasza középiskoláinkban csak ezer példányban van elterjedve, pedig Németországban csak az alsóbb fokú iskolákban használják; címlapján persze magyar kiadó neve áll s szerzőjeként is magyar név szerepel, (mintha bizony a Bliemchenkafét kevés paprikával keverve a magyar

gyomor bevénne!) pedig hát igazság szerint így kellene lenni: „Dr. Mayer vagy Müller atlasza 50-ik kiadásban, fordította X. Y. * Azután meg az 1848-iki magyar sajtótörvény világos rendelkezése ellenére a nyomtatás helye sincs feltüntetve ez opuszon, hogy mért, az világos. S most, mikor miniszteri megbízásból egy nagyobb magyar atlasz jelent meg, ugyane cég ki akarja adni magyar nyelven az ő nagyobb atlaszát (34. kiadást ért meg eddig német nyelven, tehát már alaposan ki van aknázza), amelynek az előszavában a szerző maga büszkén vallja, hogy „ez az atlasz német iskoláknak van szánva és pedig felsőbb tanintézetek használatára! Mindezt semmibe se véve, a mi gimnáziumaink első osztályú növendékeit akarják vele boldogítani, iskolatáskájukat 1 1/2 kiló (!) német tudományossággal szeretnék megterhelni s az aya tárcáját 8 koronával megkönnyíteni. A minta-atlasz 150 térképe között egyetlen egy sincs, amelyik Magyarországot külön tüntetné fel; hazánk csak két térképén van rajta, Ausztriával egyesítetten s természetesen itt is Bánátot, Hermannstadot, Maria-Theresiopelt, Klausenburgot stb. találunk. De ezzel szemben a részlettérképek egész légiója van benne, amelyek iskolásgyermekeinkre a legcsekélyebb érdekekkel sem bírnak, a többek közt *das Plateau von Fomerellen* (hallott már valaki erről?), *die Karte der Havelseen*, *Weissenburg und Umgebung*, *Porta Westfalica*, a Berlinhez való közvetlen távolságok térképe, a németek eloszlása Észak-Amerikában, Togoland külön térképe stb. Mindmégannyi ballaszt, amely alkalmas igazolni az iskolásgyermekek túlterhelése miatti panaszokat. Tudományos kapacitások mondtak arról, hogy egy ilyen mű pseudo-szerzőjeként szerepeljenek, éppen, mert nem lez eredeti magyar munka, de azért nyugodtak lehetünk, akad még keresztutya az ilyen kakuktojás számára.

Most már csak az hiányzik, hogy a derék lübenburgi az ő magyar üzletbarátja utján e „standard work, e teljesen nélkülözhetetlen taneszköz“ költségeihez a közoktatásügyi miniszteriumtól szubvenციót kérjen.

Habent sua fata libelli! Az itteni földrajzi intézetet a közoktatásügyi miniszter öt évvel ezelőtt felszólította, hogy gyárson földgömböt. E felszólítás alapja a Magyar Földrajzi Társaság memoranduma volt, mely abban összegeződött, hogy az iskoláinkban használt s külföldi eredetű földgömbök rosszak. Az intézet költséges tanulmányozások és kísérletezések után bele is ment a dologba s ime, alig jelentek meg a magyar gyártmányú földgömbök, a külföldi gyáros az ő bojkottált földgömbjeit egy iteni előzékeny szakemberrel nyomban átdolgoztatta, a minisztérium pedig ezeket is ismét engedélyezte s most 50% engedménnyel adja, megakadályozva ekként a belföldön kedvezőlenebb körülmények között gyártott földgömbök kelendőségét. Ugy vagyunk vele, mint az olyan utazóval, akit ha az ajton kidobnak, az ablakon ismét bemészik. A jöhízemű magyar iskolát a közoktatásügyi minisztériumnak kellene megvédeni a külföldi bűnös betolakodása ellenében.

Nem hiszünk, hogy a miniszternek ezeket a külföldön készített taneszközöket magyarra átfordítva okvetlenül engedélyezni kellene, a nép- és középiskolák használatára. Azokat legkevésbé kell engedélyezni, akik még a nyomtatás helyét is elmulasztják. Az a feltevés, hogy az iskolák maguktól is előnyt adnak a hazai termékeknek, téves, mert sok esetet sorolhatnánk fel, midőn talakodó ügynökök háromszorta drágább s e mellett rosszabb külföldi taneszközöket erőszakoltak az igazgatókra. A statisztikai hivatal kimutatásai tanuskodnak arról, hogy évenként több száz métermáza földgömböt és térképet hoznak be. E visszáz állapotokon egy szigorú miniszteri rendelet segíthetne. Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter már ismételtén erőlesen intézkedett a tulontul termékeny tankönyvgyárak ellen, pedig ezeknek a működése nem is veszélyeztetett annyira a tanügyet, inkább az iskolásgyermekek kizsákmányolására irányul. Sőt azt hiszünk, hogy a hazai kiadót, aki a közoktatásügyi miniszter egyenes megbízásából, szerződéssel kötelezve óriási költséggel földrajzi és történelmi atlaszokat, földgömböket készít, nemcsak hogy hathatósan kellene megvédeni a begyökerezett külföldi versenyvel szemben, hanem elrendelendő lenne az is, hogy taneszközöket legalább az állami iskolák kötelezőleg bevezessék.

Dr. Havas Rezső a múlt hónap 21-ikén interpellált e tárgyban a székesfővárosi közoktatásügyi bizottságban, ahol elhatározták, hogy az iskolákat tanítanai fogják, hogy jövőben csak hazai eredetű taneszközöket használhatnak. A közoktatásügyi miniszternek, mint a hazai kulturális érdekek leg-hivatottabb óránek nem-e első sorban kötelessége hasonló értelemben cselekedni s ezt az új íparagát védeni? Remélhetőleg mihamarabb megvalósul Lázár

Pál műegyetemi tanárnak a Magyar Iparegyesületben felvetett életrelvélő eszméje is: minden hazai termékét valamilyen törvényesen védett jelvényvel, pl. a magyar koronával megkülönböztetni, ami lehetővé fogja tenni, hogy a vidéki igazgatók a csempészárukat felháborodással utasíthassák ki a magyar kultura templomából! A miniszternek érvényesíteni kell hivatali hatalmát ebben az ügyben. Eszköze van hozzá elég. A panaszok akkor el fognak némulni s iskoláink, tanulóink nem fognak továbbra is adót fizetni a német kiadókuk.

(—r.)

FŐVÁROS.

(* Adókvetés. A VIII. kerületi adókvető bizottság b) albizottsága holnap, e hó 2-án a 6601—6688-ra házszámig terjedő házakban összeírt adókvételesek III. osztályú keresetadó-javaslatait fogja tárgyalni.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** A *Phaedra* premierje. *Racine*: *Phaedra* jának, amelyben *Jászai Mari* tudvaleg először fog mint a *Vigszínház* szerződött tagja fellépni, mint értesülünk, e hónap tizennyolcadikán lesz a premierje. *Jászai Mari* első vizsgyjelvéni debute iránt olyan óriási az érdeklődés, hogy az előjegyzésnek mindjárt az első napján az összes páholy és parket-jegyeket elfoglalták s most tömegesen folynak az előjegyzések a *Phaedra* többi előadására. A *Racine*-tragédiából holnap a rendelkező próbat tartják meg.

** *Feld Irén* a *Nemzeti Színházban*. Megirtuk, hogy *Feld Irén*, a *Városligeti Színház* érdemes igazgatójának művésznő leánya, április folyamán vendégszerepelt a *Nemzeti Színházban*. Ez a vendégszereplés, hivatalos értesítés szerint, április 18-ika és 22-ike közt fog megtörténni. A tenetséges, fiatal színésznő föllépései iránt általános az érdeklődés. *Feld Irén* a *Nagyanya* Mártha szerepében és *Jókai Arany ember*nek Noémi szerepében fog a *Nemzeti Színház* közönségének bemutatkozni.

** *Hans Richter* nem jön! *Mészáros Imre*, az eddigi zenekari igazgató, akit a bizonylatlan időre szabadságot *Káldy Gyula* helyére egyelőre helyettes igazgatónak neveztek ki és akit — mint megirtuk — június harmincadikán állásában véglegesíteni fognak, — tegnap, április elsején először ült a direktori páholyban. Mihelyt a közönség megpillantotta, mindenütt kereste — *Hans Richter*.

— Hol van az *Operaház* valóságos belső titkos tanácsosa, akit erre az állásra a szerencsés szimusz emelt? — kérdezték az emberek jóízű mosolyal az ajkuk körül.

Nos, az a barokk terv, amely az intendás agyában született meg, *nem fog megvalósulni*. Ugy értesülünk, hogy az intendás és a *Hans Richter* között folyó tárgyalásoknak végét szakította egy telegramm, amelyben a művész kategorikusan kijelentette, hogy *nem hajlandó a Magyar Királyi Operaháznál a neki följajánlott állást elfoglalni*. *Hans Richter* tehát nem fog *Manchester*-ből sem expresszelevelekben, se sürgönyileg, sem a galambposta utján, sem a heliográf segédelmével jó tanácsokat küldeni Budapestre *Mészáros Imrén*ek. *Hans Richter*, aki bizonyára belátta, hogy minő felszeg és neveltséges állással kínálják meg, azzal mentegetődzik, hogy egyéb terveit akarja megvalósítani.

Minő megalázás volt már az *Operaház*ra neve, hogy az intendás ezzel a kéréssel fölkereste *Hans Richter*-t, aki ötvenéves korában eldölvén magát magyar állampolgári mivoltát, kijelentette *Laegernek*, hogy egész életében csak az osztrák császárváros dicsőségét hordozta a szívében. És ime — most a másik megalázás: *Hans Richter* visszautasítja a mindazonáltal utána kullogó magyar hazát! Ugy kell nekünk, — megérdemeltük. — az intendásnak jár ki ezért a közönsé. Kinek fogják most följajánlani a tanácsosi állást? Vagy tán tovább rimánkodnak *Hans Richternek*, hogy gondolja meg a dolgot és csak jöjjön!

** A *Népszínház* premierje. *Goldfaden*-nak *A csillag fia* (*Bar-Kochba*) című keleti dalmivéből, melynek most pénteken lesz a bemutatója a *Népszínházban*, már a főpróbák folynak, amelyek során egyre erősebben bontakozik ki a zenemű nagyszabású opera-stílus, hatalmas kórusaival, balettszámaival és nagy nyitányával. Mozgalmas, látványos képek, mint *Bar-Kochba* királylány koronázása, egy cirksus-jelenet, egy vár ostroma és nagy felvonulások élénkítik a darabot. A hangszerelés és több helyütt éndokozást — a *Népszínház* kívánalmainhoz képest — *Barna Izsó* karmester végezte, aki dirigálja is a darabot. A rendezés *Meyeri Dezső* munkája. A címszerepet, mely a darab hőse. *Raskó Géza* játssza. A női főszerep,

Dina, Hegyi Aranka kezében van. A többi szerep kiosztása a következő: Eleázár: Kiss Mihály; Tinnius Rufus: Szirmai Imre; Szerafina: Eitős Stefánia; Pátosz: Tollagi Adolf; Azarja: Deli Henrik.

**** A kulisszák mögött.** Emlékezetes még az intendáns rendelete, amelylyel az egyetemi hallgatók tüntetésének megtorlásaképpen hirtelen betiltotta az ifjúsági előadásokat. Nagy volt aztán az álmélkodás, a mikor a *Nemzeti Színház* színlapja mégis csak hirdetett ifjúsági előadást. Mi történhetett itt a kulisszák mögött, hogy a kemény intendáns meghajlott? Hát ez történt: Közvetlenül azelőtt, — írja a *Magyarország* — hogy a múlt héten *Szell Kálmán Bécsbe* utazott, gróf *Keplerich István* intendánsához *Jakabffy Imre* belügyminiszteri államtitkár aláírásával felszólítás érkezett, hogy a *Nemzeti Színház* ifjúsági előadásainak beszüntetésére vonatkozó rendeletét vonja vissza és az előadások sorozatát folytassa tovább. Az intendáns erre nem is válaszolt az államtitkárnak, fölirt a belügyminiszterhez és többek között maliciózan megjegyezte, hogy kétségkívül ő excellenciája tudta nélkül intézkedett hozzá ezt a felhívást. — majd kijelentette, hogy memorandum alakjában is kész bizonyítani, hogy az ifjúsági előadások teljesen hibávalékok és céltalanok. (Ambátor ezeket az ifjúsági előadásokat éppen ő inagurálta.) De ha gróf *Keplerich István* ezt a szót: memorandum kiejti, az egész belügyminisztériumnak borsódik a háta, mert különös egy szenvedélye a nemes grófnak az aktagyártás. Mindenről aktát, sok aktát, memorandumot, sok memorandumot, referáltatni és aláírni, áttenni az ügyiratokat ide meg amoda, — csak írni és írni, — senkitől egy szót se hallani, amit az illető folyamodvány alakjában megírva nem tart kezében, — ah, az ilyesmi olyan fejedelmi, ugy emlékeztet a szereziszmus kabinetirodájára. Édes-bájos dolgokat mesélnek az intendáns akta-szenvedélyéről! Csakhogy a tudatosan eszelekvő *Szell Kálmán* nem barátja az ilyesmiknek: az intendáns fölterjesztésére *Szell Kálmán* aláírásával egy *promemoria* érkezett, hogy az intendáns ezentul tartson tiszteltben a belügyminisztériumból érkező minden utasítást, — egyben újra felszólította a miniszter, hogy említett rendeletét vonja vissza haladéktalanul. A memorandumát szépen megköszönték: nem kell!

... Igy került *A velencei kalmár* ifjúsági előadásul a műsorra. Kezdi megértetni az intendánssal, hogy ő nem a gazdája a *Nemzeti Színháznak*.

**** Kúry Klára Keoskeméten.** Egy *keoskeméti* távirat arról a rendkívüli nagy sikeréről ad nekünk hírt, amelyet *Kúry Klára* mostani *keoskeméti* vendégszereplése alatt aratott. A művész nő tegnap este a *A kis szökevény*-ben játszott zsufozt ház előtt s valószággal elárasztották virágokkal és minden énekszómat háromszor is megismételték. Előadás után kifogták a művésznő lovat kosójával s ugy vitték szállójáig, ahol tisztelőre bantek volt.

**** Igazgató és titkár.** A *Borsod-Miskolci Közönlöny* legutóbbi száma azt írta, hogy *Jeszenszky Dező* vidéki színingazgató megbízásából *Jakabffy Gábor* színházi titkár Mezőkövesden egy csomó bérletet gyűjtött s aztán feltűnés nélkül eltávozott. *Jeszenszky* színingazgató ma felkereste szerkesztőségünket, s a következő nyilatkozatot közléseére kért fel bennünket:

„Ma értesültem a *Borsod-Miskolci Közönlöny*-ből, hogy nevezben *Jakabffy Gábor* színházi titkár Mezőkövesden bérleteket gyűjtött. Minthogy *Jakabffy Gábor* ur tölem már több mint egy hónapja szó nélkül eltávozott, minthogy továbbá én neki Mezőkövesden ilyenmü működése felhatalmazást soha sem adtam: *Jakabffy Gábor* ember eljárása ellen a leghatározottabban tiltakozom és sem ezen, sem esetleg nevemmel kapcsolatba hozható további ténykedéséért felelősséget nem vállalok.

Jeszenszky Dező, színingazgató.

**** Ifjú primadonnák.** A Népszínház nagy sikerrel debütált primadonnája, *Amon Margit Rákosi* Szidi asszony színész-iskolájának volt a vendéke. A hét év óta fennálló iskolának számos volt növendéke tőt be előlék helyet vidéki és fővárosi színházakban. Ime többek között a következő kiváló tehetségek kerültek ki a Rákosi-iskolából: *Lodofszky Gizella*, a Magyar Színház szubrettprimadonnája, *Pedák Sári*, *Haller Irma*, *Bilkei Irén*, *Feihó Rózi*, *Fleddi Borcsa*, *Róza Lili*, *Somló Emma*, *Ráskai Emilia*, *Csetényi Juliska*, *Aranyosi Janka*, *Kalmár József*, *Boóthy Zsiga*, *Székelly Sándor*, *Fanay Frigyes* stb. Ez a névsor eléggé bizonyítja annak a vádnak a felületességét, hogy a színiskolák színész-proletariátust termelnek. A Rákosi-iskolából évenként csak tíz-tizenkét végzett növendék kerül ki, a legtöbbnek már a vizsga előtt van szerződése, jölehet jelentékeny fizetéssel szerződnek. A mostani tanítványok közül csupán egy-kettő van még szerződés nélkül, ami szintén az iskola kifutó hírnevére vall.

**** A bécsi Cartheater bérlete.** A *Wiener Allgemeine Zeitung* mai közlése szerint *Aman* igazgató ma aláírta a Cartheaterre vonatkozó bér szerződést. Hír szerint május 1-én veszi át a színházat.

**** Egy színész jubileuma.** A *szegeledi* színpadon április kilencedikén a magyar vidéki színművészet egy érdemes régi tagjának, *Török-Szakáll Rózsának*, ünneplik meg negyven éves művészi jubileumát. Ez az ünnepséggel egyttal utolsó fellépése is lesz a művésznőnek, aki valamikor a vidéki színpad lelkiválóbb drámai hősnője volt s aki most nyugalmra vonul. A művésznő a *Rang és méltán* vesz bucsut a deszkáktól, amelyeken egész életét töltötte az igaz művészet szolgálatában. A *szegeledi* társulat tagjából, *Krecsányi* igazgatóval az élen, rendezőbizottság alakult, amely azon fáradozik, hogy a visszavonuló művésznő búcsulóadását minél fényesebbé tegye.

**** Műsorváltás a Magyar Színházban.** A *Magyar Színházban* az e heti műsor, közbejött akadémia miatt akként változott, hogy holnap, kedden, *Az anyaföld helyett* *Az asszonyregemet*, pénteken pedig *A New-York szépe* kerül színpadra. A hét többi estjén *A Leopátrát* adják.

**** A Dalos Színház** színpadja hozza *József Egyiptomban* című bibliai daljátékot, amelynek zenéjét *Goldfaden* írta. A darabot *Lakatos László* fordította le és *Ilosvai Hugó* alkalmazta magyar színpadra.

**** Tannhäuser a Telefon Hírművészen.** Ma este a *Telefon Hírművészen* opera előadása lesz hallható. Wagner e klasszikus szépségű operájára, melynek átvétel kiválóan érvényesül a *Hírművészen* kazalján keresztül, ez uton is felhívjuk a nagyközönség figyelmét. Az előadás érdekességét fog kölesőbeni az is, hogy az Operának vendégművésznője *Strassern Eugénia* kisszony éneklő Erzsébet szerepét. Az előadás után a *Hírművészen* szerkesztője a legújabb híreket olvastatja fel, s aztán 11 óráig *katona és cigányzene* lesz hallható.

Jászai Mari a Vigszínházban.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, április 2.

Megtörtént...

Jászai Mari, a nemzet nagy tragikája kivonult a *Nemzeti Színház*ból és elfoglalta ma délelőtt a helyét a *Vigszínházban*. Ebben az új művészi otthonban, ahonnet hatalmas tehetségének a ragyogása ezután szerte fog áradni, azzal a hódolattalles tisztelettel fogadták, amelylyel a művészet fejedelmesszonyait szokás, de egyttal azzal a szeretettel is, amely a művészet igaz otthonában önkénytelenül is felfakad a szívekéből, amikor korszakos pillanatok varázsa járja át a szíveket.

Es ilyen korszakos pillanat volt az, amelyben *Jászai Mari* ma délelőtt a *Vigszínházba* betette a lábát, hogy ott folytassa azt, aminek félbehagyására másutt kényszerítették: fényes pályafutását, amelyre mindenkor büszke lesz a magyar művésztörténet.

Jászai Mari bevonulása a *Vigszínházba* felémelő és megróttal egyttal. Egy becsüvagygyal teli modern színháznak és művészgárdának az egybeolvadása volt egy hatalmas művészi erővel s ebből az egybeolvadásból bizonyára új dicőség fog fakadni *Jászai Mari* új otthonára és a művésznőre magára egyaránt.

Jászai Marinak a *Vigszínházba* való bevonulásáról a következő tudósításunk számol be:

Jászai Mari ma délelőtt pont tizenegy órakor megjelent a *Vigszínházban*, ahol a színház vezetői és egész személyzete, ugyszintén a *Vigszínház* iskolájának növendékeit már vártak reá.

A vasfüggőket felhúzták, a nézőteret kilágitották, ugy hogy uszott a fényárban.

A személyzet félkör alakban foglalt helyet a színpadon, amelyet egy kis szalonná alakítottak át.

A művésznő *Faludi Gábor* adminisztratív igazgató karján jelent meg. Nyomában *Szécsi Ferenc* dramaturg igazgató és *Ditrő Mór* művészi igazgató lépkedtek. A művésznő látára hosszú, meleg élénzés hangzott el. Az élénzaj lecsillapultával *Szécsi Ferenc* dramaturg-igazgató lépett elő és a következő beszéddel üdvözölte a művésznőt:

Mélyen tisztelt művésznő!

Az igazgatóság nevében üdvözölöm önt a *Vigszínházban*. Szükségtelen bővebben fejtegetnem, hogy ez az ünnepsi pillanat milyen jelentős az ön fényes pályafutásában, a *Vigszínház* életében és a magyar színművészet történetében egyaránt.

Ennek az emlékeztető pillanatnak a jelenőségéhez, diszéhez nem méltó dolgot művelnek, ha csak egy szót is vesztetőnek azokra a gyanusításokra s egyéb híresztelésekre, amelyek számos, odakünn, itt-ott felmerültek, amióta ténynév vált, hogy ön, igen tisztelt művésznő, a *Vigszínház* kötelekebe lépett.

Ezek közt az aggodalmaskodások közt voltak nyilván rosszhiszeműek és barátlag jóhiszeműek. Ami a rosszhiszeműeket illeti, — amelyek azonban megavatanságra is vallanak, — ezeken egymást értó pillantást váltva, mosolyognak; ami pedig a jóhiszeműeket illeti, azokat iparkodni fogunk tőlük telhetőleg mielőbb és minél teljesebben megcsofolni.

Fiatalszínház vagyunk. Messze multira, természetesen, nem hivatkozhatunk. De igenis, önhittség nélkül, hivatkozhatunk némi sikerekre és ezeknek a sikereknek köszönhetjük, a *Vigszín-*

háznak azt a diadalát is, hogy ön, mélyen tisztelt művésznő a viharban teljes bizalommal fordította felénk életo hajóját és ezentul teljes lelkesedéssel ennek a színháznak szenteli nagy művészetét.

Es amikor ön megismerve művészi tevékenységét, a mi körünkbe kívánczózt, elégtételre szolgálhatott önnek, hogy van még hála istennek, a magyar fővárosban színház, amely az ön ünnepeit művészetének méltó keretét és háttérét adhat, másrészt mi örömmel teli büszkeséggel üdvözöljük itt az ön új művészi otthonában.

A *Vigszínház*, mint modern színház, amelynek programja minden érdekesebb felől, eddig is, merem mondani, nem minden siker nélkül, kultiválta a komoly drámát és most teljes tudatában van azoknak a nagy, fokozott feladatoknak, amelyek az által hárulnak reá, hogy megfelelő méltó, sikeres tért adjon az ön mindenképpen tisztá, őszintén és nagyszázasu művészi ambícióknak. De tudjuk azt is, hogy ön, nagyrabecsült művésznő, nemes ambícióját összhangzába fogja fogja hozni a *Vigszínház* általános törekvéseivel.

Igaz, hogy a *Vigszínház*-at eredeti rendeltetése különösen a vig műfajok felé utalja, de van itt az igazság művészetének és a művészet igazságának lelkes szolgálatában valami, ami mindig komoly volt és ez a lelkiismeretes munka, amelyből — boldogan és büszkén emlegetjük, — ezentul az ön ragyogó tehetsége és példaszeri kötelességtudása hatalmas részt fog követelni magának.

A *Vigszínház* minden tagjának egész szívét, lelkét, teljes valóját csakis ez a vállaltot, komoly munka tölti be. Egyébre nincs időnk. De arra munkaközben is mindig marad időnk, hogy egymást szeressük és becsüljük.

Izretek helyett az egymás megbecsülésében és a művészet közös szeretetében fogunk egytt munkálkodni, hogy a művészi egyéniségek minél teljesebben érvényre juthassanak és ezáltal a színház összcelja minél eredményesebben megvalósulhasson.

Ebben a várakozásban üdvözölöm önt, nagyrabecsült művésznő, a munkabafogás küszöbén és kezesztő izretek helyett egyelőre csak arról biztosíthatom, hogy a művészetnek ebben a háttérében mindenki nemesak büszkeséggel, hanem szeretettel teljes rokonszenvvel köszönti az ön bevonulását és mindvagyunk nevében arra kérem: érezze magát jól a *Vigszínházban*, szeresse az ön új művészi otthonát.

Es mielőtt a művészi személyzet szóznokának adnám át a szót, a magyar ember szívből eredő üdvözölésével köszöntöm: Isten hozta a *Vigszínházban*!

A beszéd mély hatást tett a *Vigszínház* egész művészszerelméletére, de különösen a művésznőre, aki a dramaturg-igazgató beszédének ama részénél, amelyek közvetlenül az ő személyével foglalkoztak, minduntalan ezt ismételte:

— Hálaán köszönöm! ... Hálaán köszönöm!

A művésznő a beszéd végeztével melegen kezett szorított a dramaturg-igazgatóval. Ezután *Gál Gyula* a *Vigszínház* művészgárdája nevében szólalt meg:

Drága Nagyszonyunk!

A *Vigszínház* személyzete nevében szeretettel és hódolattal fogadtak e falak között. Üdvözöllek e színpad deszkáin, melynek e pillanattól kezdve legnagyobb büszkesége vagy!

Tekints bennünket őszinte barátaink; lásd bennünk nagyszonyának megórtót és csodálót, akik hálaival tartozunk neked azért, hogy eszményeinket, amelyeket eddig is keblünkben hordoztunk, ezentul velod egytt hangosan hirdethetjük.

Mi mindannyian tudjuk, hogy nehéz feladatok előtt állunk, de ez a körülmény csak növeli munkadevőnként, mert mi nemesak azért lettünk színészek, hogy nap-nap után megkacagassuk a közönséget, hanem hogy kiüntsük lelkünk ereje tartalmát, amelynek ha van térkenyítő ereje, ugy hasza at hallgatónk szívét, hogy abból ne csak a szórakozni vágyó embernek, de a közmívelődésnek is haszna legyen.

E magasztos iránynak legóbb képviselője te vagy és mi a pályánk iránt ezert rajongó lelkesedéssel sorakozunk meléd, hogy az „örök szépnék” a jelenben diadaira segítsük az igaz művészetet.

Isten hozott!

Isten éltesse!

Jászai Mari mély megindulással borult a vállára új művészkollegájának és megcsókolta, mialatt újabb lelkes éljen zugott fel.

Mély eszönbén szólalt meg ezután *Jászai Mari*. Röviden szölt, de egész szívből. Ezt mondta:

Hálaán köszönöm azt a rendkívüli megtisztelést, amelylyel engem itt, az én új művészi otthonomban fogadtak. Ezt nekem még ezentul kell megérdemelnem. Nem akarom, hogy első szavam ezen a színpadon konvencionális legyen. Ne beszéljünk érzésekről; becsüljük meg egymást. Ha becsülni fogjuk egymást annyira: önök engem ugy, mint a menynyire én önököt becsülöm, akkor az éppen elég lesz arra, hogy elérjük azt, amire egyesültünk: a komoly, becsületes munkára.

Harmadszor is felzuggott az éljen és *Jászai Mari* melegen kezett szorított a színház vezető embereivel

és a művészszemélyzet minden egyes tagjával külön-külön.

Ezzel véget ért az üdvözlés és nyomban rá megkezdődött a *Phaedra* olvasópróbája.

MŰVÉSZET.

□ **A szegedi mútárlat megnyitása.** Szegedi tudósítónk írja: A szegedi képzőművészeti egyesület ma délután nyitotta meg tárlatát a tiszaparti Kulturpalota tágas termeiben. Az Alföld metropolisában rendezett képkiallítások közt ez a harmadik sorrendre nézve, de első gazdag művészi becsét tekintve. A tárlaton, melynek nagy arányai s valóban impozáns volta első tekintetben is meglepik a szemlélőt, országos nevű művészek képei kerülnek bemutatásra. *Vasagh György* rendezte a tárlatot nagy ambícióval, lelkesedéssel és végeredményében igen sikeresen. Virágokkal díszítették a képzőművészeti palota főbejáratát a természetesség alkalmára. A megnyitáson jelen voltak: *Kállay Albert* főispán, *Pálffy Ferenc* polgármester, dr. *Lázár György* országgyűlési képviselő is. Nagy érdeklődés közönség jelenlétében nyitotta meg a tárlatot *Kállay* főispán, ki meleg szavakban adott kifejezést az egyesület azon tagjai iránti köszönetének, akik szorgalmas munkálkodásukkal a képtárlat rendezését lehetővé tették. A tárlatot vasárnap ötszázán látogatták.

□ **Gróf Nemes Eliza arcepea a Palazzo degli Uffizi.** A múlt év végén elhunyt *Nemes Eliza* grófné, született *Ransonet* báróné maga festette arcepét, amely művének a minap bezárult kiállításán is általános feltűnést keltett, végrendeletileg a firenzei *Palazzo degli Uffizi*nek hagyományozta, amelyben tudvalevőleg a legbiresebb mesterek önarcképei vannak összegyűjtve. A grófné rendelkezéséről annak idején értesítették a képtár vezetőségét, amely, mint most értesülünk, a napokban közölte, hogy a gyűjtemény számára elfogadja a grófné arcepét. Magyar művészek közül eddig csak *Munkácsy Mihály* és *Benecz Gyula* készültek ilyen kitüntetésben.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **Az Akadémiából.** A *Tudományos Akadémia* I. osztálya ma délután *Penori Therese* Emil elnöklété mellett ülést tartott. *Heinrich* Gusztáv rendes tag a *Waltharius* forrásáról érkezett. Utána dr. *Pecz Vilmos* levelező tag, mint az *Ókori Lexikon* szerkesztője jelentést tett a munka kidolgozásának módszereiről és a munkálatok jelenlegi állásáról.

SPORT.

*. **Alagi löversenyek.** Az alagi versenyek holnapi, második napjának semmi különösebb nevezetősége nincs, a program mindazáltal egészen eleven s a kis díjak élénk érdeklődés közt fognak eldőlni. Lő legalább lesz elég; alig van olyan száma a programnak, melyben legalább 6—7 lő ne indulna és pedig egyik-másikban a javából. Így ülőösen jó lovak vannak a hadikapban: *Arsena*, *Antigone*, *Mars*, *Serdar* stb. s az Állványdíjért is jó lovak indulnak, mint: *Popovka*, *Mari Agnes*, *Des Griex* stb. Szép lesz előreláthatólag az előző akadályverseny, itt alighanem *Troutadour* és *Veszély* fognak a díjért küzdeni. A holnapi nap jobb crackjei ezek:

- I. *Julis—Fróba*,
- II. *Ariadne—Finom*,
- III. *Trobatour—Veszély*,
- IV. *Grimaldi—Schönborn-istálló*,
- V. *Matura*,
- VI. *Geiszt-istálló—Popovka*.

*. **Az alagi versenyek és a Telefon Hírmondó.** Mindazok, akiket akár elforgatásuk, vagy bármely más ok visszatart attól, hogy Alagira kimenjenek, a versenyek eredményéről a *Telefon Hírmondó* után értesülhetnek leggyorsabban, amennyiben a Hírmondó már délután 4 órától kezdve felolvassa az egyes futamok eredményét. A versenyek összeredményét pedig 4/7 órákor olvastatja fel. A felolvasást riadójelel előz meg.

EGYESÜLETEK.

(A fővárosi iparosok köre) ma este sikerült táncestélyt rendezett, amelyet szini előadás előzött meg. A *Julusiak* című vígjátékot adták elő az országos színiakadémia és *Solyomosi Elek* iskolájának végzett növendékei. Az utóbbiak közül különösen kivált *Kovács Ibolyka*, aki mestorének s a maga talentumának egyaránt becsületet szerzett átgondolt, érzelmes játékaival. A közönség tapsokkal és viragadományokkal jutalmazta a kisasszonyt. *Sárosi Irénnek*, *Gyulai Zsigánknak* és *Novák Árpádnak* is bőven kijutott a tapsokból.

(A biharmegyei Nemzeti Kaszinó) Tisza Kálmán távollétében *Czifra Gerő* elnöklésével tartotta

közgyűlést élénk érdeklődés mellett. *Oseresnyés Albert* titkár előterjesztette az évi jelentést, amely a kaszinók hivatását fejtegeti a demokrácia terjesztése és a magyar társadalom egységessé tétele érdekében. Végül kifejezi a kaszinó örömet és büszkeségét a felett, hogy Tisza Kálmán az elnöke, akinek a felvilágosodott haladás terén a nemzet oly sokat köszönhet, s akit a hazaszeretben a kaszinó mindig példányképpül tönkinthet. A jelentést nagy lelkesedéssel fogadták. A tisztikar újra megválasztották.

Nyiltér.

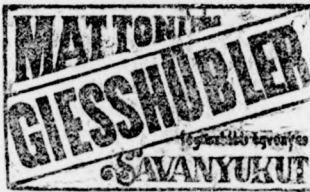
A tavaszi szezon

közeledtével értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy **Böhmer Főter** a **Balog és Böhmer** cégből kiválván, sógorával **Macher Lászlóval** közösén

Macher és Böhmer

cég alatt fogjuk vezetni a szabóüzletet, melyet eddig külön-külön megrendelőink legnagyobb megelégedésére folytattunk. Új cégünkben érvényesíteni fogjuk a téren szerzett összes tapasztalatainkat, a mi annál sikeresebb lesz, mert műhelyünkben a legkiválóbb munkások dolgoznak, raktárunk pedig csak a legújabb angol, francia és skót **külföldi szövetek** állanak a közönség rendelkezésére. Teljes bizalommal kérjük a m. e. közönség pártfogását.

Macher és Böhmer,
férfi-szabók V., Dorottya-utca 5. I.

Minden külön értesítés helyett.

Öz. **Baumer Jakob** szül. **Schubert Janka**, a maga, ugy alulított gyermekei nevében is fájdalomtól megtört szívvel jelenti, hön szeretett férje, a legjobb és leggondosabb apa és nagyapának

Dr. Baumer Jakob urnak

Jász-Nagykun-Szolnok vármegye nyug. járási orvosának

élete 73. legboldogabb házasságának 40-ik évében rövid szenvedés után április hó 1-én éjjeli 1 órakor történt gyászos elhunytát.

A boldogult földi maradványai t. hó 3-án délelőtti 10 órakor fognak Tisza-Földvárort az izr. sírkertben örök nyugalomra tétetni.

Legyen neki könnyű a föld és áldott Jóságos emléke.

Bokor Adolf és neje **Elis Salolta**
Dr. Bokor Gyula és neje **Stern Katica**
Dr. Bokor Géza és neje **Merenyi Milánie**
Baumer Ernesztin és férje **Stern Adolf**
Baumer Matild és férje **Krausz Muki**
Baumer Irén és férje **Braun Endre**
Bokor Emil és neje **Schwartz Regina**
Bokor Ernő **Bokor Mihály** gyermekei.

Stern Teréz **Bokor Pali**
Stern Erzsike **Bokor Imre**
Stern Mariska **Bokor Lili**
Bokor Lajos **Bokor György**
Bokor Jucika
Braun Mariska és **Lilike** unokái.

Az „ÜSTÖKÖS”-t

a legkedveltebb magyar élelappot a „**Budapesti Napló**” magán-előfizetői (ide nem érve tehát a kaszinókát és hasonló egyleteket, kávéházakat, vendéglőket és hírlapirodákat, közvetítő könyv-árusokat) kedvezményesen áron, azaz negyedévre 4 korona helyett

3 koronáért rendelhetik meg. Az előfizetés a „**Budapesti Napló**”-éval együtt is beküldhető.

(Az e rovat alatt közöltéknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Igazságügyi kinevezések.** A király **Fischer János**, a megyei ítélőtáblahoz berendelt bírósági jegyzőt az ottani törvényszékhez, **Rónay György** malackai járásbírósi aljegyzőt a szvidniki, **Langhoffer Viktor** rimaszombati törvényszéki aljegyzőt az ottani, dr. **Kiss László** beregszászi törvényszéki aljegyzőt a nagy-bereznai és **Balás Karoly** kolozsvári törvényszéki aljegyzőt a szamosújvári járásbíróshoz albirákká nevezte ki.

§§ **Cimadományozás.** A király **Madarassy István** székesfehérvári törvényszéki bír. **Sebastiani Károly** kecskeméti törvényszéki bír. és dr. **Szirányi György** érsekújvári járásbírónak az ítélőtáblabírói, **Vághy Mihály** soproni ügyésznek pedig a főügyési helyettesi címet és jelöletet adományozta.

§§ **A fogoly herceg.** **Cartorivsky** Broniszlav herceg néhány héttel ezelőtt súlyosan megbesülést egy raguzai pincéért. A herceg az eset után Budapestre jött, ahol a raguzai büntetőbíróóság kérésére letartóztatták. A kiadatási eljárás most ért véget. **Fiuméből** táviratozzák ugyanis, hogy a herceg rendőri kísérettel ma odaérkezett s hajón fogják Raguzába szállítani.

§§ **Egy varrógép meséje.** **Tóth József** miskolci vasuti munkás nagyon megnaragudott, mikor egy napon két ember varrógépet hozott a kis, szegényes házába, ahol hét gyereknek kellett asztalt teríteni, akkor is csak azért, hogy egy kis kenyeret tegyenek rá. **Tóth József** sehogysem tudta rábírt a feleségre, hogy vegye át a masinát, melyet 6 rendelt meg a **Singer és Társa** budapesti cég ügynökétől.

— Nem veszem át. Nem kell, takarodjanak ki!
 A gépet visszavitték s a cég bepöccsölte **Tóth József**et, akinek ebben az ügyben kétszer is meg kellett tenni a költséges utat Miskolcra Budapestre. A második tárgyaláson megmutatták neki azt a szerződést, melyet a felesége alírt, amin aztán olyan szertelen düh fogta el szegény vasutast, hogy a főperesi ügyvéd kezéből kikapta a szerződést s darabokra tépte. Ezzel a cselekedetével aztán még jobban belekerült a bajba, mert okirathamisítást ért keltet a feleségétől a törvényszék előtt. A mai tárgyaláson **Tóth József** az ügyörököt hibáztatta, aki a gépet ráerőszakolta, ambar tudhatta volna, hogy szegény embernek nem varrógép kell, hanem kenyér. Dr. **Baldus Elemér** királyi alügyész a legenyébb büntetésben kérte a vádoltat elmarasztalni, mert kétségtelen, hogy felhaborodásában tépte össze az okmányt. A törvényszék tizenöt forint pénzbüntetésre, esetleg két napi fogházra nézte a vádoltat, aki az ítéletben megnyugodott. Az ügyészszeg azt is megengedte neki, hogy a büntetést Miskolcon ülhesse le, nehogy negyedszer is Budapestre keljen randulnia.

Legujabb.

A háboru.

London, április 2.

Roberts tábornagnak tegnapi keltezett bloemfonteini távirata megerősíti, hogy a **boerok** elvették egy angol szállítmányt. Ez a távirat jelenti, hogy **Broadwood** ezredes jelentette **Roberts** tábornagnak, hogy az ellenség két csapatosttel északról és keletről **Tabaneku** felé nyomul és ő, **Broadwood**, vissza szándékozik vonulni a **Bloemfontein**hez 17 mérfölddel közelebb fekvő **vizművek**hez. **Roberts** azt válaszolta, hogy hajnalban a 3-ik hadosztály segítségére indul. Éjjel **Broadwood** visszavonult a **vizművek**hez s ott táborot ütött. Szombaton hajnalban **Broadwood**ot három oldalról megtámadták. Erre úteget és a podgrvást a lovasság fedezete alatt elküldte **Bloemfontein** felé. A **vizművektől** két mérföldnyire az ut egy mélyen fekvő száraz folyámméren vezet át. Itt a **boerok** éjjel olyan jól elrejtöztek, hogy az angol hírszerzők nem vették észre őket. Midőn a podgrvászkocsik és az ágyuk ehhez a helyhez értek, a **boerok** megkezdték a tüzelést. Sok kocsist és lovat közvetlen közelségből agyonlöttek. 7 ágyú **boerok** kezébe jutott. A csapat többi része gyorsan elmenekült. Később azt jelentették a hírszerzők, hogy az ellenség nem tartja meg a szállítmányt a gázlót. Erre **Broadwood** lovasságának többi része is átkelt ezen a helyen a folyón és nagy kitarással újra sorakozott. **Broadwood** súlyos feltételről értesülve, **Roberts** utasította **French** tábornokot, hogy a két lovasdandárral kövesse a 9-ik hadosztályt. A 9-ik hadosztály délután 2 órakor érkezett az ütököt színhelyére. Az ellenség számerejét 8—10.000 emberre teszik. Az ágyuk számáról semmit sem tudnak.

London, április 2.

Roberts tábornagy jelenti **Bloemfontein**ből e hó 1-én este: Epp most érkezik jelentés arról, hogy a **boerok** **Ladybrand** felé visszavonultak. Az angol besbesülteket nem vitték magukkal. A **vizműveknél**, aoha most a mozgó ápodát küldték, hetven besbesülteket hagytak hátra, azonkívül a katonai attasékat is, akik közül **Nix** hollandi attasé megbesülett.

Prétória, április 2.

Hivatalosan közözetik, hogy a **boerok** **Bloemfontein** és **Taba-Nehu** között 6 ágyut és 200 kocsiból álló szállítmányt vettek el az angoloktól.

London, április 2.

Hivatalos jelentés szerint a harotérre indult **Norfolk** lord helyébe **Londonberry** márkli főpostamesterré neveztetett ki.

London, április 2.

(Alsóház.) **Brodrick** parlamenti államtitkár kijelenti, hogy az angol kormányának ninesen oka az

hinni, mintha a portugál kormány valahogy elhanyagolná az ő jogait, hogy a hadi dugáru partraszállítását Lourenzo-Marquezbán megátalja.

Balfour; a kinstár első lordja, közli, hogy a Fokgyarmat miniszterelnöke kifogást tett a foglyok boeroknak a Szent-Ilona szigetre való szállítása ellen. Az angol kormány az egész kérdést jól megfontolta és nem talált okot arra, hogy azon tervétől eltérjen, hogy a foglyok egy bizonyos részét Szent-Ilonára küldje.

Flynn azt kérdezi, vajon az elszállítás azért szükséges-e, hogy a foglyokat biztosabb őrizet alatt tartsák.

Balfour azt feleli, hogy az elszállítás részben katonai szempontok miatt szükséges.

TÁVIRATOK.

Berlin, április 2. *Szűgyény-Marich* László osztrák-magyar nagykövete ma este ebéd volt, amelyen jelen volt *Vilmos* császár is. A császárral szemben *Bilow* gróf foglalt helyet. Az ebéd alatt *Vörös Miska* magyar cigányzenekara játszott. A császárné a gyász miatt nem jelent meg.

Angol-osztrák bank.

Bécs, április 2. Az angol-osztrák bank mai közgyűlésén több részvényes panaszkodott a miatt, hogy az üzleti jelentést csak ma kapták meg és hogy az nem tartalmaz részletes számadatokat a nyereség és veszteség számlákról, valamint a fióközletek ügyforgalmáról.

Knöpfungmacher részvényes kifogásolja, hogy a budapesti városi vasútra vonatkozó tranzakció nyereségét nem mutatja ki a jelentés és utal arra, hogy a magyar lapokban egy levelet tettek közzé, mely szerint az angolbank hernádvolgyi üzlete egy milliónál több veszteséggel járt.

Köhner főtanácsos visszautasítja az említett levélben foglalt szemrehányásokat és kifejti, hogy a számítás a hernádvolgyi társulattal a részvények átvétele tárgyában létrejött megegyezés idejében helyes volt, hogy a összeírt legnagyobb részt gyako-rolták, hogy azonban a bankban megmaradt része veszteséggel járt.

Knöpfungmacher részvényes ellene nyilatkozik annak, hogy a budapesti fiók 14 milliónyi adóssággal jelenkeznek, főleg miután a hernádvolgyi üzlet éppen nem volt biztató.

Glantz elnök azt mondja, hogy a részvényesek kifejezett óhajának nevezetesen az üzleti jelentés korábbi előterjesztése és a mérleg részletezése tekintetében a lehetőségig eleget fognak tenni.

Knöpfungmacher részvényes órást emel továbbá a tantiémek felszámítása ellen és kéri a kormány képviselőjét, hogy erről nyilatkozzék.

A kormány képviselője kijelenti, hogy tudomásul veszi az órást, de az elnök felőrlését teljesen korrektnak tartja.

*Knöpfungmacher*nek egy heves megjegyzésére az elnök kijelentette, hogy az angol banknak semmi köze sincs a petroleumkértelhez, ez azoknak a dolga, akik petroleumot gyártanak.

A kilépő főtanácsosok helyének betöltése alkalmával *Knöpfungmacher* dr. Falk újból való megválasztása ellen nyilatkozik, aki nevére szerint sokkal inkább él van foglalat, mintsem hogy a bank érdekében oly erőt szentelne, amilyent egy főtanácsostól el lehet várni. (Ellenmondás és *édél* kiáltások.)

Ezután a kilépő három főtanácsost, köztük *Falk*ot is újra megválasztották.

Az üzleti jelentésből kiemeljük, hogy a társaság budapesti fiókjának birtokában levő hernádvolgyi részvényeket a rimamurány-szalótarjáni vasmű részvénytársaságnak eladta. Az 1899. évi mérleg 1.965.590-91 forint tiszta nyereséget tüntet fel. A főtanács tantiémjeinek levonása után 1.908.951-34 forint marad. A tartalékalapba 100.000 forint utaltatik. Osztalékként 8 forint fizetetik részvényenként, vagyis 1.600.000 forint és új számlára 208.751-34 forint iratik elő.

Osztrák tartománygyűlések.

Prága, április 2. A tartománygyűlés mai ülésén *Krajník* cseh nemzetiségű osztrák állampolgároknak Porosz-Sziléziából történt kiutasítása dolgában interpellált. A tartományi főmarsall egy interpellációra azt válaszolta, hogy a tanítók fizetésének rendezése dolgában megkezdtek az előmunkálatokat és a kormánytól már az állami hozzájárulást is kérték.

Néhány gazdasági kérdés elintézése után az ülés véget ért. A legközelebbi ülés holnap lesz. Napirenden van a költségvetési provizorium és *Samanek* képviselőnek az az indítványa, hogy a csehországi középiskolákban tegyék kötelezővé az orosz nyelv tanítását.

LeMBERG, április 2. A tartománygyűlés mai ülésén a közigazgatási bizottság utasította azt az indítványt, hogy a tiszár ellen való biztosítást tegyék kötelezővé. *Romanovics* egy ötidik általános választó kuria alakítását indítványozza 30 képviselővel, továbbá a városi kuria mandátumainak ötlet és a falusi községek képviselőinek négyvel való szanori-

tását. Azonkívül azt indítványozta, hogy valamennyi kuriában közvetlen legyen a választás.

BRÜNN, április 2. A tartománygyűlés mai ülésén *Silény* azt indítványozza a pénzügyi bizottság nevében, hogy brünni cseh műegyetem hallgatói részére 1900-tól fogva két 400 koronás és egy 210 koronás tartományi ösztöndíjat alapítsanak.

Jelinek kijelenti, hogy a németek az indítványa-
nak ellene fognak szavazni, mert meggyőződésük szerint a cseh műegyetem létesítése az alkotmány ellenére történt. A németek elvben nem ellenzik, hogy a csehek kielégítsék kulturális szükségleteiket.

Silény azt mondja, hogy a brünni műegyetem elvesztete kényelvű jellegét a csehek rovására, a cseh műegyetem létesítésével tehát jóvá tették az igazságtalanságot.

A pénzügyi bizottság indítványát azután a németek szavazatai ellenében elfogadták.

Viktória királynő Irlandban.

Windsor, április 2. A királynő ma este 9 óra 30 perckor nagy kísérettel *Holihead*-ba utazott, ahonnan holnap reggel yacht *Kingstown*-ra hajózik. A királynő kedden reggel tartja bevonulását *Dublin*-ba. A csatornai hajóraj már *Kingstown*-ban van.

A cár Moszkvában.

Köln, április 2. Moszkvából jelentik, hogy a cár a jövő héten oda érkezik. E látogatás szokatlan ideje különféle híresztelésekre és kombinációkra ad alkalmat és egyebek közt mozgósítási tervekkel hozza kapcsolatba. Tény az, hogy a tisztek nem kapnak szabadságot és hogy igen sok katonai személyiségnek chiffrizozott táviratot küldenek.

Gallifet reformja.

Páris, április 2. A gyarmati hadseregről folyó képviselőházi vitában *Gallifet* hadügyminiszter több szónok fejtegetéseire válaszul a kijelentette, hogy a francia tengerpart minden támadás ellenében biztonságban van. A francia partokon való partraszállás nem jelentene veszélyt. De nem helyes, hogy a tengerpart védelmére együttműködésre hivatott haderők két különböző fővezénylet alatt álljanak. Az ország védelmét a hadügyminiszteriumra kell bízni. A miniszter azt kívánja, hogy a gyarmati hadsereget az ő miniszteriumának rendeljék alá, mely azt lelkesedéssel fogja fogadni. (Élénk tetszés.)

Oroszország és Korea.

Jokohama, április 2. Hír szerint *Korea* erőlyes órást tesz az orosz követelések ellen, amelyek arra vonatkoznak, hogy *Mazampoban* bizonyos területeket átengedjenek. *Oroszország* erre visszavonta követeléseit és a helyett azt kérte, hogy engedjenek át egy darab földet a *mazampoi* idegen telepek területén. Ezt a kérését teljesítették.

Az olasz válság.

Róma, április 2. A képviselőházban a március 29-iki ülés jegyzőkönyvének felolvasásánál *Ferri* és *Zanardelli* tiltakozásokat nyújtanak be és ezen az ülésen hozott határozatot törvénytelennek és semmissének jelentik ki.

Sonnino azt válaszolja, hogy a határozat teljesen törvényes és ennél fogva végrehajtható.

A március 29., 30 és 31-iki ülések jegyzőkönyveinek hitelesítése után a Ház az elnökválasztáshoz fog. *Colombó* 265 szavazattal újból megválasztották elnöké. *Biancheri* 158 szavazatot kapott.

A kamara az ülés további folyamán titkos szavazással megválasztotta az alelnököt s az elnökség többi tagját. A holnapi napirend megállapítása zajos incidensre szolgáltatott alkalmat.

Az elnök kijelenti, hogy a holnapi ülés napirendjén az új elnökség hivatalbalépése és a házszabályok módosítása áll.

Sonnino szót kér.

A szélsőbaloldali hevesen tiltakozik. Minthogy *Sonnino* a zaj miatt nem jut szóhoz, írásban adja át indítványát az elnöknek. (Nagy zaj és ellenmondás a szélsőbaloldalon.)

Az elnök óriási irtalom közepette felfüggeszti az ülést.

Az ülés újból való megnyitása után az elnök a szélsőbaloldali folytonos zajongása és közbeiktatásai közt felolvassa *Sonnino*nak írásban beadott indítványát, mely szerint a holnapi ülésen a házszabály-bizottság által indítványozott házszabálymódosítások felett előzetes vita nélkül felállással szavazzanak.

Sonnino indítványát elfogadták. (Tetszés a jobb-oldalon és a centrumban. Nagy zaj és tiltakozás a szélsőbaloldalon.)

Ezután az ülést berekesztették.

A pestis.

Sidney, április 2. Itt tizenegy újabb pestises megbetegedés fordult elő, melyek közül kettő halállal végződött.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, április 2. A Nobel-dinamit-társaság ma tartotta közgyűlését, amelyen egyhangulag elfogadták az igazgatótanácsnak a tiszta nyereség hovatartásáról szóló előterjesztését és azt a javaslatát, hogy a részvényeseknek osztraléku 90 koronát fizeszenek részvényenként.

Bécs, április 2. A *Rudolf-sorsjegyek* mai húzásán a következő sorozatoknak huzták ki: 165 285 342 418 547 555 669 706 752 756 879 913 924 1029 1468 1656 1825 1758 1953 2157 2305 2474 2619 2725 2813 2837 3004 3144 3160 3560 3618 3718 3794 3808 3511 3827 3892 3923 és 3957. A 30.000 koronás főnyereményt a 3923 sor. 31. sz. sorsjegy, a 6000 koronás második nyereményt a 3160 sor. 45 sz. sorsjegy és a 2400 koronás harmadik nyereményt a 3892 sor. 41. sz. sorsjegy nyerte meg.

Berlin, április 2. (*Gabonapiac*.) Az állandóan zord időjárás nem igen szilárdította meg az irányzatot, mert külföldről sem jöttek szilárd jelentések és mert a gabonakészletek nagyon fölhalmozódtak. Buza körülbelől megtartotta arát, rozs kissé hanyatlott. Zab szilárd.

London, április 2. A *Times*-nak jelentik mult hó 29-éről: Vasárnap óta itt 220 mmnyi eső esett. Ilyen eső még soha sem volt. A város északi, déli és nyugati részeit elárasztotta a víz. A forgalom, még a vasutakon is, részben szünetel. Attól tartanak, hogy a tengeri-aratás és a buzavetéseknek nagy része nagy kárt szenvedett.

New York, április 2. (*Értéktözsde*.) Váltó Londonra 4,82 $\frac{1}{2}$. Váltó Párisra 5,18 $\frac{1}{2}$. Váltó Berlinre 95.—. Ezüst 59,70.

New York, április 2. (*Terménytözsde*.) *Zárulat* *Gyapot*: New Yorkban helyben 9 $\frac{1}{16}$ (9 $\frac{10}{16}$). Májusra 9,04. (9,20). júniusra 8,98. (9,16). New-Orleansban helyben 9 $\frac{1}{16}$. (9 $\frac{1}{4}$). — *Petroleum* Stand white New Yorkban 9,90. (9,90). Stand white Philadelphian 9,85. (9,85). Refined in Cases 11,10. (11,10). Credit Balances at Oil City 16,8. (16,8). — *Zsir*: Western steam 6,82. (6,70). Rohe és Brothers 7,05. (7,—). — *Tengeri* irányzata szilárd. Áprilisra —. (—,—). Májusra 45,—. (44 $\frac{1}{8}$). Júliusra 45 $\frac{1}{4}$. (44 $\frac{1}{4}$). — *Buza* irányzata állandó. Piros őszli helyben 80 $\frac{1}{2}$. (80 $\frac{1}{2}$). Szeptemberre 74 $\frac{1}{2}$. (74,—). Áprilisra —,—. (—,—). Májusra 74 $\frac{1}{2}$. (73 $\frac{1}{2}$). Júliusra 74 $\frac{1}{4}$. (73 $\frac{1}{8}$). *Gabona* szállítási díja Liverpoolba 3 $\frac{3}{4}$ (3 $\frac{3}{4}$). — *Káv*: fair Rio 7. sz. 7 $\frac{3}{4}$. (7 $\frac{3}{4}$). Áprilisra 6,35. (6,40). Júliusra 6,45. (6,40). — *Liszt*: Spring Wheat clears 2,75. (2,75). — *Cukor*: 3 $\frac{15}{16}$. (3 $\frac{15}{16}$). — *Ón*: 32,25. (32,60). — *Déz*: 17,25. (17,59). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, április 2. (*Terménytözsde*.) *Zárulat* *Buza* irányzata állandó. Áprilisra 67,—. (66 $\frac{3}{8}$). Májusra 67 $\frac{1}{8}$. (66 $\frac{3}{4}$). — *Tengeri* irányzata szilárd. Májusra 39 $\frac{3}{8}$. (38 $\frac{3}{8}$). — *Zsir*: Áprilisra 6,42. (6,32). Májusra 6,47 (6,37). — *Szalonna* short clear 6,85. (6,77). — *Sertés*: Februárra —,—. (—,—). Áprilisra 12,75 (12,55). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Napirend.

Naptár. Kedd, április 3. — Római katolikus: Rikárd pk. — Protestáns: Rikárd. — GÉRGY-ORSZÁG (március 21. íj. Jakab. — Zsidó: Niszán 4. — A nap kél 6 óra 20 perckor. — Nyugszik 6 óra 15 perckor. — A hold kél reggel 7 óra 13 perckor. — Nyugszik este 11 óra 2 perckor.

Az osztdlyorszájték húzása d. e. 9 órakor a Vigadó kistermében.

Jelmeztetés a budai polgári körben.
Nemzeti múzeum: Régiségtára, nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. — Többi tárai 1 korona belépődíj mellett meglehetnek.

Széki-kiállítás a Nemzeti Szalóban, nyitva délelőtt 9-10 este 9-ig. Belépő díj 50 fillér.
Műegyetemi múzeum (Kerepesi-ut 72.), nyitva d. e. 9 órától 1 óráig.

Országos képtár zárva.
Iparmüvészeti Múzeum és az Iparművészeti Társulat állandó bazárja nyitva délelőtt 9-1-ig.
Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9-12-ig, és délután 3-8-ig.

Közelebségi múzeum zárva.
Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-10 délután 2 óráig. Tulajdonos-osztály és Kereskedelmi szakkönyvtár: VII. kerület, Kerepesi-ut 22. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 6 óráig. A hazai termékek állásáról hírlapja a Keleti mintárai és kereskedelmi-történelmi gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetésű árusításokat is eszközöl) a városi ipari-kereskedelmi nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetése (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap.
Somossy Múlató. Nagymező-utca. Ma egész új szenzációs műsor.
Folles Caprice. VI. Róvay-utca 18. Naponta fényes műsor.
Stefánia-szálloda, Murányi-utca 53. Budapest legolcsóbb szállodája.
Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás konyhaterem.
Petanovics Metropol szállodája. Naponta hangverseny (lásd hirdetést.) Ujjonnan berendezett fényes étterem.
Putzer-pince Deák-tér naponta a pince éttermekben Dobronyi Géza 1-5 rangú zenekarának hangversenye.

KÜLÖNFÉLÉK.

Egy virágos...

Egy virágos ablak alatt
Szívem én az álmaimat,
Egy asszonyhoz száll a lelke,
Szeme sötét, arca fehér,
És az ajka, csókos ajka
Nekem egy világgal felér.

Ha leszáll a mola este
És ha itt a derős reggel,
Jóban, rosszban rágodolok,
Égő, vágó szeretettel,
Ott szívem az álmaimat
Egy virágos ablak alatt...

Fabula János.

A szomorú fűz.

Irtá: Alphonse Allats.

A vidéken az ember nem mindig a magasállású férfiak közt találja a legvidámabb cimborákat. Néha a legegyszerűbb emberek több vidám percet szereznek az embernek, mint ezer osztrák nagykövet.

Igy történt, hogy tavaly télen amegy hírtelenében megismerkedtem egy ellenállhatatlan jókedvűvel megáldott ifjával, aki egyszerű írrok volt egy szerény ügyvédnél, Saint-Gatien-des-Boisban.

Erről az egyénről csak annyit tudtam, hogy jó kedve épp oly kielthatalan, mint szomjusága, meg azt, hogy a vendéglőben Gros-Zidorenak hívják. Egy napon elfogott az iránta való rokonszenv és meghívtam:

— Jöjjön el hozzám.

— Mikor?

— Vasárnap. Lesz néhány jó fiu is.

— Köszönöm. Pontosan ott leszek.

Másnap vasárnap volt: dében egy brieska állt meg kapum előtt. Gros-Zidore ugrott le róla — hat barátjával, akik ugy voltak öltözve, mintha szabadjárara bocsátott fegyverek lettek volna.

Félrehívtam Gros-Zidoret.

— Kik ezek az urak?

— Barátaim — felelt.

— Ah, barátai?

— Természetesen. Hisz ön mondta, hogy néhány jó fiu is lesz. Én mindjárt hoztam jó fiukat.

— Ez baj — mondtam — mert én a magam barátait értem meg jó fiuk alatt. Különbösen is már nyolcan vagyunk...

— Bah! — vágott közbe Gros-Zidore — ahol nyolcan esznek, ott tizenegy is jóllakik... Egy kis szalámit kell hozatni, meg néhány üveg bort...

A dolog így is történt, s nagyon jól mulattunk. Sokat ettünk, ittunk, neveltünk.

— Én — kiáltott fel Gros-Zidore a legvidámabb pillanatban — én a világ legjobbkedvű embere vagyok!

S ebből kiindulva kijelentette, hogy azonnal vágassam ki azt a szomorú fűzet, amely kertemben a tóparton áll, s amely egyedül képviselte a szomorúságot.

— Mindenki jókedvű! — kiáltott — csak az a szemtelen fűz buslakodik! Ugyan ki bántotta? Majd hírtelen homlokára ütött s felkiáltott:

— Nos, hát ha nem akarja kivágnatni azt a szomorú fűzet, majd megvizsgálom ön!

Szólt és elrohant.

Tíz perc múlva visszatért.

Legalább is ötven kis színes léggömb volt a kezében, olyan nagy csomó, aminőt szegény emberek árulnak vasárnaponként a sétatereken. A lehető legnagyobb komolysággal lement a kertbe s a szomorú fűz mindenik lehajló ágának végére egy kis léggömböt erősített spárgával.

A léggömbök gyávan visszaélték felszállási képességükkel, az ég felé emelkedtek s magukkal emelték a szomorú fűz gyűngő gallyait.

Ez bájos ötlet volt.

Az eddig szomorú fűz ágai égnék álltak s mondhatom, hogy az én bus kis fám ugy mulatott, mint valami berugott kis jogász...

— Háborus világ. A Temps levelet kapott Johannesburgból, s abban érdekes részletek vannak a spionkopi ütközetről és a háború egyéb eseményeiről. Az ütközet roppant heves volt, az angolok óriási vereséget szenvedtek, mert ezerkét száz emberük meghalt, háromezer pedig megsebesült. Négy napig viték az angolok rettetenes tusát, szünet, pihenés, megcsakisítás nélkül. A halál olyan sűrűn kaszabol már soraikban, hogy a végtelenül ocsigázott legénység inkább elfogatta magát, semhogy tovább folytassa a küzdelmet. Megesett, hogy az előrerohanó boerok körülfogták százevenhárom angol katonát. Bajtársaik segítségükre siettek és elkecsere-dett küzdelem fejlődött a boerok és a mentő csapat között. Az angolok végre is visszaszorították a boer csapatot és akkor az a bízhetetlen dolog történt meg, hogy a foglyok nem oszlatkoztak társaikhoz, hanem együtt menekültek az ellenséggel. Inkább fogságba mentek, semhogy szabadok legyenek, s kitégyék magukat ismét a golyóknak. De akadt ellenkező eset is. Egy rövidlátó angol tiszt, aki elmaradt kissé a csapatától, eltévedt és olyan utra vágott át, amely egyenesen a boer táboraiba vitte. Gyanútlanul bandukolt a boerok elé és roppant nagy volt a csodálkozása, hogy nem bajtársai közé került, hanem az ellenség táborába. Azonkívül naiv ember is volt, könyörgésre fogta a dolgot. Megmagyarázta, hogy tisztára téve-

désből került közéjük és hogy nem illik kiaknázniok a helyzetet, hogy bocsássák vissza az angol tábora. A szakállas boerok harsogó nevetéssel fogták közre és udvariasan elvitték Pretóriába. — A háborút a kereskedelem érzi meg leginkább. Éppen csak azoknak a kereskedőknek van jó dolguk, akik a hadizenetkor nem szöktek meg a városból. Nagyon kicsi a számuk s mivelhogy ők a helyzet urai, zsákmányolnak, amennyire zsákmányolni csak lehet. Ürügyül azt adják, hogy behozni semmit sem lehet az országba, ami nyilvánvaló hazugság, ezen a réven hallatlanul fölverik az árakat; holott a pincéik és a raktáraik szintülíg vannak áruval.

— Santa Lucia pusztulása. A régi Nápolynak egy érdekes, karakterisztikus, fosztói zuga, a Santa Lucia is elpusztult a föld színéről. A közműves hagyományos csákánya itt is megkezdte romboló munkáját és a régi, szűk, homályos korosmák, a keskeny bejárata házak, a nyirkos sarkok, az utcácskák, amelyeknek mind a két házsora ugyszólván egyszerre surlója a járókelőt, eltűnnek s velük egy népréteg, amely ebben az ódon milióben élt, s amelyből egyedül volt csak megtalálható az igazi nápolyi dialektus. Minden megsemmisül Gigante és Chiata-mone között, ahol a nagy luxus-hotelek is állanak. A nép ezekben az eltűnésre kárhozott utcákban a legkülönbözőbb foglalkozásokat űzte. A férfiak hajósok és halászok voltak, az asszonyok szódavízét árultak, vagy pedig azt árulták, amit a férfiak a tengeről halásztak. Santa Lucia hajósai nagyon kedveltek voltak. Régebben, amikor még nem voltak ismeretesek a modern buvárkészülékek, sokan mint buvárok keresték meg a kenyérléket és ha nem volt tulságos mély nekik a tenger, elsüllyedt hajókból hoztak fel mindenféle tárgyakat. A Santa Luciában lévő templomot, amely a negyedik a nevét adta, állított Nagy Konstantin császárnak Lucia neví unokája építtette. Ebből a városrészből már egy jó rész eltűnt lassankint, most következik az utolsó maradvány. Ott, hol azelőtt a tenger tajtékzott, már esnos ut van, amely Via Carraciolához vezet. Nemsokára egészen vége lesz Santa Lucianak, csak az egész világon elterjedt dal marad meg: „Venite all'agile barchetta mia, Santa Lucia — Santa Lucia...”

— Prédikáló nő. Horton Izabella tizenhat éves és már három éve prédikál az Egyesült-Államok déli részében. Kiváló megjelenésűnek mondják, és az a híre, hogy prédikációiban rendkívül szellemes magyarázatokat ad egyes bibliai tételekről. A fiatal prédikátorost a brooklyni baptista templomban prédikál. Öltözéke: fekete talár, fehér papi nyak-kendő, csinos kis sport-sapka.

REGÉNY.

EGYETLEN EGY ASSZONY

Irtá: MOLNÁR FERENC

(29)

S ügylátszik, pénzt kapott, mert mindjárt ki is nyitotta az ajtót, amelyen át lehetett látni a folyosón álló Bajtárt és Vértést. Ezek már ugy vigyáztak egymásra, hogy mindig együtt voltak.

Eva fölugrott az asztaltól. Most minden tartózkodás kivészett belőle egy pillanatra, amikor arra gondolt, hogy ott lenn halva fekszik az a lány és ő kettős flirtre fogadja udvarlóját.

— Nem fogadok! — kiáltotta már nem is az inasnak, hanem a két megrökönyödött urnak. Ismételte is;

— Nem fogadok! Menjenek haza, isten hírével! Menjenek le a bányatiszthez, ott meghalt a leány...

És becsapta az orruk előtt az ajtót, s megállt a szoba közepén, szomorú mosollyal. Ezt akarta mondani:

— Ugy-e jól tettem, Jolánka?

Majd megint meglátta az asztalon a levelet, s ekkor igazán szólt, félhangosan, igen egyszerűen:

— Előbb kellett volna — mondta.

XVIII.

Másnap bezárkózott és semmiről sem akart tudni semmit. Az ebédjét is a szobájába hozatta, a ritternek azt izente, hogy beteg. Szegény ritter, szinte tolakodott nála, mégse bocsátotta be. Délben staféta jött Richteről, aki választ kért a levélre.

— Nines rá válasz — izente röviden.

Ebéd után pedig leült és több iv papirost

készített ki az asztalára. Elhatározta, hogy hosszú, nagyon hosszú, részletes levelet ír a jószágos ritternek, aki oly nagy szeretettel fogadta, amikor idejött, s akinek annyi bajt okozott. Meg fogja írni, hogy ő semmiről sem tehet. Meg fog magyarázni részletesen mindent. Nyíltan ki fogja írni: ne higye a ritter, hogy ő, az elvált asszony kacér volt s egymás ellen tüzelte a férfiakat. Mindent meg fog írni. A végén alá fogja huzni: ő nem tehet arról, hogy ebben a faluban ő előtte nem volt asszony, s hogy ezek az emberek oly vadak, mint egy hosszujáratu tengeri hajó nőstényéhes matrózai.

S amikor már izgatta is a téma, leírta szépen, kerek, vékony betűkkel:

Kedves Lipót!

De nem tudta tovább. Meg aztán eszébe jutott, hogy ő estélyeket rendezett és Toganovnak azt tanácsolta, hogy utazzék haza. Hát azt ugyan mivel fogja megokolni, hogy elzavarta a társaság legjobb, legmunkásabb, gyermekesen becsületes emberét, az oroszt? Nem tudta, nem tudta... A „Kedves Lipót”-nál nem jutott tovább. A papírosra hajtotta a fejét és sirt keservesen, szinte mérgesen, dühvel, mint az ártatlanul elítélt diák, akinek az a pechéje van, hogy nem tudja bizonyítani az igazát.

Innen csak szökni lehet, — ez volt a végső konkluziója. De ahányszor csak erre az eredményre jutott, mindannyiszor nagyon elszégyelte magát. Pestről ide szökött. Most innen szököjk vissza Pestre? Szökés, csupa szökés, mindig szökés?...

Vacsorára kiment a szobájából és megizente az igazgatónak, hogy vacsorázzanak együtt. A jó Lipót örült, amikor látta, hogy nines semmi komolyabb baja. És sok gondja közepette is boldogan ült mellé a kettőre terített kis asztalhoz. Eleinte nagyon keveset beszéltek. Aztán Eva kérdezett egyetmást Jolánról s meg is tudta, hogy holnap lesz a temetése. Azt is megtudta, hogy Richter még nem hallott semmit a halál-estéről. Nem mondják meg, mert félnek, hogy

megárt neki. És azt is megtudta, hogy a kis Wurmral nem lehet birni. Magánkívül futkos az uton raggel óta, intézkedik, foglalatalkodik a halott dolgaival, mintha neki volna hozzát a legtöbb köze, s mintha ki akarná használni az utolsó alhalmat, hogy még jót és szépet tehessen Jolánal. Majd azt is elmondta az igazgató, hogy Vértés és Bajtár még ott se volt a halottas háznál. Egész nap együtt voltak s egyik se hagyta el a másikat egy pillanatra sem. Mindenik ugy viselkedik, mintha a másikkal szemben titkos rendőr volna, akinek kötelessége társa minden lépésére, szavára vigyázni. Valósággal belebolondulnak ebbe a szerepbe. Az éjjel állítógal le sem feküdtek. Virrasztott mind a kettő s miután szemben lakkak egymással, reggelig egymás ablakát nézték. Ezt a Bajtár háziasszonya mesélte a tót inasnak, aki referált az igazgatónak a dologról.

A ritter még most sem mondta nyíltan el ezeket a dolgokat. Csak ugy beszélte róluk, mintha érdekes, mulatságos figurák volnának. Nem akarta éreztetni az asszonynyal, hogy ő tudja ennek a két bomlott fráternek a fontosságát.

Vacsora után odament Éva a ritterhez, megfogta a kezét és így szólt hozzá:

— Lipót, én köszönöm, hogy olyan jó voltál hozzám. Én holnap reggel elutazom.

A ritter merev arccal kérdezte:

— Miért?

— Mert el akarok utazni. Elmegyek. Most mindjárt csomagolok és reggel a kocsin bemegek Selmecre. Onnan Pestre.

Aztán, hogy látta a ritter csodálkozását, nagy megdöbbenést kifejező mozdulatát, hozzátette:

— Ha nem érzed, hogy miért, akkor ne is kérdezd, mert nem mondom meg...

De már ekkor sirt, igaz szívből, olyan sírással, amelyből sok szerencsétlenség, sorcsapás emléke árad. És megölelte a rittert, meg is csókolta az ajkán, hosszasan, ragaszkodó szeretettel.

(Folytatás következik.)

— Jó tanács. Egy ur látja a levélhordót, amint halálra fáradtan cipel át a szomszéd faluba egy hírlapot. Megszólítja:
— Nézzé csak barátom... miért fárad ezzel az egy újsággal... miért nem küldi postán...

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Nemzetközi lóvásár. A Nyitramegyei Gazdasági Egyesület nemzetközi lóvásárt rendez Érsekújvárott május hó első hétfőjén s az ezt megelőző vasárnap délután, vagyis május 6-án délután és május 7-ikén. Ez a lóvásár Magyarországon a legjelentékenyebb és a legkeresettebb, amelyet a tenyészők és kereskedők egyaránt félkereknek. Főként a külföldi lókereskedők szokták az érsekujvári lóvásárról felkeresni. A múlt évben is 500 db. különféle használatra való lovat adtak el. Lakások és istállók az érsekujvári rendőrkapitány hivatalnál rendelkezhetők.

Első léánykiházasítási Egylet mint szövetkezet. Folyó évi március hóban 1926 jutalék rész iratottak be és nászutalékok fejében 37272 korona 36 fillér fizetett ki. 1900 január 1-től március 31-ig beirt összes jutalékrészek száma 3722 és a kifizetett nászutalékok összege 103.854 korona 23 fillér. 1900 március 22-én dr. Stamberger Ferenc budapesti kir. közjegyző, valamint az igazgatósági és választmányi tagok jelenlétében ejtették meg a „D” osztály IV. sorolása, melynél 6 darab egyenként 1000 koronáról szóló díjmentes kötvényt soroltattak ki a következő alapkönyvszámok, illetve tagok javára. Ez pedig: dr. Weiss Armin ur szent-endrei lakos javára az 582. sz., Braun Mór ur budapesti lakos javára az 1873. sz., Erdős János ur kaposvári lakos javára az 1941. sz., Hansel Antal ur szerb-újitei lakos javára a 2564. sz., Westreich Feivel ur debreceni lakos javára a 3293. sz., Lustig Lajos ur szegedi lakos javára a 4741. sz. Az 1000 koronáról szóló díjmentes kötvények a tagoknak már kézbesítettek.

Sorsolások. A Magyar Földművelészet 4 1/2%-os papírértéki zálogleveleinek, március 31-én történt ki-sorsolása alkalmával kihuzáltak:

100 darab 1000 forintos	22463	23455	23457
23460	23461	23462	23463
23464	23465	23466	23467
23469	23470	23471	23472
23474	23475	23476	23477
23479	23480	23481	23482
23485	23486	23487	23488
23491	23492	23493	23494
23497	23498	23499	23500
23503	23504	23505	23506
23509	23510	23511	23512
23515	23516	23517	23518
23521	23522	23523	23524
23527	23528	23529	23530
23533	23534	23535	23536
23540	23541	23542	23543
23546	23547	23548	23549
23552	23553	23554	23555
23559	23560	23561	23562
23566	23567	23568	23569
23572	23573	23574	23575
23579	23580	23581	23582
23586	23587	23588	23589
23593	23594	23595	23596
23599	23600	23601	23602
23606	23607	23608	23609
23613	23614	23615	23616
23620	23621	23622	23623
23627	23628	23629	23630
23634	23635	23636	23637
23641	23642	23643	23644
23649	23650	23651	23652
23656	23657	23658	23659
23663	23664	23665	23666
23670	23671	23672	23673
23677	23678	23679	23680
23684	23685	23686	23687
23691	23692	23693	23694
23699	23700	23701	23702
23706	23707	23708	23709
23713	23714	23715	23716
23720	23721	23722	23723
23728	23729	23730	23731

A 4 százalékos szabályozási és talajjavítási papír-értéki záloglevelek közül 4 darab 10.000 forintos. 169 506 542 843. 87 darab 1000 forintos. 165 199 281 282 283 285 1289 1667 1705 1958 2333 2712 2714 2957 2022 3206 4771 4935 5051 5099 5818 5660 6008 6009 6012 6087 6130 6131 6193 6194 6252 6514 6516 7261 7304 7679 7680 7951 8123 8175 8193 8248 8273 8302 8878 8981 9255 9823 9831 9850 9394 10137 10682 11041 11133 11153 11414 12371 12906 13013 13973 13990 14032 14221 14288 14791 14792 15251 15637 15658 15778 15779 15792 15793 15798 15898 16101 16146 16783 16784 16988 17154 17157 17242 17531 17568 17589. 83 darab 100 forintos. 231 201 791 803 975 1023 1198 1314 1316 1447 1473 1513 1772 2381 2447 2924 2339 3353 3755 4395 4643 4644 4648 4654 4659 4829 5001 5049 5520 5671 5791 5736 5937 6243 6311 6751 6857 6890 7325 7395 7787 7803 7936 8361 8505 8533 8609 8696 8978 9043 9097 9306 9328 9328 9571 9759 9855 9953 9960 9976 9977 10061 10017 10018 10019 10020 10021 10023 10025 10038 10040 10044 10045 10147 10178 10254 10281 10307 10308 10522 10523 10525 10526.

A 3 1/2%-os koronabrtéki zálogvelek közül 2 darab 10.000 koronás: 225 237; 55 darab 2000 koronás: 47 104 177 292 296 942 1538 1811 1890 1891 204 2222 2232 2227 2282 2283 2284 22-6 2322 2317 25 3 2804 2824 2827 3261 3262 3563 3731 3732 3980 3984 4702 4712 4713 4793 5471 5624 5902 7078 7-79 7116 7324 73-7 7376 7379 7384 7395 7430 7502 7517 7813 7848 11204 13812 15131; 79 darab 200 koronás: 92 95 97 146 157 163 184 236 599 649 652 876 877 896 897 898 922 980 993 1026 1123 1168 1169 1190 1196 1197 1714 1911 1912 2069 2301 2398 2653 2-88 3039 3041 3-76 3434 3440 3500 3553 3624 3670 3678 3894 3907 3999 4532 4543 4552 4553 4563 4565 4901 4674 4681 4817 4823 4834 4874 4875 4896 5079 5092 6131 6375 6909 7116 7391 85-5 8597 8990 8929 10-06 10019 10622 12206 12214 16381.

A Tiszszabályozási sorsjegyek húzása ma délelőtt volt a lófogazatóság hivatalos helyiségében. Előszőr kihuztak a következő 31 sorszámot: 237 402 533 587 640 791 832 877 1100 1157 1388 1659 2119 2159 2262 2561 2728 2758 2875 2990 3024 3182 3470 3496 3594 3684 3727 3837 4092 4152 4232.

Készpénz hircsót nyert: 3727 sorozat és 28 nyerőszám. Egyenként 2000 koronát: 402-102 587-69 2159-15 2728-25 és 3496-23. A főbtebki kihuzott sorszámok között foglalt többi nyerőszámok egyenként 210 koronát nyertek.

Fizetésképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésképtelenségeket jelenti: Weiss Márkus kereskedő Brezova, Kohn John kereskedő Bécs, Szenkovics Miklósné Erzsébetváros, Korányi Dávid Szenic, Laufenstein József kereskedő Radstadt, Pawliczek Zsófia kereskedő Schimitz, M. Iscovitch freres kereskedő-cég Bécs és Bukarest.

Százsarak. A kontingens nyersszesz ára Budapesten 36.50 korona pénzen, 37.- korona aruban. Bicsben a nyersszesz ára 40.- korona pénzen, 40.40 korona aruban.

Budapesti szentes-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lerő szentes-városi szentes-konzumvásár arjgyezése 1900. évi április 1-én. Készlet 564 darab. Érkezet 1169 darab. Összesen 1733 darab. — Eladatot 960 darab. Maradt 773 darab. — Napj árak: 120-180 kgr. sulyban 98-102 koronáig, 220-280 kgr. sulyban 96-102 koronáig, 320-380

kgr. sulyban 96-102 k.-ig. Öreg nehez páronkint 400-500 kilos 88-92 koronáig. Malacok 76-80 korona 100 kilónkint. A vásár hangulata élénk volt.

Bécsi vágómarhavásár. A st.-marxi központi vásárosonak ma megtartott vágómarhavásárja fehajtottak 3232 darab magyar, 706 darab galiciai, 65 darab bukovinai, 739 darab németországi, — összesen tehát 4833 darab szarvasmarhát. Vásár gyenge.

Jegyzések: 100 kilogrammonkint élő sulyban: magyar hizóökrök I. minőségű 66-71 fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 58-65 fillér, III. minőségű 49-57 fillér, galiciai hizóökrök I. minőségű —68-72 fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 60-67 f, III. minőségű 52-59 f, német hizó ökrök I. minőségű 76-80 f, — kivételesen 82 fillér, II. minőségű 66-75 fillér, III. minőségű 56-65 fillér, legelő ökrök 42-56 fillér, bika és tehén 40-67 fillér.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, április 2.

Élénk forgalom és szilárd irányzat mellett a kínálat jó és a kereslet élénk volt. Forgalomba került 40.000 métermássa buza 5 fillérrel magasabb áron. Más gabonaműveken a forgalom csekély.

Eladatot:

Buza. Tisz a vidéki: 100 mm. 81.5 k. 8 K. 30 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 79.5 k. 8 K. 22 1/2 f., 150 mm. 79.2 k. 8 K. 02 1/2 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 10 f., 50 mm. 79 k. 8 K. — f., 300 mm. 79 k. 7 K. 85 f. keverék, 100 mm. 78 k. 7 K. 85 f. keverék, 100 mm. 78 k. 7 K. 95 f., 200 mm. 79 k. 8 K. — f., 100 mm. 79 k. 8 K. — f., 100 mm. 78 k. 8 K. — f., 150 mm. 78.5 k. 7 K. 90 f., 150 mm. 77.5 k. 8 K. 25 f., 100 mm. 78 k. 8 K. — f., 300 mm. 78 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 77.8 k. 8 K. 15 f., 2150 mm. 77.4 k. 8 K. 12 1/2 f.

Hódmező-Vásárhelyi: 3500 mm. 77 k. 8 K. 01 1/2 f. 100 mm. 77.5 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 77.5 k. 7 K. 80 f., 50 mm. 76.5 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 75.5 k. 7 K. 85 f.

Duna vidéki: 100 mm. 77.5 k. 7 K. 65 f., 7000 mm. 76.5 k. 7 K. 75 f., 2000 mm. 76.5 k. 7 K. 75 f., Mohács, 2600 mm. 76 k. 7 K. 75 f., Paks.

Bácskai: 610 mm. 77.8 k. 7 K. 60 f., 950 mm. 76 k. 7 K. 60 f., 2400 mm. 75.4 k. 7 K. 65 f.

Pest megyei: 450 mm. 80 k. 8 K. — f., 100 mm. 79 k. 7 K. 60 f. sárga, 100 mm. 78 k. 7 K. 95 f., 300 mm. 78 k. 7 K. 80 f. sárga, kevert, 100 mm. 77 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 77.5 k. 7 K. 65 f. kevert, 100 mm. 77 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 76.5 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 76.4 k. 7 K. 40 f., 100 mm. 75.7 k. 7 K. 60 f., 140 mm. 74 k. 6 K. 75 f. rozso.

Erdélyi: 900 mm. 80 k. 8 K. 25 f., 500 mm. 80 k. 8 K. 25 f., 200 mm. 80 k. 8 K. 25 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 22 1/2 f., 500 mm. 79 k. 8 K. 20 f., 500 mm. 79 k. 8 K. 20 f., 1200 mm. 78.5 k. 7 K. 95 fillér, Budára, 1030 mm. 77 k. 7 K. 95 fillér.

Más hónapra.

Rozs: 300 mm. 6 K. 35 f., 200 mm. 6 K. 25 f. paritásra.

Zab: 100 mm. 5 K. 47 1/2 f.

Készpénzfizetés mellett.

A kézzár hivatalos jegyzése a budapesti árú-és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 50

ÚJ FÖLD

Írta: KNUT HAMSUN

(48)

Ágota most azt kérdezte, hogy mikor megy vissza Thornhusba? Koldevin azonban nem tudott felelni erre a kérdésre; amíg a könyvtárban nem végzi el a dolgot, addig szó sem lehet erről. De hogy az Istenért eljőjjön ám hozzájuk, mielőtt elutazik. Igyérje meg! Jó! Hirtelen azt kérdezte: Hallja csak, én láttam maizt május juthetedikén, a kabátjában kokárda volt. Ugy-e? Ágota megfogta Koldevin kabátja hajlékáját.

— Igen, Természetes, hogy kokárda. Ilyen nevezetes napon ki kell tűzni a kokárdát. Hogy talán elfeledte már, hogy tavaly májusban 6 újdéközött neki egy hosszú, szép szalagot? Akkor én akarta, hogy kitűzzem, én diszített fel. Akkor volt ez, mikor a parasztnak azt a beszédét mondta. Hát nem emlékszik? Ágota emlékezett.

— Igazán az a szalag volt?
— Igen, bizonyosan az volt. Megtaláltam, véletlenül magammal hoztam, egész véletlenül. Ott találtam meg a holim között.

— Tudja, én mindjárt gondoltam, hogy az én szalagom az és nagyon boldog voltam, hogy még nem hánytá el; nem is tudom, hogy miért voltam olyan boldog — mondta halkan s lehajította a fejét.

Most Irgens atkiáltott a csónakból. Hogy miért késik olyan sokáig s hogy jön-e már?
— Nem — felelt Ágota hirtelen. Még a fejt sem fordította hátra. Milyen gyermek! Később, mikor jobban meggondolta a dolgot, nagyon megijedt s azt kiáltotta Irgens felé: Csak egy percig, egyetlen percig még. Bocsánatot kérek! — Aztán újból Koldevin felé fordult:
— Nagyon szerettem volna önnel beszélni.

de nincs időm, át kell mennem a szigetre, át akarunk menni. Kedves... Nem nem értek hozzá! Aztán hirtelen más dologra terelte a beszédet, Koldevinnel kezét nyújtott s így szólt: — Igen, igen, végre is minden rendben lesz. Ugy-e? Nagyon sajnálom, hogy nincs több időm, isten áldja meg addig. A napokban tehát eljön hozzánk?

Leszaladt a hiden s beugrott a csónakba, aztán újból bocsánatot kért Irgensől, hogy várakoztatta.

Irgens evezett. Új selyem ing volt rajta, egészen új. Ágota esodálkozott lelette. A tenger-ről beszélgettek, nagy utazásokról a külföldre, hogy 6 még csak gondolatban volt a külföldön s úgy látszik, másként nem is jut el oda. Irgens szomorú volt. Ágota most legutolsó könyvéről kezdett beszélni. Irgens esodálkozva kérdezte:

— Hát még emlékszik rá? Bizonyosan ön az egyetlen, aki emlékszik.

— Ilyen keszrű! — mondta Ágota.

Igen, hogy bocsánatot kér. De hogy igazán nagy sziveséget tenne vele, ha nem szólna a könyvről és nem juttatná eszébe azt a sok kicsinyességet és kegyetlenséget, amelyvel azóta üldözik, hogy megjelent a könyve. Hisz maga is látja, hogy a könyv megjelent ugyan, de mindössze egy pár zuglapocská emlékezett meg róla. Nem, köszönj ugyan a szives megemlékezést és ezt a gyöngédséget, de kéri, hogy ne szöljön róla többet. Különben pedig az úgy még nincs befejezve, az utolsó szót még nem mondta ki, pedig van még szava a dologhoz.

Miközben beszélt, egyre erősebben evezett, keztüje kiszakadt a varrás mentén. Ágota nyugodtan ült s figyelte. Most újból Irgens szólt:

— Igaz! Hallottam, hogy a nyáron nem mennek felura.

— Nem. Sajaos, Tidemandék másképpen határoztak.

— Igen, én is hallottam. Kár, sajnálom — Ön miatt. Aztán egészen ráhálolt az evezőkre s

pihenés közben így szólt: De ami engem illet, én örülök, hogy itt maradtam. Ezintén beszéltek.

Szűnnet.

— Most gyorsabban kellene evezni, ha azt akarja, hogy átérjünk — mondta Ágota. — Hát szeretné, ha itt maradnék? Szüksége van lakikra, aki felvidítsa? — Mosolygott. — Ha magának volnék, inkább lehunznám a keztümet, lássa, hisz egészen elszakad.

Irgens lduzta a keztüit.

— Ha pedig én volnék a maga helyén, hát én egyáltalában nem viselnék keztüit, büszkébb volnék a kezemre.

— Ugy? Ah, kis hizelgő! Nem, de igazán kegyelmetlen dolog ez a keztü, különösen, ha gyűrűt is visel az ember. Ó is lehunzta a keztüjét; fehér kezén tisztán látszottak a keztü varratának nyomai; jeggyűrűje nagyon kicsiny volt és egészen új. — Hátha még köves gyűrűt viselne az ember; de nem viselek, nincs.

— Edes Istenem, milyen apró kezeckéi vannak!

Mikor megálltak a parton, Ágota egy ugrással kinn termett a csónakból. Gyönyörködött a fákban, hogy egész örökkévalóság, amióta fát látott; ezek a vastag fák, egészen olyanok, mint otthon. Gyönyörrel szivta magába a fenyőillatot, mintha régi ismerősöket köszöntene, úgy köszöntötte a köveket és fákat; az otthon emlékei támadtak fel jelkében s egy pillanatra úgy érezte, hogy kiesorolnak könnyei.

— De hisz itt emberek is vannak? — mondta.

Irgens nevetett.

— Hogy természetesen nem 6serd ez. Hát azt hitte, komolyan azt hitte, hogy itt nincsenek emberek?

Egy darabig sétáltak, nézegettek s egy kis frissítőt vettek.

(Folytatása következik.)

kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns for 'Eszköz', 'Műfaj', 'Kilós', 'Kiló', 'Kiló', 'Kiló', 'Kiló'. Rows include 'szarvadi', 'fehértói', 'postvidéki', 'bánsági', 'békési'.

Table with columns for 'Egyéb gabonafajták', 'Kilós', 'Kiló', 'Kiló'. Rows include 'Rozs', 'Arpa', 'Zab', 'Tengeri', 'Repece', 'Kétes'.

A határvidéklet folyamán a következő kötések történtek:

Table with columns for commodity name and price ranges. Rows include 'Buza áprilisra', 'Rozs áprilisra', 'Zab áprilisra', etc.

Déli egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with columns for commodity name and price ranges. Rows include 'Buza (1900.) áprilisra', 'Rozs áprilisra', 'Zab áprilisra', etc.

Délután fél 5 órakor zárul:

Table with columns for commodity name and price ranges. Rows include 'Buza áprilisra (1900.)', 'Rozs áprilisra (1900.)', 'Zab áprilisra (1900.)', etc.

A budapesti értéktőzsde.

A mai értéktőzsde teljesen üzletlen és a külföldi gyengülő jelentések befolyása alatt gyengeségre hajló volt.

A zárlat esendes maradt. A helyi piac üzletlen és esendes volt. A déli tőzsdén némi arbitrage-veleek és fedezések csekély javulást eredményeztek...

A valutapiac tartósan merov.

Az előtőzsde: üzletlen.

Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 751.20-752.-, Osztrák-magyar államvasut 630.50-632.-, Rímamurányi vasmű 616.50-617.- korona.

A déli tőzsde: lanyha. Magyar hitelrészvény et coupon 731.-—731.50.

Osztrák hitelrészvény 751.80-752.40. Osztrák-magyar államvasut 633.50-635.-, Jelzálogbank 449.50-451.-.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonserű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő ár-folyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 38.-48.- korona, vörös aprószemű 60.-62.- korona, vörös erdői... 72.-76.- korona, Disznózsír: budapesti 55.50-56.60 korona, vidéki... 46.-47.- korona, 3 darabos 48.-49.-

korona, füstölt 51.—52.— korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 16.50—17.— korona, 120 darabos... korona, 100 darabos 21.50—22.— korona, 85 darabos 28.—28.25 korona azonnali szállításra.

A bécsi gabonafőzsde.

Bécs, április 2. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.)

Jegyzetek: Buza május-juniusra 7.78-7.77, őszre 7.98-7.99, rozs május-juniusra 6.83-6.84, őszre 6.98-6.98-6.97, zab május-juniusra 5.37, őszre 5.68-5.66, tengeri május-juniusra 5.70-5.73, július-augusztusra 5.80-5.82, buza tavaszra 6.78-6.77, rozs tavaszra 6.76-6.78, zab tavaszra 5.34-5.35, repece augusztus-szeptemberre 13.20-13.30 koronán.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsde valamivel nyugodtabb a hangulat. A déli tőzsde szilárdan indult, később kedvező maradt a hangulat.

Zárlat szilárd.

Bécs, április 2. (Magyar értekek zárlata.) 4% aranyjárdék 97.10. Tiszai és szegeói kölesön sorsjegy... Magyar vasut kölesön ezüstben 100.—, Magyar keleti vasuti állami kötvény 98.60, Magyar leszámlolt és pénzátlóbank 121.—.

Bécs, április 2. (Osztrák értekek zárlata.) 4% papírjárdék 99.30. 4% osztrák aranyjárdék 98.20, 1880-éki sorsjegy 136.—.

Bécs, április 2. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A délutáni magentorgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 235.— Magyar hitelrészvény 182.50, Angol-Osztrák bank 117.—.

Külföldi értéktőzsdek.

Berlin, április 2. (Tőzsdei tudósítás.) Naponként felmondható pénz allandóan éléken keresek, amiért a spekuláció tartózkodó volt. A forgalom ennélfogva eleinte esendes volt. Az árfolyamok a tegnapiakhoz képest alig változtak.

Időjelzés.

Az időjárás Európáspert hűvös és helyenként, főleg délekeleten csapadékos.

Hazánkban többnyire borús és az évszázakok képest hideg idő uralkodik. Gyapron körül hőmérséklet mellett az utóbbi 24 órában főleg az ország északi részein voltak gyenge havazások.

Vizállás.

Table with columns for location, date, and water level. Rows include 'Tisza', 'Duna', 'Danubius', 'Rába', 'Dráva', 'Mura', 'Száva', 'Siszek', 'Szamos', 'Kraszna', 'Latorca', 'Lacorca', 'Ung'.

94.40. Laura-kohó 283.50. Harpeni 237.25. Discont 193.30. Alpeisi... Bécsi bankgyevislet... Vngudot.

Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok jelentése.

Április 2. A sertésüzlet irányzata változatlan. A Hissot sertések ára: I. A Magyar elsőrendű Orag nehéz (páronként 400 kilogramm feletti súlyban) 94.—96. fillérg. Orag közep (páronként 300-340 kilogramm terjedő súlyban) — kraječárg, Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm feletti súlyban) 102—103—fillérg. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 100—102 fillérg. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 100—101 fillérg. — II. Magyar seregéti: Nehéz (páronként 280 kilogramm feletti súlyban) — kraječárg, Kétség (páronként 240—260 kilogramm súlyban) — kraječárg, — Könnyű (páronként 220 kilogramm terjedő súlyban) — kraječárg, — III. Romániai: Nehéz (páronként 280 kilogramm feletti súlyban) — kraječárg, — Kétség (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — IV. Romániai: seregéti (stáchi), Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — kraječárg, V. Szerbiai: Nehéz (páronként 280 kilogramm feletti súlyban) 99—100 fillérg. — Közép (páronként 240—300 kilogramm terjedő súlyban) 99—100 fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 98—99 fillérg.

Sertésállítás: márc. hó 31. napján volt készlet 32156 darab, 1900. április hó 1. napján felhalmozott 1501 darab, 1900. évi április 1. napján elszállított 549 darab, 1900. április hó 2. napjára maradt készletben 33115 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Április 1. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter báró Rudnyánszky Béla kolozsvári főbírói és Bodor László ottani törvénytudományi bírót a pécsi vizsgálat bizottság tagjává, Geiger Dezső pécsi kir. törvénytudományi bírót a pécsi főbírói helyettesé, Wittemberger Arthur sátoralja-nyelvi aljegyzőt a sátoralja-nyelvi törvénytudományi joggyakornokot a sásdi, dr. Zámbovszky László bírót lakos ügyvédjelöltet a nyírbatori járásbíróihoz, Zsigmond Béla cseleddi járásbírói joggyakornokot az aradi törvénytudományi, Poszgay Béla komáromi járásbírói joggyakornokot a sátoralja-nyelvi járásbíróihoz, Oláh Miklós szatmárnémeti joggyakornokot a szatmárnémeti törvénytudományi és Forrás Gyula nagyváradi járásbírói joggyakornokot a margittai járásbíróihoz aljegyzővé, Józsa Gyula győri főbírói helyettesé a győri törvénytudományi iradatsított, Sáry Arthur kiskőrösi járásbírói díjnokot a tiszafüredi, Mayer Péter siklósi járásbírói díjnokot a siklósi és Zillmann János székelyudvarhelyi lakos közígazgatási végrehajtót a sárkányi járásbíróihoz iradatok, Rakovitz Dezső nagybecskereki lakos ügyvéd iradatok a módosi járásbíróihoz végrehajtót; a pénzügyminiszter a székelyudvarhelyi pénzügyigazgatásához Mátffy Doronkos színésziradai adótárnokot pénzügyi segédítettárral ideiglenes minőségben, Szentkuthy Géza és Koczka István pénzügyi számelőnököket végleges minőségű pénzügyi számvizsgálókká, Réthy István pénzügyi fogalmazó-joggyakornokot és Beizer Lajos pénzügyi számggyakornokot ideiglenes minőségű pénzügyi számtisztékké kinevezte.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP PAP PAP

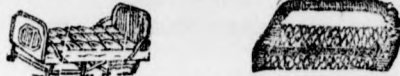

Table listing various types of beds and mattresses with prices, including 'szeszalható vasúgy', 'matrac', 'drb rouge paplan', etc.

GICHNER JÁNOS és TÁRSA. Paplan, matrac és kárpitosru gyárakozó, szőnyeg, szőnyeggyé és asztalterítő stb. nagy válatkában. Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. szám.

VÉR-PIROS fajnarancs

eredeti fadákban vasúton szállítva 1 kda 150-180 drb legfinomabb muscat piros narancs 4/4, frt. 1 kda 100 drb világított nagy muscat-piros 4 frt 25 kr. ugyanilyen lada édes sárga fajnarancs 2 forint 70 kr.

Table listing various teas and wines with prices, including 'Kereskedőnek, győztes', 'Vérpiros fajnarancs', 'Tea', 'Rum', 'Kávé', and 'PINTER GYULA'.

Eppen most jelent meg: A magyar szinművészet

Szerkesztette: B. Virág Géza. Előszóval ellátta: Rákosi Jenő. Gyönyörű díszmű 250 képpel. A legjelesebb írók cikkeivel és az összes színészek és színésznők önéletrajzával.

Ára díszes vászonkötésben 5 frt. Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában József-körút 18.

Dr. Egger-féle injekció

Injekció Hamamelis Virginica Kifűtő, gyorshatású szer fiatal emberek új vagy régi bántalmait ellen. Számítalan elismerés! Földműlve az összes külföldi készítményeket. — Orvosiilag is ajánlják.

Nem titkos szer, hanem a Hamamelis tropikus növényből lelkismeretesen készült győgyerős párlat. Budapest, Nádor-gyógyszertár. VI. Váci-körút 17. szám.

Lásca ol cipőit LÖDERER féle szab. ruganyos cipősarkokkal

melyek könnyítik a járást. Kaphatók a felárulástól: GLANTZ és LUSZTIG Budapest, Erzsébet-körút 54. sz. (Royal-szállóval szemközti) és minden cipészüzletben.

PINTER GYULA

cs. és kir. udvari fűszerkereskedő Budapest, IV. ker., Keoskeméti-utca 15. sz

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak miskolci üzletvezetősége nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet Fülek állomáson létesítendő 613 m2 területű mozdonyszin, négy tisztító gödör, három darukna, 30 folyóméter hosszú vízvezető csatorna, három vízvezetékí akna és egy emeletes váltó állító torony és egy 6 rekesztű szénoszín építésére.

A tervek, az egységárjegyzék, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint az 1887-ben kiadott általános és részletes feltételek és az 1890. évben kiadott „Építési leírás” Miskolcon a magy. kir. államvasutak üzletvezetőségének pályafelnyújtási osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Az ajánlatokat legkésőbb 1900. évi április hó 10-én déli 12 óráig kell benyújtani, alulírott üzletvezetőség általános osztályánál.

Dr. MÜLLER főtörzsorvos-féle injekció és labdacok

a legjobb és leghatásosabb szerek új és régi húgyvesztésbántalmaknál — húgyvesztésgyulladások és folyásnál. Gyógyulás gyakran már néhány nap alatt, kellemetlen utóbajok nélkül. — Pontos használati utasítás minden megrendeléshez mellékelve. Egy adag ára, friss bajknál 1 frt 60 kr., idült régi bajknál 2 frt 50 kr., postán küldve esomagozásért 25 kral több, portó nélkül.

A valódi készítmények egyedüli megrendelési helye: Szt.-György gyógyszertár, Wien, V., Wimmergasse 33. Raktár: Török Józsefnél Bpest, Király-utca 12. Sziveskedjék ezen hirdetés kivágni és megörizni.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonarvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

Dr. KAJDAGSY, v. cs. és k. ezredorvos.

Electrotherapiai rendelő intézete Budapest, Váci-körút 4. sz. I. em. A legelhanyagoltabb húgyvesztésvadásokat, leg súlyosabb húgyhólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilist, az önfertőztetés utóbajait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legújabbban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerű Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magómléseket, nőknél fehérfolyást befecskendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött háterinebajokat gyógyít a legújabb gyógy mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel. Rendel: délelőtt 9 óratól 4 óráig; este 7—8 óráig. Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárati. Külön váróteremek. Levelekre díjtalanul azonnal válaszolunk; esetleg gyógyszerreklám is gondoskodva lesz.

Olaszország Remekai.

Olaszország és az olaszok műkincseinek mintegy 2000 fényképből álló gyűjteménye. Remek diszalbum hosszukás negyedréf formában.

A teljes mű 30 füzetből áll, ára füzetenként 1 K. 20 fil. Megjelenik havonként kétszer. Igazgató: LAURENCIC GYULA. A magyar kiadás szerkesztője: Boross Vilmos.

A kiadásunkban legkésőbb megjelenő, páratlanul szép és gyönyörű diszalbum, mely minden részében kizárólag a legkiválóbb intézetekben készült, művészi elrendezésű és fényes kiállításra, valamint az egész művet világban. — A műbe felöltött képek, melyek teljes és tiszta egészét képezik Olaszország természeti szépségeinek és gazdag műkincseinek, az olasz vidék bealót ismerete s az ottani építést, festést és szobrászat páratlan műveinek alapos tanulmányozása alapján választottak össze és rendezték fel. A füzetek két hosszukás nyolcadréf oldalán a szerkesztő jeles tollából, aki alapos ismerője Olaszország tájainak, népeinek és műkincseinek, lebilincselő szöveg szolgáló szerzetemeltő cleoroné gyantán. — E mű össze nem hasonlítható az eddig Olaszországról megjelent seletjes vásári munkákkal és ezek elmosdott és tisztátalan nyomott elchével; s diszalbummal

monumentális remekművet alkotunk

az olasz klasszikus földről, olyan nagyszabású művet, melynek értéke minden időben maradandó lesz s a melynek jelentőségét az Olaszországot szeretők és ismerők legzölésebb köreiben éppen úgy, mint a művészetet kedvelők, művészek és tudósok között a legmelegebben fogadják és elismerik.

A képek hibátlan tisztasága és azoknak a legapróbb részlegről tökéletes élessége folytán a remekmű egyáltal nélkülözhetetlen munka a művészetek különböző ágainak tanulmányozásánál. A füzetek 1 korona 20 fillérfyi ára e terjedelmes és nagybecsű művészi teljesítmény mellett páratlanul olcsó.

Előfizetések elfogadtatnak a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában (Budapest, VIII., József-körút 18.)

Előfizetési ár: 6 füzetre 12 korona 14 „ 20 „ 7 korona 14 „ 20 „ 18 füzetre 30 korona 36 „ 60 fillér. —

A kiadóhivatal, Budapest, V., Mérleg-utca 11. szám. A munka elkészültte után bolti ára lényegesen magasabb lesz. — A második füzet kiadása után kéthetenként egy-egy újabb füzet jelenik meg. — Az egész mű 1900 karácsonyra készen lesz.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetőkre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Minden szó egyezési beiktatása előtt betöltési 2 kr. címmel ellátott hirdetőskötet költsé 30 kr. kintostári bélyegdíj jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

ELŐFIZETÉSEK

BUDAPESTI NAPLO

a kiadóhivatalban József-körút 18., valamint a következő adományozókban:

Breuer sóvérek, Teréz-körút és Podmaniczky-utca sarok.

Kecskeméti-féle Községi Pályaudvar

Ende Józsefné, Andrassy-utca 36.

Sopronyi V. donány-nagyszéke, Kerepesi-utca 1.

Dentsch Miksa, Andrassy-utca 28.

Szántó Mór községében Kecskeméti-utca 14.

Wolfsreid Jakab, Király-utca 1.

Blockner J. hirdetői iroda IV. Szt. János-utca 6.

Elek Bernát hirdetői iroda V. Fűrdő-utca 4.

Fischer J. O. hirdetői iroda IV. Zsigmond-utca 7.

Goldberger A. V. hirdetői iroda IV. Váci-utca 9.

Haasenstejn és Vogler hird. iroda V. Dorozsán-utca 9.

Leopold Gyula hirdetői iroda VII. Erzsébet-körút 14.

Messe Rudolf hirdetői iroda VII. Királykörút 9.

Schwarz József hirdetői iroda V. Marokkó-utca 4.

Tönczer Gyula hirdetői iroda IV. Szervitátor-utca 14.

Édes öregem!

Epedve várom a pillanatot, midőn karjaimba zárhatlak, a jelzett időben ott leszek. Az igért ékszer nem ved meg, e helyett kérlek hozzá nekem egy példányt a

Kereskedelmi Vegyeszet

című híres könyvből. Bizonyára fogod tudni, hol szerezhetsz ez meg. — Ahova megyek, mindegyik ott látom ezt a könyvet, és a hol megvan, oda beküldöm az őt. Csodadolgokat beszélnek erről a könyvről. A tanácsok Embéja 3000 forintnál többet szerezett a múlt évben e könyv utatmutató nyoman, a sróke Jolánka ezzel szerzett egész hozományát (a jövő héten lesz a lakodálma), az adóztársak (akik két év előtt a néni házában laktak és oly szegények voltak), a mióta meghozták, dusdélkodnak minden jövedelmén. Ez emlékeztet a srki szavakra, az örökönörökös panaszokra. Weizsra (a kilenc gyerekeivel), az ember dugzagad lett és csupa megelégedés (a gyerekek semolyan rangosak már). Most rendszer be egy fonyes füzettel, ahol négy segédet fog foglalkoztatni. Maga mondta, hogy 5 is mindenképpen a könyvnek köszönhető. Számítlan kérdésekre majd személyesen, ha ugyan lesz rá idő, hisz olyan régen nem láttalak. Légy pontos és ne feledd a könyvet. A Isten veled, ezerszer csókol Boriskád.

Béla Párkány!

Béla! é-e még? Én élek s örülök is rajta — nem kevésbé örülök, ha nem érna nekem e lap kiadóhivatalába. Istennem, mik nem történtek azóta, hogy utolsó leveled nekem írtad! (97. jan. 9.) Heideis Mota.

Svábhegy.

Várom izenetet. 5948

Ismeretlen!

Már kétszer vártam híbat s ha ma véletlenül nem lenne másodika, azt hinném, hogy ennek a notorius hónapnak az elsőjét akarta jarnai velem. De ílyesmí fel sem tételez s arra kérem, hogy csütörtök d. u. 2 óra körül ki biztos találd. Nagyon szeretném, ha lehetne, mert azután már három héig nem leszek Pesten. Ezer bűvölet. 2858

Balaton kávéház

elbajoló szépségű mádiét, rózsaszínű bioms, fekete alj, — ki vasárnap délután a kálya előtt, asztal mellett ült, nagyon köri a vele szemközti ült fiatal ur ember, hogy tudassa valjon megismerkedés lehetősége-e. Választ „Hípnitizát gavalér” címmel kérem a laphoz. 2859

Gyógyszerészek!

Kisegítőre — hosszabb vagy rövidbb időre — ajánlkozok első éves gyógyszerész hallgató, úgy helyben, mint vidéken. Ajánlatok „Padikus” jelleg alatt e laphoz kérem. 2858

Ki volna

hajlandó intelligens, fiatal leánnyal látképes levélcsere, (fővárosnak kívánva) az írjon „Arvácska” címen a kiadóba. 2856

Előkelő

magyar állami hivatalnok a legszerényebb feltételek mellett házteljesítőt állást keres. Cim a kiadóhivatalban. 2345

Postagyakor

nokul nagyon szolid urileány azonnal elfogadhat csekély előtáti díjért. Cim a kiadóhivatalban. 5939

Csinos, művelt

hugomat, kinek 6000 kor. hozományva van, óhajtom férjhezadni intelligens urhoz. Leveleket „Jó férj” jelleggel kérek a kiadóhivatalba. 2853

Alkalmazást

keres egy végkielégített vasutas kintű bizonyítványokkal, ki minden irdadai munkára alkalmas. Esetleg 5-6000 korona óvadékkal pénzbezedő, vagy pénztárnoki állást is elfogad. Cim a kiadóban. 2851

Csinos

fiatal intelligens urinó ajánlkozok jobb üzlethez pénztárnosnának, elárulónak, szép írással bír, irdadása is alkalmas, esetleg biztosítékkal is rendelkezik. Cim a kiadóhivatalban. 2857

Ügyes

al] és derek varrónók felvételnek. Cim a kiadóhivatalban. 5923

Urásági inas,

intelligens első inas kerestetik, ki mint ilyen már alkalmazva volt. Cim a kiadóhivatalban. 2850

Óvadékképes

29 éves fiatal ember jelenleg egy nagyobb intéző hivatalnok, mint pénztárnos, vagy más bizalmi állást keres. Ajánlatokat kérek „2000-3000 korona” címen. 2732

Jutányos áron

eladom kintű pedálós cimbalmon. Az érdeklődőket sz.veszen látom lakosomon. Schueler Sándor, Akácfa-utca 41. sz. II. emelet. 2849

NINCEN TÖBBÉ

NÉLKÜLÖZÉS!!!!: NAGY VAGYONT, ÓRIÁSI

JÖVEDELMET, naponta 20-30 koronát, de évente legkevésbé 5-6000 koronát szerezhet mindenki könyvnyű otthoni munkával — társadalmi állásra való tekintettel nékeli, a ki a „Könyvkiadó” Vegyeszet” című könyv legújabb, kétszeresen bővített és javított kiadását megrendeli. Ez az ezér em ber hajlász munkát és mellőlközölakaszt eredménytelenül, pedig csak e könyvvel kelene megrendülni, mert általa 540 old foglalkozás sajátítható el, melyek bármelyikével, előképesség és tőke nélkül férfi, nő, gyermek kényelmén (és jövedelmén) megélhetést biztosíthat magának. A könyv első kiadásának bolti ára 6 kor. volt, ennek haljász a legújabb, kétszeresen bővített kiadását, a míg a csekély készlet tart.

Belthelyiséget

keresek az Erzsébet-köruton

a Király-utca és Kerepesi-ut között, egy nagyobb kirekattal, esetleg egy kis-ebb hátsó üzlettel vagy udvari raklárú. Ajánlatokat „H. J.” jelleggel e laphoz küldendők. 2713

Magyar gyorsíró-

nyel. ki a Romington és Yost-gépet különben kezeli, hosszabb idő óta irdadában működik, állást változtatni óhajja. Szives mekereséseket „Szorak” jelleg alatt a kiadóhoz küldendők. 2500

Kereskedő urak

figyelmébe. Kereskedelmi iskolát végzett könyvelő, ki a könyvelést egy elsődleges nagyobb üzlethez önállóan végezte, kintű kilört írással bír és szolid megjelenése van, egyelőre szerényebb igények mellett állást keres. Szives mekereséseket „Szerény” cím alatt kér a kiadóhivatalba. 2789

Csinos

intelligens megjelenésű kisasszony jobb üzlethez pénztárnos vagy elárulónak ajánlkozok, esetleg biztosítékkal is rendelkezik. Cime megmutatható e lap kiadóhivatalába. 2822

Kitűnő

karban levő uti verseyegp jutányosan eladó. Cim a kiadóban. 2855

Intelligens

családnál, szépen butoroknál különbírjartu szobara az Andrassy-uton kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 2852

Egy

nagyobb lap expeditora keres havi, heti lap vagy folyóiratnál beosztási valót. Cime a kiadóban. 2737

Az angyalföldi

rendező-pályaudvar mellett egy saroktelek 3760 öi olcsón eladó. Cim a kiadóhivatalba. 2744

Házmasternek

ajánlkozok egy jelenleg is oly minőségben levő tisztességes egyén. Cime megmutatható a kiadóhivatalban. 2712

Rudai nyaralóban

esetleg a Svábhegy, Zugligréten, vagy a Lipómező környékén bővített szobát keres fiatal hivatalnok, másképp díjért. Esetleg 2-3 szobát több hivatalnok. Szives ajánlat „Buda környéke” címen a kiadóhivatalba kereték. 2848

Butorok

a legnagyobb választékban, bántulatos olcsó irdában kaphatók csak készpénzfizetés mellett. Butorkatár Szabolcs-utca 4. 5890

BUTOR

alkalmi vétel!

Kényeszereladás folytán megvett u. m. elkötözések alkalmával, áruvesztéken stb. kizárólag le jobh készítményű lakasberendezéseket és pedig teljes háib, ebédli, szalon, fertőszoba és különféle tojgy, lámpa stb. sokkal olcsóbban eladok, mint új butorokat, a mellet minden jobb mint az új, mivel csakis kifogástalan és kipróbált tárgyakat tartok rakárón. Génezi Bertalan alkalmi butorok telepe Budapest, Dorottya-utca 5. sz. I. emelet.

Belthelyiséget

keresek az Erzsébet-köruton

a Király-utca és Kerepesi-ut között, egy nagyobb kirekattal, esetleg egy kis-ebb hátsó üzlettel vagy udvari raklárú. Ajánlatokat „H. J.” jelleggel e laphoz küldendők. 2713

Magyar gyorsíró-

nyel. ki a Romington és Yost-gépet különben kezeli, hosszabb idő óta irdadában működik, állást változtatni óhajja. Szives mekereséseket „Szorak” jelleg alatt a kiadóhoz küldendők. 2500

Köhögésnél,

kedveltségű vegyének 30 krért Rétly-féle pemete-füvetkorlát. 2850

ERENYI-főle

Ichthol-Salcilyol egy tőgy megcsinált: bővíztetőget, mindennemű szőmörteséget, bőrkitegget, tisztást, Szagtalan. Artamatlan. 1898

Magy. kir. államvasutak.

Igazgatósg.

Hirdetmény.

(A budapest-marchegyi vonalon közlekedő vonatoknak újbot való megállási Esztergom csavargószobá megállóhelyen). Minthogy az esztergomi helyi gőzhajó részvény-társaság csavargószobá monetit Esztergomváros és Esztergom csavargószobá megállóhely között f. évi április hó 1-jével ismét megindította, a fenti napotól kezdve a budapest-marchegyi vonalon közlekedő személyszállító vonatok, melyek Esztergom csavargószobá megállóhelyen menetrendszert tartozkodással bírnak, ott ismét megállani és ennek folytán Esztergom városba szoló közvetlen menetjegyek ismét kiadhatók fognak.

Budapest, 1900. márc. 28. Az igazgatósg., (Utánnyomás nem díjazt).

Magy. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

(Az esztrák-magyar-bosznia-hercegorinai személyi-járgalomban érvényes díj-szabáshoz I. pótlék elírteleptése.) A magy. kir. államvasutak igazgatósgától vett értesítés szerint az esztrák-magyar-bosznia-hercegorinai személyi-járgalomban érvényes díj-szabáshoz felállított a f. évi március 1-jétől kezdődő érvénynyel kihirdetett I. pótlék f. 6. április 1-én lép életbe.

Ezen pótlék a m. k. államvasutak díj-szabáslárústási osztályában (VI. Csengery-utca 33.) 20 fillérért kapható.

Budapest, 1900. márc. 21. Az igazgatósg., (Utánnyomás nem díjazt).

Magy. kir. államvasutak.

Zágrábi üzletvezetőség.

Hirdetmény.

A magy. királyi államvasutak zágrábi üzletvezetősége nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a dugoselői és verboveci állomáson létesítendő épületek munkálataira.

A tervek, a költségvetés, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához köztölt feltételek, Zágrábotól az üzletvezetőség pályafelmentárisi osztályában, a zágrábi osztálymérnöksgélő a hivatalos órák alatt megtekinthetők. A nyomatványok ugyanott egy koronáért meg is szerezhetők. Az ajánlatok legkésőbb 1900. évi április hó 18-ig, déli 12 óráig kell benyújtani a lülovai üzletvezetőség I. osztályánál (Peters József-ter 10. sz. I. emelet).

Az ajánlatok egy koronás, az ajánlat mellékletét ilvenként 30 filléres bélyeggel ellátva, lepecsételve és következő felirattal nyújtandók be:

„Ajánlat a dugoselői és verboveci állomáson létesítendő épületek munkálatai előállítására.”

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1900. év április hó 17-én déli 12 óráig 850, azaz nyolcszázötven korona bántpénzt kell a m. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetőségének gyűjtőpénztárána alá akár állami természetben, akár állami letelekre alkalmas értékpapokra letenni. A bántpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbbi jegyzett árfolyam szerint számítandók, de a pótvérték felül számításba nem vétendők. Csak idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

Posta útján beküldött ajánlatok és bántpénzének törtvénnyel adandók fel.

Zágráb, 1900. márc. 16. Az üzletvezetőség.

KÉPES levelező lapok

Magyar művészek újabb alkotásai után.

Finom fénynyomat. Hazai készítmény.

Baditz Ottó: Vagyok olyan legény mint te.

Bihari Sándor: Munka után.

Innocent Ferenc: Fátolytánc.

Karvaly József: Vársárház.

Konok Ida: Havasi páztorok.

Margit Tibamér: Ronót Márk törtéjeja.

Pál Lajos: Ezernyelcszobában.

Márk Lajos: Teretere és Szerelmi dal.

Neogrady Antal: Veszített boldogság.

Senyei Károly: Szökőkút, Kecskepásztor.

Szenes Fülöp: Kása nem étel.

Tócs Ed: Enyelgés.

Tolnay Akos: Diana és Enyelgés.

Vajda Zsigmond: Kedélyes bírák.

20 darab ár 1 ftt bérmentes küldéssel.

Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában.

Budapest, 1900. márc. 21.

Az igazgatósg., (Utánnyomás nem díjazt).

Butor

készpénzért vagy részletfizetésre legolcsóbban

FUCHS BODOG-nál

BUDAPEST, József-körút 9. sz.

Uri Havelock 7 fttől,

Női Havelock 9 fttől,

Fiu Havelock 4 fttől,

Leány Havelock 5 fttől feljebb.

A legjobb csak a tirolinál

Justitz Leopold, Idenruha-specialista BECS, IX. Währingerstrasse 48. Telefon 7248. sz.

A tanítók egylett házána az esztr. turista, a touring-club és számos kerékpár-egylett sz. szállítja.

LODEN városi 12-től

LODEN menestkör 12-től

LODEN hajlékos 12-től

LODEN turista-6-tól

LODEN tály 12-től

LODEN molnár-6-tól

LODEN 10-től

LODEN 10-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től

LODEN 12-től